

Hrvatski Glasnik

GLASILO HKD "NAPREDAK" - GLAVNA PODRUŽNICA TUZLA

GODINA XVI

Broj 178

TUZLA, LISTOPAD 2008.

Cijena 1 KM, 4 Kn

ISSN 1840-1260

UVODNIK

Dragi čitatelji,

Srdačno Vas pozdravljam sa stranica 178. broja lista Hrvatski Glasnik. U periodu između dva broja dogodile su se brojne značajne stvari koje su vezane uz HKD „Napredak“, kako za Središnju upravu, tako i za Glavnu podružnicu Tuzla.

Prije svega u Sarajevu je 11. listopada održana 57. glavna skupština HKD „Napredak“. Budući je Skupština bila izbornog karaktera na njoj su izabrana tijela koja će voditi Društvo u narednom periodu. Koristim ovu prigodu da ispred Glavne podružnice Tuzla još jednom čestitam prof. dr. Franji Topiću na ponovnom izboru za predsjednika Društva. Čestitke svakako treba uputiti i našem novom dopredsjedniku g. Nikoli Čiči. Izbor g. Čiče na mjesto dopredsjednika Društva svakako laska nama Tuzlacima i potvrda je našega dobrog rada. A da Društvo u cijelosti dobro radi i da je taj rad priznat i prepoznat i od strane sugrađana govori kandidatura predsjednika Topića na mjesto gradonačelnika Grada Sarajeva te velika potpora Sarajlija koju je pri tome imao. Neka HKD „Napredak“ tako nastavi i dalje.

Mnogo je novosti i iz rada tuzlanske podružnice. U četvrtak 23. listopada smo svečano promovirali Zbornik radova *Stoljeće HKD „Napredak“ Tuzla*. Konačno smo uspjeli zaključiti posao kojeg smo započeli još 2005. godine slaveći stotu obljetnicu djelovanja Napretka u Tuzli. Također smo u proteklom periodu pokrenuli i internet stranicu tuzlanskog Napretka (www.napredaktuzla.ba) na kojoj ćete uz vijesti vezane uz tuzlanski Napredak između ostalog moći čitati i najnovije brojeve Hrvatskoga Glasnika.

Ovom posljednjem bi se sasvim sigurno najviše obradovao gospodin Juraj Novosel, dugogodišnji glavni i odgovorni urednik HG-a. Nažalost naš Jurek više nije s nama, ali siguran sam da je gore negdje jako sretan jer list ide dalje.

Do sljedećeg broja pozdravlja Vas Vaš novi glavni i odgovorni urednik.

I. K.

Naslovna strana Dani kruha u KŠC-u
Foto: Fra Martin Antunović

U SREBRENICI OTvorena JUBILARNA GODINA 800. OBLJETNICA FRANJEVAČKOG REDA

Srebrenica je kolijevka svim provincijama

U Srebrenici je 1. listopada 2008. godine otvorena jubilarna franjevačka godina i započelo obilježavanje 800. obljetnice Franjevačkog reda. U programu obilježavanja su sudjelovali svećenici-franjevci franjevačke provincije Bosne Srebrene (koja je po Srebrenici i dobila naziv) na čelu s provincijalom fra Mijom Džolanom i članovima uprave, te svećenici-franjevci Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja Blažene Djevice Marije - Mostar na čelu s provincijalom dr. fra Ivanom Sesarom i članovima uprave i bratstvom. Nazočni su bili također i franjevci iz Republike Hrvatske te SAD-a.

Pozdrav i uvod u slavlje 800. obljetnice Franjevačkog reda održao je provincijal **fra Mijo Džolan** koji je kazao da je za početak ovog obilježavanja izabrana Srebrenica iz razloga što ona za sve franjevence ima posebno značenje. Podsjetio je na 1514. godinu kada se Franjevačka vikarija prostirala čitavim dijelom II Europe i šire. Uslijed nove političke konstelacije morala se dijeliti tako da je okupirani dio koji je bio pod Osmanlijama nazvan Bosna Srebrenička. *“Tada je Srebrenica postala jedna od ključnih samostanskih podružica i po tome samostanu, na čijim se temeljima odvija ova proslava, je i naša provincija dobila ime. Dolazimo ovdje danas svjesni da je lijepo razmišljati o svojoj prošlosti osobito onda kad to čovjek čini bez opterećenja, ali i kada bez pretjerane samohvale može o toj prošlosti govoriti samo pozitivno,”* kazao je fra Mijo. Prema njegovim riječima franjevačka duhovnost ima jedan specifikum, jedno osobito shvaćanje poslanja onih koji naviještaju Evanđelje. To se više ne drži kao nekakva zadaća puke pobožnosti i mistike, nego konkretno zahvata ljudsku kulturu i život u nastojanju da se konkretno djeluje po načelu gladnog nahrani, žednog napoji, golog obući, bolesnog pohodi i raskidaj sve okove koji ponižavaju čovjeka. *“U tom duhu i s takvim raspoloženjem franjevci su došli i u naše krajeve prije nešto više od sedam stoljeća. Pored toga, ta svjetska duhovnost ovdje je doživjela jedan osobit procvat, jedan poseban susret s ljudima, pojedincima i narodima u našoj povijesti za koju svi znamo da je bila jako burna i u kojoj nije bilo jednostavno sačuvati ljudsku vertikalu, ostati čovjekom, da čovjek bude prioritet naspram svih programa i ideologija. Nama je danas drago kada razmišljamo o svojoj prošlosti i na ovoj razini BiH, ali i na razini Crkve, da imamo ljude koji prepoznaju neke osobite vrijednosti koje smo uspjeli posvjedočiti. Razmišljati tako o toj prošlosti u biti je naša obveza. Prema tome, ovaj naš susret na jednom mjestu prilika je da se Bogu molimo da sačuvamo svoja duhovna načela i nađemo prave odgovore na pitanja koja donosi moderno vrijeme osobito naše istraumatizirano ranjeno društvo po onom franjevačkom načelu, da smisao našeg života nije samo živjeti za sebe nego i drugima koristiti.”*

Na ostacima temelja crkve Franjevačkog samostana Sv. Marije u Srebrenici služena je sv. misa koju je predvodio **dr. fra Ivan Sesar**. Kako je kazao, dva su razloga koja su franjevence okupili na ovom hodočašću. Prvi je onaj domovinski koji je vezan uz ove temelje i ovo mjesto, a drugi je obilježavanje 800. obljetnice formalnog osnutka i utemeljenja franjevačkog reda. *“Ako smo igdje na svojim korijenima, onda smo to ovdje na ovim svetim temeljima crkve sv. Marije. Ovi temelji su kolijevka svim provincijama izraslim iz panja Bosne Srebrene, na osobit način uz Bosnu Srebrenu i Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji koja se zadnja odcijepila od tog panja 1844. godine i započela svoje samostalno djelovanje. Ovdje smo kako bismo se prisjetili zajedničkih milosnih početaka naše franjevačke prisutnosti na ovim prostorima BiH, našeg sedmostoljetnog prijednog puta. Svojim rukama i mislima*

želimo danas dodirnuti te korijene i temelje iz kojih smo iznikli, rasli, razvijali se i širili se po ovoj našoj zemlji. Želimo se sjetiti svih bivših ujaka i fratara koji su potekli iz ovog samostana i došli do svakog sela u BiH,” kazao je fra Ivan, te dodao da je ovo vrijeme i mjesto posebna prigoda da u svjetlu povijesne uloge fratara na ovim prostorima i franjevačke karizme, članovi te zajednice ozbiljno razmisle o vlastitom zvanju i poslanju u vremenu u kojem živimo te o viziji za budućnost. *“Ako je stoljećima uloga fratara na ovim prostorima bila prepoznatljiva i nezamjenjiva, ostanimo i u budućnosti vitezovi duha navješćujući radostnu vijest Evanđelja svim ljudima dobre volje”* kazao je. Podsjetio je i na neke od crtica iz života sv. Franje. Jedna od njih je svakako njegov susret s Isusom Kristom. Put njegova nasljedovanja Isusa Krista započeo je obraćenjem. Međutim, kada govori o svojim sudbonosnim doživljajima Isusa Krista, Franjo ne govori prvotno o obraćenju, on prije svega govori o objavi, o zahvatu sa-

moga gospodina u njegovom životu. Teško je i zamisliti Franjinu samosvijest i samosigurnost na njegovu originalnom životnom putu. Zamislimo mladića prilično raspuštena i slobodoumnog kako najednom okreće životnu ploču, doživljava zahvat samoga neba u vlastitom životu. Nikada ni u snu nije sanjao da će postati svećenik. Htio je biti laik među laicima, dokinuti sve razlike među ljudima, stvoriti od Crkve zavičaj za sve ljude. Htio je Crkvu svetih i svetaca, a to se postiže upravo živim hodom za Isusom Kristom živeti Evanđelje. Kroz život stupa sigurnošću jednog mjesačara, ni od koga ne traži savjete, a kada su mu htjeli nametnuti neko od postojećih redovničkih pravila, svim se silama opirao. Ne želi ni u kakve postojeće strukture toga vremena. Uvijek naglašava kako je sve objave i naputke spram braće i pokreta dobio od samog svevišnjeg objavom Isusa Krista. *“Najdublje iskustvo u koje uvodi apostolska djelatnost Franje jest nutarnja preobrazba. To je zapravo i konačni smisao*

kršćanske i redovničke egzistencije, suoblikovati se, preobraziti se u gospodinu sliku. Svijet možda više nego ikada treba veličina poput sv. Franje koji se za Isusa Krista odvažno, potpuno i nepodijeljeno srca opredijelio. Današnji svijet, svijet kopija, svijet preslika uglavnom čini ono što čine drugi ne pitajući se je li to dobro ili nije. Franjo bijaše izvor, ničija kopija. Franjo je upravo nama franjevcima od samoga početka bio i ostao forma u svemu. Svci su uvijek bili u crkvi originalni, ničije kopije. Pokušajmo ih slijediti, te ono što naučimo u Isusovoj školi prenositi onima kojima nas gospodin šalje na ovim našim prostorima”, kazao je fra Ivan.

Najduže opstao samostan u Srebrenici

O početku Franjevačkog reda u BiH i Srebrenici govorio je povjesničar prof. dr. fra Marko Karamatić. Kako je istaknuto, od dolaska franjevaca na područje Srebrenice 1291. godine pa do njihovog odlaska prije 300 godina puno je značajnih povijesnih datuma i događaja. Župa i franjevački samostan posvećeni sv. Mariji u Zvorniku potječu iz 13. stoljeća. U crkvi se nalazila čudotvorna slika *Crne ili Radosne Gospe* koja je prenesena na Gradovrh 1533. godine, a kasnije u seobi katolika odnesena u Franjevački samostan u Bač, gdje se i danas čuva. Samostan je te godine porušen i napušten, a franjevci su preselili u samostan na Gradovrh iznad Tuzle. Uz samostan u Zvorniku u 14. stoljeću među značajnije se ubrajaju i Franjevački samostani u Srebrenici Ljuboviji i Teočaku. Najduže je opstao samostan u Srebrenici sve do 1690. kada je zapaljen, uništen i napušten. Uz samostansku crkvu sv. Marije bila je još i crkva sv. Nikole koja je u vrijeme sjedinjenih biskupija Srebreničko-višočke bila konkatedralna u kojoj su djelovala dvojica biskupa franjevaca Stjepan Radošević i Toma Matić. U blizjoj okolici bile su još i crkve u Sasama, Čaglju i Jasenovi. Najpoznatiji srebrenički franjevac bio je humanist, filozof i teolog Juraj Dragišić. Župa u Zvorniku obnovljena je 1903. na temeljima samostana i crkve sv. Marije, ali je na insistiranje austrijskih časnika posvećena Srcu Isusovu, radi slike koju su u nju donijeli. Godine 1990. na lokalitetu samostana Franjevačka provincija *Bosna Srebrene* podigla je spomen kapelu sv. Marije koju je 2000. godine obnovila uz pomoć Vlade Federacije BiH.

U okviru programa otvaranja jubilarne godine i početka obilježavanja 800. obljetnice Franjevačkog reda, bila je i posjeta memorijalnom centru u Potočarima gdje je upriličen vjernički i molitveni izraz solidarnosti s današnjim i povijesnim patnicima Srebrenice i cijele BiH. Zatvaranje jubilarne godine najavljeno je za 7. listopada naredne godine na Širokom Brijegu.

Ankica Stjepić Čosić

Razgovor s fra Mijom Džolanom

DUŠU U BOSNU UDAHNULI SU FRANJEVCI

Mi osjećamo da ponajprije trebamo biti zahvalni onoj kulturi i onom narodu koji nas je primio. Na ovim prostorima nas franjevce u svoje kuće je primio prije svega hrvatski narod zatim slovenski i djelomice albanski. Mi smo ovdje kod kuće i ovaj nas narod treba i ovaj nas narod i rađa. Mi želimo pomoći narodu da u modernom svijetu artikuliraju duhovne i kulturne vrijednosti.

Fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebrene progovorio je za Hrvatski glasnik o povijesti Franjevačkog dolaska i bivanja na prostorima Bosne i Hercegovine, otvoreno govori o društvenoj zajednici u BiH, o franjevcima u Bosni danas, ali se dotiče i glavnog pitanja što bi danas Bosna bila bez franjevac. Fra Mijo otvoreno govori i kakve su državne strukture potrebne za dostojan život svakog čovjeka, te progovara i o položaju Hrvata u BiH koji nije nimalo zavidan.

HG: Kažite mi fra Mijo, kako je franjevcima danas u Bosni i kakva je po Vašem mišljenju društvena zajednica na ovim prostorima?

DŽOLAN: Franjevci pamte i gora vremena. Time hoću reći da ovo vrijeme nije za nas lagano, ponajprije jer ne živimo u nekom zrakopraznom prostoru, mi imamo svoje bitne veze, svoje obitelji, imamo kulturni

dućnost za sve narode. Ova država, kakva je sada, to onemogućuje i hrvatski narod se pomalo ovdje osjeća kao da nije kod kuće što je definitivno neprihvatljivo i povijesno neopravdano. U tom pogledu mi želimo registrirati konkretne probleme koji su vrlo često politički, gospodarski, ali i pitanje jedne zdrave duhovnosti da se čovjek hrabro suoči s nevoljama. Ipak, život s drugim i drugačijima se ne smije shvaćati kao život nedostatka, već kao život obogaćenja. Mi smo na to već naviknuli, samo treba ponovno aktivirati taj život s drugima i da nas taj život ne izgura. Da bi se to moglo potrebne su strukture koje to podržavaju. Moderni čovjek je postao puno pokretljiviji jer traži bolji život za svoju djecu i svoju obitelj. Potrebno je otvoreno društvo koje je otvoreno prema razvoju svijeta u kojem je vrijednost i dostojanstvo čovjeka postavljeno veoma visoko. Jasno da naše društvo boluje od mnogih bolesti koje je Europa davno prevladala. Osnaženjem, dakle, hrvatskog naroda u BiH mislim da se osnažuje i europski duh. U interakciji svih nas mora se poraditi na tom polju. To su naše nevolje, ali i izazovi.

HG: Svjedoci smo vremena u kojem će mnogi književnici i povjesničari reći da su dušu u Bosnu udahnuili upravo franjevci. Što bi Bosna bila kada u njoj ne bi bilo franjevac?

DŽOLAN: Oko toga postoji puno ideja i priča. Ja bih o tom svemu volio da se realno razmišlja. Bosna kao geografski pojam jasno da može živjeti bez svakoga. BiH je okvir u kojem žive ljudi s različitim povijestima, kulturama, različitim duhovnim viđenjima i memorijama. Presudno je danas govoriti o BiH, ne kao o nečemu idealiziranom iza čega se kriju onda prizemni programi i planovi. Treba govoriti vrlo stručno i egzaktno, da se na neki način stvori takav okvir u kojem će svaki čovjek tu ponajprije moći biti kod kuće i dostojanstveno realizirati svoje vrijednosti i stvoriti takve strukture koje će te vrijednosti afirmirati, a ne kao što imamo iskustvo u povijesti ugrožavati ih i dovoditi ih u pitanje. Ipak je kroz povijest to ugrožavanje ljudskog života bilo pokriveno zvučnim projektima nekakve Bosne koja više ne može postojati, i onda se bude želje za nekakvim bivšim režimima. Danas trebaju sjesti odgovorni ljudi i u modernom kontekstu omogućiti kako da svi ljudi žive dostojanstveno. Jasno je da ljudi moraju negdje pripadati. Mi nismo nikakva idealna bića, i mi pripadamo obitelji, određenoj kulturi i imamo potrebu da u nekom državnom i političkom kontekstu to što je naša vrijednost afir-

miramo. Stoga, mislim da i o franjevcima treba govoriti, ali ne kao o nekim idealiziranim tipovima. Oni su uvijek bili odgovorni i zauzeti za svoj hrvatski narod, a onda i za dostojanstvo svakog čovjeka. Mislim da je to jedno polazište koje nas treba danas voditi.

HG: Dolaskom u Bosnu franjevci su prvi put zakoračili u Srebrenicu po kojoj je provincija Bosna srebrna i dobila ime. Kažite mi kako franjevci u posljednjih trinaest godina doživljavaju Srebrenicu?

DŽOLAN: Srebrenica je dio našega imena, budući da je Srebrenica od 1514. godine postala središtem vikarije. Danas, kako se čovjek može osjećati? Na neki način sa zahvalnošću našoj braći koja su tamo živjela do 1866. godine kada je samostan porušen i gvardijan ubijen i u tadašnjem Bečkom ratu su se katolici povukli. Ipak, negdje duboko mi franjevci imamo odnos prema Srebrenici neke duboke ljubavi i simpatije i na taj način kada kažemo Srebrenica želimo zagrliti prošlost, ali želimo s ozdraviteljskom ljubavlju zagrliti i sadašnjost, jer i današnji patnici Srebrenice i ljudi koji traže smisao i novo utemeljenje svoga života su dio naših projekata i našega utemeljenja, ali i simpatija.

HG: Ipak vrijeme koje teče i koje je već trinaest godina iza nas nije idealno, ne može se baš nazvati dobrim. Krenut ćemo od toga da je ljudski život na veoma niskim razinama. Kako onda ponovno vratiti vjeru i ono duhovno, a ne tražiti spas u materijalnom?

DŽOLAN: To je vrlo aktualno pitanje. Niti jedan čovjek ne može bez memorije, samo je presudno na koji način ćemo tu svoju memoriju živjeti. Mislim da je za nas u BiH veoma važno da se naša prošlost obrađuje metodom jedne zdrave historiografije kakvu zastupa dr. Srećko Džaja ili dr. Dubravko Lovrenović i nekolicina mladih povjesničara. Ako iz povijesti ne naučimo, onda ćemo ponavljati greške. Da bi se danas afirmirala vrijednost čovjeka u ovom društvu koje je jako ranjeno, mislim da nam treba modernih kreposti, a to su pretpostavke duhovne snage ljudi i zajednica koje omogućuju da se na plemenit način organizira jedno društvo kao što je društvo BiH veoma šaroliko. Mi trebamo iznad svega, imati sućuti za patnike. Budući da imamo veoma mnogo žrtava i kroz povijest i u najnovije vrijeme, mislim da osjećaj sućuti moramo u svima pobuditi. Ta uloga pripada duhovnim zajednicama, odgovjiteljima mladih ljudi. Na žalost ne možemo se pohvaliti da se to svugdje događa i danas živimo u društvu amneze. Ljudi su skloni na ruševinama izravnavati sve i zaorati neku novu brazdu. Ipak, Bog je u nas usadio potrebu pamćenja i sve dok se to pamćenje ne oplemeni i obogati ono će nas, mislim, opterećivati. Jedna od kreposti u modernom vremenu treba biti krepost tolerancije. Tolerancija ne samo da trpi drugoga zato što je to profitabilno u određenom trenutku, već zato što je obveza trpjeti drugoga i drugačijega. Bez drugoga i drugačijega nema života i život staje, o čemu svjedoče brojne moderne filozofske i sociološke analize. Da bi se krepost tolerancije mogla živjeti ljudi moraju znati da je to nemoguće bez drugoga i da čovjek mora biti u stalnom dijalogu s drugima. Smisao dijaloga nije gubljenje vremena i isprobavanje određenih tehnika, već je smisao dijaloga stvoriti ambijent koji afirmira život što je najveća vrijednost.

HG: Franjevci su oduvijek nosili u sebi tu nemjerljivu duhovnu snagu i djelovali kako kulturno, tako i politički i od koristi za širu društvenu zajednicu. Odakle, Vi franjevci tu snagu kroz stoljeća crpíte?

DŽOLAN: Dobro je upitati se koji je duhovni i antropološki temelj naše vizije. Za nas je važno da se upitamo na temelju kojih impulsa mi živimo i gdje su naši duhovni korijeni. Sretni smo što smo nakon sedam stoljeća uspjeli nešto dobro napraviti. Ono što se zapravo dogodilo svetom Franji, jeste da je on na temelju susreta s Isusom Kristom promijenio svoju sliku života i započeo ideju koja je u početku bila odbijana, a onda su ljudi shvatili da je to zapravo otvaranje jedne nove perspektive shvaćanja. Zato je veoma važna Božja ljubav prema čovjeku i pravedan čovjekov odgovor na fenomen života je ljubav. Svi drugi odgovori koji nose u sebi dozu prezira i omalovažavanja nisu pravi odgovori na tajnu života. Naš univerzalni plan je zainteresiranost za cijeli svijet čemu nas je vodila čuvena Franjina izreka „Naš samostan je cijeli svijet“. Nama je zato danas u modernom svijetu najbliža ideja moderne etike i nekakve temeljne odgovornosti za cijeli svijet. Naša odgovornost je čovjek i to je ključ naše povijesne uloge u različitim društvima, jer ipak smo mi ovdje u Bosni živjeli sedam stoljeća i kao institucija smo preživjeli. Jasno da nije bilo baš režima koji su bili skloni i nama i čovjeku općenito. Ti režimi nisu bili humani i uglavnom je to bila okupatorska vlast koja u sebi nije imala ideju dostojanstva čovjeka. Ljudi jesu imali prava, ali da se razumijemo bili su uvjetovani, što znači da dok slušaš vlastodržca garantiram ti biološki život čovjeka. Zato i u takvim režimima mi smo uvijek samo razmišljali da su oko nas ljudi, naša braća i sestre. Stoga mislim da ako mi i danas u suvremenom svijetu uspijemo sačuvati taj naš temeljni pristup čovjeku, da ćemo ostati vjerni sebi, ali biti i blagoslov ljudima oko sebe. Mi također osjećamo da ponajprije trebamo biti zahvalni onoj kulturi i onom narodu koji nas je primio. Na ovim prostori-

rima nas franjevce u svoje kuće je primio prije svega hrvatski narod zatim slovenski i djelomice albanski. Mi smo ovdje kod kuće i ovaj nas narod treba i ovaj nas narod i rađa. Mi želimo pomoći narodu da u modernom svijetu artikuliraju duhovne i kulturne vrijednosti.

HG: Fra Mijo, započelo je obilježavanje 800. obljetnice franjevačkog pokreta. Tijekom naredne godine na koji način će se obilježavati u BiH, zemlji gdje su franjevci oduvijek imali nemjerljiv utjecaj?

DŽOLAN: Mi smo već fiksirali određeni program koji će obuhvaćati nekoliko različitih područja. Nama je jako stalo da prepoznamo uopće teologiju i antropologiju na temelju Franjina iskustva Boga, čovjeka i svijeta odakle i crpimo svoju viziju života i pokušavamo je živjeti u različitim povijestima života. Na duhovnoj razini bit će dosta sadržaja, posebno po samostanima gdje ćemo imati različite duhovne obnove. Na kulturnom planu od značaja su dva događaja. Jedan je izložba i Simpozij na kojem ćemo se dotaknuti jedne dosta aktualne teme koja nije samo bavljenje prošlošću, već se tiče i današnjice. Tema nosi naziv „Doprinos franjevacu kulturi pismenosti hrvatskog naroda i društva u BiH“. Na ovom Simpoziju će govoriti eminentni stručnjaci i mislim da će to biti jedan fini kulturni događaj. Jedan od kulturnih događaja koji će biti i u Sarajevu i u Mostaru jeste koncertna izvedba bosanske mise, skladatelja Andrije Pavlića i to će se dogoditi 23. travnja naredne godine, a u Mostaru će to biti u okviru obilježavanja Matice hrvatske. U Podmilačju će 30. kolovoza biti upriličen jedan veliki sastanak franjevac, franjevki i članova trećeg reda Frame. Jedan veliki kulturni događaj će biti i u Dvorani Lisinski također naredne godine. Na lokalnoj razini bit će još mnogo događaja, a sve u cilju da na jedan način aktualiziramo činjenicu da franjevci u Bosni djeluju preko 700 godina i što nam je dalje činiti.

Razgovarala:
Maja Nikolić

Sve glasnjiji zahtjevi za provođenje popisa stanovništva u BiH do 2011. godine

Hrvati traže prvo Ustav, pa onda popis stanovništva Popis stanovništva bi sada bio poguban za Hrvate

Marinko Čavara naglašava da bi izvršavanje popisa stanovništva u ovim uvjetima bilo potvrđivanje ratom osvojenih prostora i ratom ostvarene strukture stanovništva

Popis stanovništva 2011. godine provest će sve zemlje Europske unije. Takve inicijative pojavile su se i kod nas, no kao i svaka druga tema od životnog značaja, i ovo je pretvoreno u političko pitanje. Srbi i Bošnjaci traže popis stanovništva do 2011., dok Hrvati

Provesti javnu raspravu među Hrvatima
Za hrvatske zastupnike, srž problema kada je u pitanju popis stanovništva, je politička bitka između opcije koja bi željela popisom legalizirati sadašnje stanje u BiH i upotrijebiti ga kao projekciju budućih

u izjavi za Hrvatski Glasnik Mišo Relota, glasnogovornik HDZ-a BiH.

I predsjednik HDZ-a 1990. Božo Ljubić je više puta istaknuo da je protiv donošenja odluke da se obavi bezuvjetni popis stanovništva 2011. godine. "Smatram kako prvo treba omogućiti povratak prognanika i drugo treba donijeti novi Ustav BiH. Neki međunarodni krugovi predlažu da se popis ipak obavi ali bez pitanja o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Treba i tu ideju razmotriti", ističe Ljubić dodajući da čelnici šest najjačih političkih stranaka u BiH na jednom od narednih sastanaka moraju otvoriti i to pitanje.

Ivan Krndelj, predsjednik HSS-NHI-ja nema dvojbi kako BiH mora ispoštovati preuzetu obvezu o popisu stanovništva do 2011. Za njega je, međutim, neprihvatljivo požurivanje s tim jako osjetljivim i složenim političkim pitanjem, jer još uvijek nisu stvorene temeljne pretpostavke da se popis obavi na pravedan način. "U BiH ne može biti popisa stanovništva dok se ne završi projekt povratka prognanika u oba entiteta. Moje je stajalište da ljude treba upisati u evidenciju tamo gdje su živjeli prije rata i gdje se žele vratiti. Prevažno je i preozbiljno političko i povijesno pitanje 'demografski smještaj' oko 600 tisuća Hrvata i Bošnjaka koji su nekada živjeli u RS-u, a godinama već za njih tamo nema mjesta isključivo zbog političke 'zabrane'", kaže Krndelj. On napominje da ima i velikih problema i s povratkom unutar Federacije.

Potvrdila bi se ratom osvojena područja

Marinko Čavara, zastupnik HDZ-a BiH u Zastupničkom domu federalnog Parlamenta u izjavi za Hrvatski Glasnik kaže da je Predsjedništvo HDZ-a BiH, kada je popis stanovništva u pitanju, zauzelo stav da se popis stanovništva treba izvršiti, ali nakon ustavnih promjena i provođenja pune konstitutivnosti naroda.

"Obzirom da je naša država nedavno izašla iz rata, gdje je na određenim područjima vršeno etničko čišćenje i promijenjena je struktura stanovništva, mnogi su bili spriječeni, ili im je otežavano da se vrate na svoja ognjišta, dok se te stvari ne riješe, nama je popis stanovništva neprihvatljiv", kaže Čavara. On dodaje da bi izvršavanje popisa stanovništva u ovim uvjetima bilo potvrđivanje ratom osvojenih prostora i ratom ostvarene strukture stanovništva.

"Presudno takve inicijative dolaze iz RS-a kojima je cilj da RS ostane takva kakva jeste, no za hrvatski bi narod takav popis bio iznimno nepovoljan. Sličnih inicijativa ima i iz Federacije, na određenim područjima gdje se uspjelo otežati povratak, tako da danas struktura stanovništva nije ni približna onoj iz 1991. godine. Provođenje popisa u takvoj situaciji bi omogućilo da se napravi

"Predsjedništvo HDZ-a BiH je zauzelo stav da je pitanje popisa stanovništva prevažno pitanje koje može u budućnosti odrediti položaj konstitutivnih naroda, a osobito hrvatskog naroda u BiH", kazao je za Hrvatski Glasnik Mišo Relota, glasnogovornik HDZ-a BiH

vatski zastupnici naglašavaju da ne žele da se popis koristi kao parametar za ustav i uspostavu vlasti, te ističu da ljudi moraju imati mogućnost izjašnjavanja u smislu etničke pripadnosti. Navode da bi popis stanovništva u današnjim uvjetima bio poguban za hrvatski narod.

"Predsjedništvo HDZ-a BiH je zauzelo stav da je pitanje popisa stanovništva prevažno pitanje koje može u budućnosti odrediti položaj konstitutivnih naroda, a osobito hrvatskog naroda u BiH. Donesen je zaključak da se provede javna rasprava među Hrvatima kako bi se zauzelo jasno stajalište oko popisa stanovništva", kazao je

Za hrvatske zastupnike, srž problema je politička bitka između opcije koja bi željela popisom legalizirati sadašnje stanje u BiH te druge opcije koja ne želi popis stanovništva bez rješavanja temeljnih pitanja kao što je novi ustav i provođenje pune konstitutivnosti naroda

dominacija onih koji žele državu po mjeri samo svog naroda", tvrdi Čavara. On napominje da se ne smije prihvatiti ovakav popis koji je za sada čisto politički, jer, kako kaže, popis treba biti čisto posao statistike. Čavara ističe kako su svi svjesni da se povratak ne može ostvariti 100%, no da se mora raditi na njegovom ostvarenju.

Obzirom da postoje zahtjevi iz Federacije, od strane nekih bošnjačkih čelnika, da se popis provede bez isticanja etničke pripadnosti, Čavara naglašava da bi to dovelo do građanske države.

Arijana Beus

Dodik najglasniji zagovornik popisa

Predsjednik SNSD-a i predsjednik Vlade Republike Srpske Milorad Dodik je najglasniji u zahtjevima za provođenje popisa stanovništva. On je izjavio da je popis koji podrazumijeva nacionalno, religijsko i vjersko izjašnjavanje stanovništva Ustavom zagarantirano pravo čovjeka, zbog čega će RS samostalno krenuti u popis svojih građana, ako ne bude dogovora na nivou BiH.

"Ustav BiH, član dva, kaže da je BiH sastavljena od dva entiteta i tri konstitutivna naroda. Sada bi netko išao u takav popis koji će uništiti konstitutivnost, odnosno temelje BiH. Onda postaje upitan i prvi dio definicije o dva entiteta", rekao je Dodik medijima. Premijer RS-a je istaknuo da je "utisak da koncepciju krnjeg popisa u BiH prave neki stranci" i dodao da je potrebno omogućiti nacionalno, religijsko i vjersko izjašnjavanje stanovništva, a tko ne želi, neka se o tome i ne izjašnjava. "Na popisu stanovništva u BiH ili u RS želim se izjasniti kao Srbin. Želim reći da govorim srpskim jezikom, da sam pravoslavac i nitko me ne može spriječiti u tome. Onaj tko to ne želi kazati - i ne mora. To je njegovo pravo, koje poštujem, ali i on mora poštovati moje pravo", rekao je Dodik.

SVJETSKA FINACIJSKA KRIZA: Kako pronaći rješenje?

NAJVEĆA EKONOMSKA KRIZA U POVIJESTI

Kod trenutačnih reakcija na financijsku krizu prvo upada u oči što nitko zapravo sa sigurnošću ne zna što i kako poduzeti.

Vodeći svjetski ekonomski eksperti komentirajući globalnu financijsku krizu ističu da je u ovome trenutku važno znati da se tržište zapravo temelji na uvjerenjima, pa kada se mediji brinu oko toga kako će tržište reagirati na spašavanje, onda se to pitanje ne odnosi samo na stvarne posljedice spašavanja, nego i na to do koje mjere tržište vjeruje da je plan učinkovit. Zato spašavanje može uspjeti čak i ako je ekonomski pogrešno.

S obzirom da se javnosti i tržištu neprestano ponavlja kako su povjerenje i vjera od primarne važnosti, treba se također zapitati koliko je panična reakcija američke vlade sama po sebi pojačala opasnost protiv koje se bori.

Lako je uočiti sličnosti jezika kojim se služio bivši američki predsjednik Bush u obraćanju američkoj naciji nakon 11. rujna i nakon financijske krize.

U oba slučaja je spomenuo prijetnju američkom načinu života, te potrebu da se poduzmu brze i odlučne mjere kako bi se zaustavila opasnost. Ovakva svjetska financijska kriza započela se tek nekoliko tjedana uoči američkih predsjedničkih izbora, i biranja nasljednika Georga Busha.

Barack Obama, novi američki predsjednik, smatraju mnogi, je bio u pravu kada je odbio prijedlog republikanskog kandidata za Bijelu kuću McCaina da se odgodi prva predsjednička debata i upozorio da je upravo zbog krize, politička debata o tome kako kandidati namjeravaju pristupiti krizi još nužnija.

Podsjećanja radi, na američkim predsjedničkim izborima 1992. godine Bill Clinton je pobijedio uz motto: *To ti je ekonomija, budalo!* Na ovim izborima demokrati prema mišljenju ekonomskih eksperata mogu pobijediti samo ako pošalju poruku: *To ti je politička ekonomija, budalo!*

Enorman pad na burzama nije spriječio ni to što je Međunarodni monetarni fond (MMF) spreman pomoći svim zemljama pogođenim kreditnom krizom, te da je već aktivirao mehanizam financiranja u izvanrednim situacijama, koji je prvi puta primijenjen tijekom azijske krize 90-ih godina.

Financijska kriza u Hrvatskoj

Prema analizama Jadranke Šević, hrvatskog ekonomskog eksperta, financijska kriza nikako nije mogla zaobići Hrvatsku. U svojim analizama Šević ističe da je od popularnih dionica - Ine, HT-a, Magma i Atlantica, koje su popularnost stekle javnim ponudama, u ovoj godini najbolje prošla dionica Ine koja je do sredine listopada pala 25 posto, a najgore Magma koja od početka godine bilježi pad od čak 70 posto. Jadranka Šević u svojim analizama zaključuje da se Magma može smatrati dobrom tvrtkom, koju nagrizava pad potrošnje. Ali je isto tako i činjenica, ističu analitičari, da je Magma započela i ekspanziju u regiji.

Akcijским planom Grupe G7 najrazvijenijih zemalja svijeta, u kojoj se nalaze SAD, Njemačka, Velika Britanija, Francuska, Japan, Italija i Kanada, je istaknuto da je neophodno iskoristiti sva raspoloživa sredstva za podršku sistemski važnim financijskim institucijama i ne dozvoliti njihov krah.

Financijska kriza utjecala je i na cijenu nafte. Prema istraživanjima cijena nafte je pala na najnižu razinu u proteklih godinu dana, što analitičari tumače kao strah investitora da svjetska ekonomija ulazi u ozbiljnu recesiju u kojoj će potražnja industrije za energijom biti znatno smanjena.

BiH i financijska kriza

Bosnu i Hercegovinu za sada još uvijek u potpunosti nije obuhvatila svjetska financijska kriza, što ne znači da i neće.

Prema riječima Zlatka Barša direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH financijska kriza u SAD-u i u europskim zemljama neće imati previše direktnog uticaja na poslovanje banaka u Federaciji BiH, jer te banke posluju u sasvim drugačijem okruženju od pojedinih financijskih kuća koje u zadnje vrijeme doživljavaju potpune kolapse. Barš zaključuje da se može raditi samo o nekim indirektnim posljedicama, kao što je određeni rast kamatnih stopa, s obzirom na to da je sve manje slobodnih sredstava na svjetskom tržištu novca.

Profesor na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu Fikret Hadžić tvrdi kako se ova velika financijska kriza ne bi trebala u značajnijem obimu odraziti na BiH. Profesor Hadžić smatra da je sreća u ovoj nesretnoj situaciji što je naše financijsko tržište veoma slabo razvijeno, te da bi financijska kriza mogla utjecati na pad cijena nekretnina u Bosni i Hercegovini.

Loše poslovno okruženje u BiH

Ono što bi zasigurno trebalo zabrinuti sve one koji bi željeli da Bosna i Hercegovina ekonomski napreduje, jeste novi Izvještaj Svjetske banke (WB), prema kojem je BiH na 119. mjestu liste koja rangira 181 ekonomiju u svijetu prema jednostavnosti poslovanja. Ovogodišnje rangiranje zemalja jugoistočne Europe još jednom potvrđuje da druge zemlje više rade na unapređivanju poslovnog okruženja, te da bi Bosna i Hercegovina trebala intenzivirati i poboljšati svoje napore kako bi postala atraktivnija za investicije i olakšala otvaranje novih radnih mjesta.

Džanan Ribić

Općinski izbori u BiH bez većih iznenađenja, Hrvati dobili 21 načelnika

Dobili Hercegovinu, izgubili središnju Bosnu

Zanimljivo je istaknuti da su hrvatske stranke osvajajući Hercegovinu, u Središnjoj Bosni izgubile izbornu utrku u tri općine u kojima su dosad vladali – Jajce, Novi Travnik i Busovača

Središnje izorno povjerenstvo priopćilo je preliminarne rezultate izbora za načelnike općina te za općinska i gradska vijeća. Prema dosadašnjim podacima, vodeća politička stranka je SNSD Milorada Dodika, koja će imenovati 41 načelnika općina i gradonačelnika Banje Luke. SDA može računati na najmanje 36 načelnika, HDZ BiH na 17, SDS 15, SDP devet, HDZ 1990. na četiri. Stranka za BiH će imenovati četiri načelnika, a po jednog DNZ i Naša stranka Danisa Tanovića. Kada su u pitanju općinska i gradska vijeća, također najbolje izborne rezultate ima SNSD koji je osvojio većinu u 48 općinskih vijeća. Drugi je SDA s vlašću u 44 općine. HDZ BiH ima većinu u 18 općinskih vijeća, SDS u 12, a SDP u 10 općina, DNS će imati većinu u tri općinska vijeća, kao i HDZ 1990.

"HDZ BiH je najjača stranka među Hrvatima i imamo podršku više od 50 posto glasačkog tijela Hrvata", potvrdio je Čović dodavši da izbori HDZ-u BiH trebaju poslužiti za jačanje pozicije te stranke kako bi HDZ BiH postao stvarna stožerna stranka Hrvata u BiH

Izgubljena Središnja Bosna

Zanimljivo je istaknuti da su hrvatske stranke osvajajući Zapadnohercegovačku i Hercegovačko-neretvansku županiju, u Središnjoj Bosni izgubile izbornu utrku u tri općine u kojima su dosad vladali – Jajce, Novi Travnik i Busovača. U Jajcu je kandidat Saveza SDA-SBiH Nisvet Hrnjić uvjerljivo osvojio mjesto načelnika ispred Hrvatske koalicije (HDZ BiH, HDZ 1990, HKDU). Nejedinstvo hrvatskih stranaka je rezultiralo i činjenicom da su Hrvati izgubili mogućnost da izaberu načelnika u Novom Travniku. Za hrvatski narod je izgubljeno još jedno važno načelničko mjesto koje su imali nakon prošlih općinskih izbora u Busovači. Po broju stanovnika

ove tri općine su manje od pola Mostara, ali je njihova izuzetna važnost bila za u budućim ustavnim promjenama, a gubitkom vlasti Hrvati su izgubili značajne pozicije u pregovorima. Od 10 općina u Srednjobosanskoj županiji Hrvati sada imaju načelnika u dvije – Kiseljaku i Kreševu. No, obzirom da Hrvati nisu osvojili načelnika niti u jednom većem gradu u BiH, jedina nada ostaje da se uz koalicijske dogovore i pregovore uspije osigurati gradonačelnika Mostara, što će biti veoma teško.

Sumnje u kupovinu glasova

Naime, sasvim neočekivano Narodna stranka Radom za boljitak je osvojila veliki broj glasova u Mostaru, ali i cijeloj Hercegovini. Iako nisu dobili niti jednog načelnika, ušli su u sva općinska vijeća i u nekima imaju većinu. Međutim, odmah nakon okončanja izbora, počele su špekulacije o kupovini glasova od strane te stranke. Navodno su čelnici Narodne stranke Radom za boljitak, braća Lijanović, poznati hercegovački tajkuni, plaćali svima koji su glasovali za njih po 100 maraka. Predsjednik Narodne stranke Radom za boljitak Mladen Ivanković – Lijanović odbacio je optužbe da je ova stranka kupovala glasove birača. Lijanović je rekao da se zalaže da bude izvršena provjera tko kupuje birače i glasove.

Iako su kupovinu glasova iz stranke odmah oštro demantirali, priče o tome i dalje ne prestaju. Dok jedni govore da su pojedinci "prodali svoj obraz za 100 maraka", drugi pak kažu da su Lijanović iskoristili socijalnu sliku u BiH te ponudili narodu jedino što im je potrebno. Predsjednik HDZ-a BiH **Dragan Čović** javno je rekao da je u "privednoj izbornoj pobjedi" Narodne stranke Radom za boljitak previše inženjeringa.

"Da je to poruka promjene smjera u hrvatskoj politici, ja bih to i pozdravio. Nažalost, mi u stranci imamo brojne prijave s terena koje pokazuju da je ta stranka napravila svoj promišljeni koncept inženjeringa. Koliko je to zakonito

Hrvati gube i Mostar?

Kada je u pitanju Mostar, najviše mandata osvojila je SDA, zatim NS Radom za boljitak i HDZ BiH. Iz koje stranke će biti gradonačelnik ovog grada, iznimno bitnog za hrvatski narod, jako je teško pretpostaviti jer ga predlaže Gradsko vijeće i bira se dvotrećinskom većinom.

Prema posljednjim izbornim rezultatima, koji još uvijek nisu konačni i službeni, SDA bi imala 11 vijećničkih mandata od 35 vijećnika, HDZ BiH i NS RZB po 8, HDZ 1990 i SDP po 3, Stranka za BiH 2 i HSP Đapić- dr. Jurišić 1 vijećnika. Kada bi se i sve hrvatske stranke u Mostaru koje su ušle u Gradsko vijeće, HDZ BiH, HDZ 1990. i HSP (Đapić-dr. Jurišić) udružile u koaliciju, ništa same ne bi mogle napraviti jer ni tako nemaju dovoljno mandata da izaberu gradonačelnika. Najvjerojatnije je da će se pregovorima s drugim strankama i nekim ustupcima morati doći do gradonačelnika iz reda hrvatskog naroda. No, za sada SDA, kao najjača stranka, izričito traži da prvi čovjek ovog grada bude iz te stranke, te navode da im to garantira navodni sporazum s HDZ-om BiH. Međutim, Dragan Čović, predsjednik HDZ-a BiH kaže da je će gradonačelnik Mostara biti Ljubo Bešlić. Čović je rekao da su špekulacije svi medijski napisi o tome kakve se kombinacije prave za pribavljanje dvotrećinske većine u Gradsko vijeće Mostara za izbor gradonačelnika i da će to i biti sve do objave konačnih rezultata lokalnih izbora. *"Kada zbrojite glasove danas i vijećnička mjesta, jasno je da SDA i HDZ mogu sami imati većinu u Gradskom vijeću. Međutim, nama to nije cilj. Imamo i potpuno drugu priču o gradu Mostaru, mi vjerujemo da možemo imati i dvotrećinsku većinu onih koji su opredijeljeni za jedan bolji dio života, za dalji grad Mostar"* rekao je Čović.

ili nezakonito, o tome će se evidentno pričati vrlo brzo. Ali, evidentno je to bio način na koji se došlo do glasova. To nije prvi put. Na prošlim izborima nešto slično je rađeno, ali u manjem obimu, kao i na izborima za sabor Republike Hrvatsku. Mi ne želimo dati legitimnost jednom takvom projektu. Ako se novcem možete regulirati izborni proces, sve onda gubi smisao. Koliko ja znam, nadležni organi već rade na tom slučaju", rekao je medijima Čović. I Predsjedništvo HDZ-a 1990 je na sjednici održanoj u Mostaru zaključilo kako su uočene ogro-mne manipulacije, s opravdanim sumnjama u izbornu i političku korupciju koja se ogleda u kupovini glasova, manipulacijom nevažnim listićima i sl., te je odlučeno da se protiv počinitelja podnese kaznena prijava.

HDZ BiH zadovoljan rezultatima

Predsjednik HDZ-a BiH je na konferenciji za novinare u Mostaru istaknuo da je zadovoljan rezultatima izbora, iako je njegova stranka izgubila neke općine. *"Iako smo izgubili Prozor/Ramu, Busovaču te Jajce, mogu reći da smo zadovoljni izbornim rezultatima. Ostvarili smo 95% svojih zacrtanih ciljeva",* kazao je Čović komentirajući izborne rezultate.

Čović je napomenuo da je HDZ BiH na lokalnim izborima dobio više 100 000 glasova, odnosno dvostruko više u odnosu na prošle lokalne izbore ili za 40% više glasova u odnosu na Opće izbore 2006. godine. *"HDZ BiH je najjača stranka među Hrvatima i imamo podršku više od 50% glasačkog tijela Hrvata",* potvrdio je Čović, dodavši da lokalni izbori HDZ-u BiH prije svega trebaju poslužiti za jačanje pozicije te stranke na političkoj sceni BiH kako bi HDZ BiH postao stvarna stožerna stranka Hrvata u BiH. On je najavio da će HDZ BiH na Općim izborima 2010. poboljšati rezultat za još 25 do 30%.

Sasvim neočekivano Narodna stranka Radom za boljitak je osvojila veliki broj glasova u Mostaru, ali i cijeloj Hercegovini. Iako nisu dobili niti jednog načelnika, ušli su u sva općinska vijeća i u nekima imaju većinu

Hrvati ušli u općinske vlasti u RS-u

Kada je u pitanju Republika Srpska, rezultati lokalnih izbora prvi su korak za vraćanje dostojanstva Hrvata u tom entitetu, ali i pokazatelj da brojni Hrvati na ovom području još uvijek žive u strahu, smatra **Davor Čordaš**, potpredsjednik RS-a iz reda hrvatskog naroda. Čordaš kaže da je zadovoljstvo rezultatima izbora, jer su Hrvati napokon ušli u općinske vlasti u RS-u. *"Samo je ovo ispravan put kojim treba ići kako bi izborili poziciju kakvu i zaslužujemo i vratimo dostojanstvo svim Hrvatima u RS-u. Sve to moguće je samo kroz institucije vlasti i zbog toga je potrebno stalno jačati hrvatske pozicije u RS-u",* kazao je u izjavi za **Hrvatski Glasnik** Davor Čordaš. Dodao je kako je zadovoljan što su na izborima za RS hrvatske stranke išle u koaliciju i na taj način ušle u općinska vijeća.

Arijana Beus

OSVRT NA LOKALNE IZBORE: Građani izabrali lokalnu vlast

ČOVJEK U FOKUSU INTERESA LOKALNIH INSTITUCIJA

U nedjelju 5. listopada u Bosni i Hercegovini su održani lokalni izbori. Građani su na 4.986 biračkih mjesta imali priliku izabrati 139 načelnika Općina i gradonačelnika Banja Luke, te 3.186 redovnih mandata u općinskim vijećima i skupštinama, kao i 37 mandata za predstavnike nacionalnih manjina.

Za lokalne izbore bilo je registrirano ukupno 2.966.997 birača koji su na dan izbora mogli birati između 29.043 kandidata, od kojih je 566 za načelnike.

Mandat svim izabranim načelnicima i gradonačelnicima, kao i vijećnicima u općinskim vijećima i skupštinama traje naredne četiri godine – do 2012. godine.

Prema podacima Centralne izborne komisije, na lokalne izbore u Bosni i Hercegovini je izašlo oko 55% ili 1.630.000 osoba, od ukupnog biračkog tijela.

Predsjednik Centralne izborne komisije Suad Arnautović naglašava da je opća karakteristika ovih izbora da- leko veća izlaznost birača u ruralnim općinama, dok je daleko ispod odziv u urbanim sredinama.

Od većih bosanskohercegovačkih gradova treba istaknuti da je na izbore u Zenici izašlo oko 42% birača, u Mostaru približno 52% biračkog tijela, dok je odziv birača u Banja Luci iznosio 43%, a u Bihaću 56%. U Tuzli je na lokalne izbore izašlo približno 45% biračkog tijela.

Među općinama sa izuzetno visokim nivoom izlaznosti su Banovići sa oko 77%, Bosanski Petrovac 75%, Bijeljina 59%.

Sigurnosna situacija tijekom održavanja lokalnih izbora bila je na zadovoljavajućem stupnju.

Zabilježeno je tek nekoliko manjih narušavanja javnog reda i mira, koji nisu uzrokovali prekid glasanja ni na jednom biračkom mjestu u državi.

U Centralnoj izbornoj komisiji ističu zadovoljstvo projektom SMS Centra na koji je od njegove uspostave više od 190.000 ljudi uputilo poruke sa svojih mobilnih telefona, kako bi na vrijeme provjerili na kojem biračkom mjestu će glasati.

UVJERLJIVA POBJEDA JASMINA IMAMOVIĆA I SDP-a

Građani Tuzle i za naredni četverogodišnji načelnički mandat izabrali su kao i prije četiri godine za načelnika Tuzle gospodina Jasmina Imamovića.

Jasmin Imamović postao je načelnik Tuzle sa rekordnih 36 000 glasova birača ili u procentima izraženo oko 80%.

Vrijedi istaknuti da je ovaj osvojeni procent glasova u korist Jasmina Imamovića, prema nekim pokazateljima apsolutni europski rekord.

S obzirom da se ne može često čuti da je načelnika nekoga europskog grada izabralo 80% birača.

Usporedbe radi, protukandidat za načelnika Tuzle Jasminu Imamoviću bio je Salko Bukvarević iz Stranke demokratske akcije (SDA), koji je osvojio tek nepunih 17% ili 8000 glasova.

Kada je u pitanju Općinsko vijeće, šest političkih stranaka ući će u sastav tuzlanskog Općinskog vijeća.

Stranke koje ulaze u Općinsko vijeće su: SDP, SDA, NS Radom za boljitak, Stranka za BiH, BOSS, i HDZBIH.

Socijaldemokratska partija (SDP) dobila je 20 000 glasova za Općinsko vijeće, ili u procentima oko 50%.

Dok je Stranka demokratske akcije (SDA) dobila oko 8 000 glasova.

Najviše vijećnika u novom sazivu Općinskog vijeća u Tuzli će imati Socijaldemokratska partija (SDP), ukupno 17 vijećnika, računajući jednoga vijećnika sa liste za nacionalne manjine.

Stranka demokratske akcije (SDA) imat će 7 vijećnika, Narodna stranka Radom za boljitak, BOSS, i Stranka za BiH u Općinskom vijeću sudjelovat će sa po 2 vijećnika, dok je Hrvatska demokratska zajednica (HDZBIH) osvojila 1 vijećnički mandat u Općinskom vijeću Tuzla.

TUZLA U NAREDNE ČETIRI GODINE

Nakon objave rezultata izbora, načelnik Tuzle Jasmin Imamović se građanima zahvalio za ukazano povjerenje, te naglasio da će Općina Tuzla prvo realizirati projekte koje je započela, posebno istaknuvši Gradski stadion *Tušan* (javno dobro svih građana Tuzle, op.a) koji valja završiti.

Zatim prema riječima načelnika Imamovića u sljedećoj godini napraviti dopunu Strategije razvoja Tuzle do 2026. godine i Prostorni plan do 2026. godine, s obzirom da je 95 posto Strategije do 2015. već realizirano.

Tijekom naredne četiri godine bit će nastavljen razvoj Tuzle u pravcu turizma i centara novih tehnologija i kreativne industrije.

Džanan Ribić

Što čeka Hrvate Tuzle nakon konačnih izbornih rezultata?

Hrvatskim strankama tek dvije i pol tisuće glasova u Tuzli

„Nismo zadovoljni time što nismo ostvarili u potpunosti naš cilj, a to je da uđemo s dva općinska vijećnika koliko smo i do sada imali. Zadovoljni smo i time što smo u odnosu na prije četiri godine sada iz izbora izišli s više i do 700 glasova. U odnosu na rezultat od 2006. godine, on je otprilike bio isti“, ističe Pejić.

Mjesec dana nakon izbora u Tuzli može se reći da su prvi preliminarni rezultati pokazali da od 106. 000 birača kojih je imalo pravo izići na izbore tek dvije i pol tisuće glasova su dobile stranke s hrvatskim predznakom. Ili Hrvati nisu izišli na izbore ili su dali svoj glas nekoj drugoj političkoj opciji. Međutim jedno je jasno, ovakav stav hrvatskih birača razočarao je hrvatske političare, ali ne samo njih već i one birače koji su iskazali političku i građansku volju i izišli na izbore. Od tri stranke s hrvatskim predznakom najviše je dobila HDZ BiH 1660 glasova, HDZ 1990. dobio je 537 glasova dok je HSS – NHI dobio 184 glasa.

Slab odziv hrvatskih birača

S obzirom na ovakav odziv hrvatskih birača, u budućnosti ne treba čuditi zašto neki projekti koji su namijenjeni prije svega mjestima s većinskim hrvatskim pukom ne mogu proći. Razlog tome je sasvim jednostavan, zato što nema hrvatskih vijećnika koji bi mogli podržati takve projekte. Činjenica je da će u naredne četiri godine u Općinsko vijeće Tuzla ući tek jedan Hrvat ispred stranaka s hrvatskim predznakom i to iz HDZ BiH. Ova stranka je do sada imala dva općinska vijećnika, međutim sve su predispozicije da drugi vijećnik neće moći ući u Vijeće. U HDZ BiH Tuzla iznijeli su svoj stav oko izbornih rezultata prema kojima je ova stranka dobila 1266 glasova, a naknadnim brojanjem utvrđeno je da stranka ima gotovo 400 glasova više, što je opravdano tehničkim propustima. „Mi smo s naših biračkih mjesta imali nešto drugačije rezultate te smo tražili pristup izbornom zapisniku koji je i pokazao da smo dobili dosta glasova više“ ističe Rado Pejić, predsjednik HDZ BiH Tuzla. U ovoj stranci ističu da su zadovoljni time što su ušli u Općinsko vijeće. „Međutim nismo zadovoljni time što nismo ostvarili u potpunosti naš cilj, a to je da uđemo s dva općinska vijećnika koliko smo i do sada imali. Zadovoljni smo i time što smo u odnosu na prije četiri godine sada iz izbora izišli s više i do 700 glasova. U odnosu na rezultat od 2006. godine, on je otprilike bio isti.“ ističe Pejić.

Hrvati u Tuzli još uvijek politički pasivni

Činjenica je da se Hrvati počinju politički osvještavati, ali je i činjenica da u Tuzli to ide veoma sporo. Hrvatska mjesta u okolici Tuzle susreću se s različitim problemima, od cestovne infrastrukture do one najosnovnije zdravstvene. U Ljubučama kod Tuzle nema ambulantne, a dok je i bilo u istoj baraci su bili i ambulanta i veterinarska postaja. „Možete misliti na što je to sličilo, dođem doktoru, a na samom ulazu stoji stoka. To je bilo užasno, ne znam hoće li se išta po ovom pitanju promijeniti. Općina nam ništa ne daje i brine samo za grad.“ kaže nam žitelj Ljubuča Marko. Žitelj Soline nam kaže kako mu je jako drago što je obnovljena cesta od Brčanske Malte do druge vojne kapije. „Meni je zaista drago što su se

konačno sjetili ovo napraviti, jer svaki dan idem na posao osobnim automobilom i rupe su na svakom koraku. Ovo je dobro, ali je očito da se od grada uopće dalje ne radi. Možete misliti da čak ni bijelu liniju nisu mogli povući dalje prema Solini i Doknju. Mislim da je to sramota“, kaže nam.

Princip „marka na marku“ ugrožava hrvatska mjesta

U Obodnoci gdje uglavnom žive Hrvati nije prošla ni voda, te tako kuće imaju svoje bunare, a danas mlade obitelji koje bi se odlučile graditi u Obodnici ne razumiju da uz kuću moraju iskopavati i bunar. „Ja sam već deset godina u Švicarskoj i vjerujte kada nekom tamo kažem da mi nemamo vode ljudi se zgražavaju. To je prvi i osnovni razlog zašto se ne vraćam. Kako ja svojoj djeci da objasnim kad dođe ljeto i suša i kada presuše i bunari da mi nemamo odakle donijeti vode kako bi se okupali. Mene ovo podsjeća na divlju zapad. Ni koraka se nismo pomakli naprijed od 1950. godine.“ ističe Obodničanin Ilija. Problem koji je još evidentan jeste i taj što u Tuzli vlada princip „marka na marku“ što znači da žitelji iz okolnih mjesta koji nisu u užoj jezgri grada moraju ukoliko žele rasvjetu u svom mjestu plaćati pola troškova, jednostavno rečeno pola plaća Općina, pola mještani. „Mi ćemo se boriti protiv ovoga svim silama, jer je to neravnopravnost stanovništva. Ljudi koji žive u užoj jezgri grada sve dobivaju od Općine besplatno, dok žitelji okolnih mjesta pola troškova moraju sami snositi. Da se razumijemo svi imaju djecu, svi ih školuju i zašto bi onaj u gradu imao veće privilegije od onoga na selu.“ kaže Pejić. Zanimljivo je napomenuti da je za sada sigurno da u Tuzlanskoj županiji samo u Tuzli ulazi jedan općinski vijećnik ispred stranaka s hrvatskim predznakom dok u drugim općinama osim u Gradačcu za sada neće biti Hrvata iz ovih stranaka.

U HDZ 1990. rješenje vide u zajedničkom djelovanju hrvatskih stranaka

Ni u HDZ 1990. ne vide da bi situacija u naredne četiri godine mogla biti nešto bolja, posebno po pitanju hrvatskih mjesta u okolici Tuzle. Ivica Marinović, predsjednik OO HDZ 1990. Tuzla smatra da svi poslijeratni izbori doveli do opadanja broja Hrvata u strukturama Općinskog vijeća. „Mišljenja sam da je ovo dno dna koje su Hrvati kao narod doživjeli u Tuzli. Ako se sjećamo popisa iz 1990. Godine onda možemo znati da je otprilike oko 20 posto Hrvata bilo u strukturi pučanstva u Tuzli, što znači da bi prema ovome broju trebalo biti 6 ili sedam Hrvata. Sada je to prepolovljeno“, kaže Marinović. On ističe da je ova stranka ukazivala na ovu problematiku i da je potrebno zajednički djelovanjem doći do vijećnika. „Morat ćemo nakon ovoga sjesti i razgovarati, ne samo mi kao dva HDZ-a, već ćemo sjesti s drugim hrvatskim strankama i razgovarati s predstavnicima crkve i kulturnog i javnog života i odrediti na koji način u vremenu ispred nas hrvatska politika treba djelovati. Smatram da Hrvati moraju držati svoj politički subjektivitet na ovim prostorima“, kaže Ivica Marinović.

Ipak, postavlja se pitanje što Hrvati s ne baš dovoljnim brojem vijećnika mogu očekivati u narednom razdoblju, posebno ako se ima na umu da tek jedan vijećnik ulazi u Općinsko vijeće ispred hrvatskih stranaka. „Mislim da će Hrvati i dalje biti marginalizirani i zapostavljeni na način kako je to bilo i do sada. Sada će pro-raditi apetiti gradske strukture i sav višak prihoda će se usmjeravati u grad. Ako mi ne nađemo načina za zajednički istup i zajedničko djelovanje, onda je sudbina Hrvata u rubnim područjima vrlo neizvjesna“, ističe Marinović koji je bio i jedini kandidat za načelnika Općine Tuzla ispred hrvatskih stranaka. Na naše pitanje je li zadovoljan brojem glasova, odgovara da jeste. „Ako pogledamo da prema strukturi pučanstva je u Tuzli bilo 20. 000 Hrvata, kada znamo što se poslije rata dogodilo i da je pola naših sugrađana otišlo vani i kada znamo da je došlo do administrativne promjene te strukture putem CIPS-a, onda se postavlja pitanje koliko je zapravo uopće ostalo Hrvata u Tuzli“, zaključio je Marinović.

U HSS-u Tuzla ne misle da će situacija biti nešto drugačija

U HSS-u smatraju da poslijeizborni rezultati neće ništa bitno utjecati na položaj Hrvata u Tuzli. Prema riječima predsjednika HSS-a u Tuzli Srečka Tunjića, situacija se neće ništa bitnije pogoršati. „Mi znamo kakva je naša demokracija i ako nemamo 50 posto glasova, ne značimo ništa puno. Bitno je kakvu će politiku voditi vijećnik koji je ušao ispred jedne hrvatske stranke i hrvatskog naroda, a ne kako će voditi politiku Hrvati iz drugih stranaka. Znaite, situacija je općenito teška u državi tako da ne može ništa bolja biti ni u jednoj općini.“ smatra Tunjić. On smatra da ljudi ponekad previše očekuju od Općine, mada ta rješenja leže u nadležnosti države, poput mirovina, zdravstvene zaštite i zaposlenja. „Stoga se treba osvrnuti na politiku države i političke stranke koje već 18 godina vode ovu državu. Stoga ako se na tom planu nešto ne riješi i ne dogodi nešto principijelnije i radikalnije, Hrvat ne može ništa tražiti no ovdje ni bilo gdje, gdje je malobrojniji. Ne vidim problem u tome što sada imamo jednog Hrvata, a imali smo dva. Treba pogledati trend pada. Nekada je bilo pet Hrvata ispred hrvatskih stranaka, pa tri, pa dva i sada imamo jednog“, kaže Tunjić. On dodaje da je nezadovoljan rezultatima koje je osvojio HSS. „Mi smo išli primjerenom kampanjom, dijelili smo materijale, poslali ih na 1200 adresa. To što ljudi ne vole čitati, ne mogu ja promijeniti. U našim materijalima je bilo sve napisano“, kaže Tunjić ističući da nije važno iz koje stranke dolazi Hrvat koji ulazi u Općinsko vijeće, već je važno kakvu politiku vodi.

Bilo kako bilo, činjenica je da niti jedna hrvatska politička opcija u Tuzli nije prošla dobro i da je vrlo vjerojatno da će hrvatski političari trebati poslušati glas svoje javnosti, a to je zajednički djelovati u interesu svih.

Maja Nikolić

U Tuzli odigrana utakmica između reprezentacija svećenika i imama u humanitarne svrhe

Jedino je bio važan dječji osmijeh

U Tuzli je krajem listopada na stadionu Tušanj odigrana utakmica u humanitarne svrhe između nogometnih reprezentacija svećenika i imama. Moto ovog susreta, koji je bio znatno više nego sportski, bio je „Za dječji osmijeh“. Kompletan prihod od prodaje ulaznica i od pokrovitelja doniran je Domu za djecu bez roditeljske skrbi i Udruženju djece s posebnim potrebama.

Utakmica koja je odigrana u Tuzli privukla je brojne Tuzlake. Nije to bila bilo kakva utakmica - bila je to utakmica humanitarnog karaktera za dječji osmijeh. Vesela atmosfera vladala je tog četvrtka na stadionu Tušanj, navijalo se i pjevalo. Rezultat u od 8:2 u korist imama na kraju je bio najmanje važan i gotovo da ga nitko nije ni spominjao, jer igralo se samo za dječji osmijeh.

Uzbudene igrače kroz igru je samo vodila jedna misao, a to je da nakon utakmice ugledaju onaj dječji osmijeh zbog kojeg su i odigrali utakmicu. Reprezentativac don Pero Tunjić prije početka utakmice je bio dosta optimističan kada je rezultat u pitanju. „Sport je takav da čovjek uvijek voli pobijediti. Počne se igrati za neakvom rezervom nekakvog igranja, odnosno nadigravanja, a na kraju ta želja svakoga, koja je ljudska, za pobjedom i dovede do toga. Pa ja koliko pratim nas, mislim da bismo mi trebali dobiti.“ Bile su riječi don Pere Tunjića. Za don Šimu Maršića rezultat nije bio bitan. „Mislim da su humanitarne akcije mjesto gdje se možemo povezati, gdje možemo biti jedno, pokazati da su nam oni ljudi koji su u potrebi važni bez obzira na naše religijsko uvjerenje. Svaka vjera to i naučava. Katolička vjera svakako govori o potrebi pomoći bližnjemu koji je u potrebi.“

U vremenu u kojem nas je okupiralo samo materijalno i tempo života je postao veoma brz, neophodno je obratiti pozornost na svoga susjeda, ističe imam Almir Džinić. „U našoj bližoj i daljoj okolini postoje ljudi kojima je zbilja naša pomoć potrebna i na tu stvar nikako ne smijemo zažmiriti nego moramo gledati. Naša ljudska obveza je prvenstveno da tim ljudima pomognemo na bilo koji način - lijepom riječju, a i svojim materijalnim davanjima i dobrovoljnim prilozima.“

Samir Avdić, odgajatelj u Domu za nezbrinutu djecu Tuzla nije krio oduševljenje ozbiljnom igrom između imama i svećenika. „Da sad ne idem u politiku, ali eto, zamolio bih svakoga tko može da pomogne bilo kome, ne samo ovoj djeci nego ima još djece kojima je potrebna pomoć i koja su van ovih institucija. Pogledajte samo po ulicama što se događa, tako mislim da bi mogao svatko svojim malim doprinosom pomoći i riješiti da ova djeca

imaju bolju egzistenciju i bolju budućnost.“ ističe odgajatelj Avdić. Nakon utakmice koja je igrana samo s jednim ciljem - da se vidi dječji osmijeh, taj osmijeh se zaista i vidio i čuo. „Želim sve najbolje i hvala im što su nas pozvali da gledamo ovu utakmicu i što su se sjetili nas.“ rekao je dječak iz Doma Arnel Alijagić.

Nakon utakmice koja je završila uvjerljivom pobjedom imama odlučili smo porazgovarati s reprezentativcima. Jedni su govorili da ne pitamo ništa za rezultat, dok su drugi čak davali i sportske komentare. Reprezentativac fra Zdravko Andić kaže da je utakmica sama po sebi bila dosta zanimljiva, samim time što su se na stadionu našli ljudi koji predstavljaju dvije vjerske zajednice. Za taj susret povezala ih je zajednička ideja da se pomogne dvjema institucijama u odgoju djece. „Mislim da bi trebalo biti više ovakvih susreta jer smo nekako uvijek u opasnosti da utakmice dođu u prvi plan, a da zaboravimo na ideju koja nas je vodila, a to je da se susretnemo i da pomognemo onoliko koliko to možemo.“ ističe fra Zdravko. No, zanimalo nas je i kako je biti svećenik na sportskom terenu. Fra Zdravko ističe da je to sasvim normalno. „Nemam neki poseban osjećaj kada sam na terenu i kada sam u habitu. Habit je moja službena odjeća koju nosim redovito, a redovito idem i na rekreacije tako da odjeća kao odjeća mi ne predstavlja nešto posebno“, kaže nam fra Zdravko. Nismo mogli, a ne pitati za rezultat. „Mi smo bili u prosjeku petnaestak godina stariji i ako se to uzme u obzir, rezultat je i opravdan. Nije bilo nikakve senzacije da netko od nas dobije“, ističe fra Zdravko. Imam islamske zajednice Amir efendija Karić rekao nam je da je neophodno skrenuti pozornost javnosti da trebamo svoju pažnju pokloniti bližnjima i svoje emocije podijeliti s onima kojima je to najpotrebnije. „Ovdje je riječ o djeci koja su bez roditelja i djece s posebnim potrebama. Zato je i ova utakmica imala za cilj skrenuti pažnju da se trebamo okrenuti i osvrnuti oko sebe i pogledati one koji očekuju da s njima podijelimo ono što je najljepše. Jako sam zadovoljan odnosom javnosti prema našoj humanitarnoj akciji, jer se veliki broj ljudi uključio u naš cilj. Sve u svemu ova utak-

mica je imala jako dobar efekt“, kaže Imam Karić. Don Pero Tunjić koji se radovao rezultatu misleći da će svećenici izići kao pobjednici dao je za Hrvatski glasnik i jedan sportski komentar. „Rezultat je pomalo bio neočekivan za nas, međutim vidjelo se da su ti momci dosta mladi od nas. Ipak, ovo što ću reći neće ispasti kao floskula, ali čovjek ponekad i iz poraza izlazi kao pobjednik, naravno ako s tim poluči nešto drugo. Mislim da smo mi ovom utakmicu ostvarili naš zajednički cilj. Treba imati na umu da i onaj jaki vjetar što je puhao nije nikome smetao, već smo uspjeli odškrinuti vrata da taj svjež zrak zapuše i u naše društvo koje je već pomalo uspavano i u

naše povezivanje, jer ipak nije sve tako trulo, već ima i dosta lijepih stvari“, rekao je don Pero i dodao da naša stvarnost ma kakva god bila mi se trebamo zalagati i činiti je ljepšom i boljom.

Ekipa reprezentacije svećenika pri svom osnivanju imala je cilj humanitarnog i revijalnog karaktera, a manje natjecateljskog. Reprezentacija svećenika je imala već dosta ovakvih utakmica. Ipak, još uvijek je jako malo odigrano utakmica s ovim ciljem.

Jedinstvena poruka s utakmice odigrane u Tuzli između imama i svećenika poslana je cijeloj javnosti. Djeca ne smiju biti sama, ona trebaju našu pažnju i našu dragost. Osmijeh djetetu nitko ne smije uskratiti.

Maja Nikolić

MLADI KOJI SU SPREMNI NA POMOĆ I ODRICANJE

Četvero mladih Nijemaca tijekom naredne godine boravit će na području Tuzle gdje će kao volonteri radeći u nekoliko nevladinih organizacija putem određenih programa pomagati djeci, starima, bolesnima i ljudima s posebnim potrebama. Ovaj međunarodni volonterski program u Europi nešto više od 20 godina sprovodi volonterska organizacija koja je nastala kao inicijativa jezuitskih svećenika pod nazivom „Jesuit European Volunteers“ (JEV). JEV

volonteri iz njemačkog ogranka organizacije u Nirnbргу u Tuzlu dolaze od 1999. godine a JEV programom koordinira „Fondacija tuzlanske zajednice“.

Programom su obuhvaćeni isključivo mladi ljudi starosti od 18 do 26 godina kojima se nakon mature pruža mogućnost da rade na svom osobnom i duhovnom razvoju stječući nove sposobnosti i društvene vještine u drukčijim sredinama od one u kojoj su rasli i razvijali se. Njihova jednogodišnja volonterska praksa u Tuzli će se odvijati u četiri nevladine organizacije: Fondacija tuzlanske zajednice, Humanitarno društvo Prijateljice, Koraci nade i Društveni centar Agora, te u jednoj javnoj instituciji: Dom za djecu bez roditeljskog staranja. Volonterka u Koracima nade, **Tatjana Morar** radi s djecom ometenom u razvoju. Uglavnom, putem kreativne radionice radi s jednim korisnikom, a pomaže i u administraciji. Kako kaže, oduvijek je željela učiniti

nešto za opće dobro, biti od koristi široj društvenoj zajednici. Tako je odlučila da između srednje škole i fakulteta napravi jednogodišnju pauzu za vrijeme koje će pomažući drugima činiti dobra djela. Za BiH se odlučila zato što je željela saznati nešto više o bosanskohercegovačkim narodima, njihovoj kulturi i običajima. „U BiH se osjećam dobrodošlom i drago mi je da sam odabrala vašu zemlju. Radim u instituciji koja se bavi djecom ometenom u razvoju i jako sam sretna što mogu da pomognem“, kaže Tatjana. Slične razloge svog dolaska navela je i Tatjanina kolegica **Antonia Vinz** koja kaže da je najveći razlog zbog kojeg je odabirala našu zemlju taj da želi osobno vidjeti kako tri različite etničke skupine žive na jednom prostoru. Antonija će svoju volontersku godinu provesti u Udruženju Prijateljice gdje će raditi na projektu dječjeg vrtića u Simin Hanu. Pored njih, tu su i **Jonas Engelberth** i **Jonatan Wagner**. Oni će svoj volonterski posao obavljati u Domu za djecu bez roditeljskog staranja i Društvu centru Agora. U Domu za djecu bez roditeljskog staranja, JEV volonter uglavnom pomaže osoblju na odjelu za bebe, a jednim dijelom njegove aktivnosti su usmjerene i na učenje stranih jezika mladih štitenika doma. Zadatak volontera u Društvu centru Agora je da pomaže djeci iz ove ruralne sredine da osmisle sadržaje koji će ih držati u ovim prostorima. Volonter tu organizira kreativne radionice za djecu, kino projekcije, omogućava slobodan pristup internetu, kroz razne načine nastoji podučiti djecu kvalitetnom korištenju slobodnog vremena i sl. Također, u ovom Centru je i jedan mali caffè bar koji on vodi, a u kojem se okupljaju i ostali volonteri te drugi mladi ljudi iz ove sredine. Smještaj u Tuzli im osigurava Fondacija tuzlanske zajednice. Kako smo saznali u ovoj Fondaciji, volonteri imaju zadatak da naprave svojevrsnu malu zajednicu. Žive na skroman način bez televizora i drugih tehničkih pomagala. Imaju svoj zajednički kućni proračun tako da svatko od njih mora izdvajati udio za kućne potrepštine. Kako kažu, nije im teško jer

odricanje je nešto što smatraju vrlinom, a tako imaju i daleko više vremena za međusobni razgovor. Kada dođu u težu situaciju, jedni druge ohrabruju i podržavaju. Gledanje TV-a uglavnom zamjenjuju društvenim igrama. Skromnost je ono što ih krasi, a u prilog tome stoji još jedna činjenica – kao transportno sredstvo isključivo koriste bicikle. Na taj način kako kažu pokazuju i svoju ljubav prema prirodi i očuvanju ekologije. To su sve vrijednosti kojih se drže, i u godini svog volonterskog rada nastoje živjeti. „Mnogi mladi ne bi mogli zamisliti da se odreknu komoditeta koje im pružaju njihove obitelji. Danas su mnogi nekako previše slobodni i za njih užitak predstavlja noćni život, izlasci, žurke i slično. No, nismo svi isti. Kao što vidite ima nas i koji razmišljamo drukčije, koji smo spremni i pomoći. Presudnu ulogu u tome ima odgoj, ali i škola kao i sredina u kojoj se živi. Odrasla sam u vjermičkoj obitelji i na taj sam način i odgajana. Išla sam u katoličku školu i veliki dio svog vremena provodila u crkvi gdje sam dugo godina bila ministrant. Za mene skromnost nije nepoznanica“, kazala nam je Tatjana, a s njom su se složili i ostali. Mladim ljudima su poručili da se trebaju pridržavati temeljnih ljudskih vrijednosti i da iskoriste svaku priliku da pomognu drugima jer to je nešto što čovjeka ispunjava i čini jako sretnim. „Osjećaj da možeš pružiti pomoć onima kojima je potrebna je nešto što se ni s čim ne može usporediti“, kažu naši sugovornici.

Fondacija tuzlanska zajednica JEV volonterima omogućava boravak na ovim područjima i život u jednoj sigurnoj sredini. Smješteni su u Simin Hanu gdje svoje slobodno vrijeme uglavnom koriste za druženje i razmjenu kontakata sa stanovnicima. Prilika im je to i da okuse našu domaću hranu te upoznaju ovdašnji mentalitet. Volonteri kao i svaka zaposlena osoba rade 8 sati dnevno i imaju pravo na godišnji odmor. Jedina obveza prema organizaciji koja ih je uključila u ovaj posao je da četiri puta godišnje sudjeluju na seminarima koji im pomažu na duhovnom i profesionalnom polju.

Ankica Stjepić Čosić

Djelatnici KŠC hodočastili na Bobovac

MOLIMO ZA DOMOVINU!

Petu godinu za redom katolici iz cijele Bosne i Hercegovine su se na srednjovjekovnom gradu Bobovcu molili za domovinu. Naime, Ministarstvo obrane BiH i Ured katoličkog dušobrižništva su i ove godine organizirali molitveni pohod vjernika katolika Bobovcu. Uz brojne vjernike, kraljevski su grad pohodili i pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga, Granične policije te pripadnici agencija SIPA i OSA.

Misno slavlje na Bobovcu predvodio je pomoćni biskup Vrhbosanski msgr. dr. Pero Sudar. U svojoj je propovijedi na poseban način istaknuo kako je kraljica Katarina Kosača najbolji pokazatelj da se svoja domovina nikad ne zaboravlja, a da je Bobovac mjesto koje nas mora ujedinjavati i inspirirati, kako bi svim narodima u BiH biti lakše razumjeti jedni druge. Biskup Sudar je također naglasio da se bez spremnosti na žrtvu i bez vlastitog primjera u ovoj državi ne može govoriti o bilo kakvom napretku.

Monsinor dr. Pero Sudar se dotaknuo i aktualne političke situacije u Bosni i Hercegovini te je vjernicima među kojima su bili i brojni uglednici iz političkog života hrvatskog naroda u BiH poručio: „Daytonski sporazum je nažalost omogućio podjelu BiH između dva naroda. Tu su Hrvati ostali uskraćeni i to ne može biti perspektiva za napredak BiH. Hrvatski politički predstavnici, a onda i svi mi zajedno trebamo se izboriti da Hrvati u BiH dobiju samo ono što im pripada, ništa više ili lakše od drugih naroda. Tu ravnopravnost Hrvati moraju imati u pravom smislu.“

Iz godine u godinu broj vjernika koji pohode Bobovac na dan domovinske zahvalnosti biva sve veći. Svoju ljubav prema domovini i svoje molitve za domovinu uputili su i djelatnici Katoličkog školskog centra „Sv. Franjo“ iz Tuzle predvođeni ravnateljem vlč. Vlatkom Rosićem.

U ŠIKARI PROSLAVLJEN BLAGDAN SV. FRANJE ASIŠKOG

Svoj patron, blagdan sv. Franje Asiškog u subotu, 4. listopada proslavila je župa Šikara. Sv. misa služena je u župnoj crkvi, a predvodio ju je vlč. **Tomislav Jozić**. Vjernicima se na početku obratio župnik iz Šikare fra Mladen Jozić koji ih je pozdravio i zahvalio što su bez obzira na kišno i hladno vrijeme, došli iz svih krajeva Tuzlanskog dekanata. Pozdrave je uputio i kolegama svećenicima, predvoditelju misnog slavlja, te čestitao patron svojim župljanima, a imendanima koji ga slave.

Govoreći o životu sv. Franje propovjednik se dotakao i ostalih svetaca, te kazao da je danas u ovom nesigurnom vremenu jako bitno spominjati i govoriti o njihovim životima jer su oni ti koji nam ukazuju na dvije najveće svetinje, a to je poštivanje Boga i poštivanje čovjeka. „Tko ne prihvaća Boga i čovjeka ima slabe iz-

glede za budućnost. Upravo to su znali sveci, a među njima i Franjo iz Asiza koji po svom odrastanju shvaća da život ne čine novac i bogatstvo te se potpuno opredijeljen Kristu odriče svih dobara i svoga nasljedstva koje nije bilo malo. Evanđelje ga je toliko zahvatilo da ga nije samo propovijedao nego i živio“. Vlč. Tomislav je kazao da svecem može postati onaj tko do kraja i bez ikakve zadržke prihvaća Evanđelje i Božji glas koji u sebi osjeća. Dovoljno je ugledati se na sv. Franju i slijediti njegov prim-

jer. „Franjo je Boga tražio i našao. Kada je to doživio više nije bilo odstupanja, išao je do kraja. Njegov pogled na Boga, na Božju prirodu, na Božja stvorenja osobito čovjeka, dobrim dijelom je utisnut u našu dušu, u našu povijest, kulturu. Zbog svega toga danas je pred nama jedan od onih velikana svijeta kojega narodna duša ne zabo-

ravlja. Ne zaboravlja ga osobito zbog njegove blizine Bogu i zbog njegove blizine potrebama ljudi“, kazao je. Primjer sv. Franje kršćanskoj zajednici i danas služi kao putokaz da ne lutamo po prašnjavim putovima ovoga svijeta u kojem živimo. Ako na tim putevima nema znakova i danas se može izgubiti ne samo pravac kretanja nego i osjećaj za sve lijepo i plemenito, za sve što je dobro i sveto. Gledajući u takve velike duha kao što je sv. Franjo, mi se svaki dan trudimo ne izgubiti orijentaciju vlastitog života. Kriz je najbolji naš putokaz. Uklonimo li njega iz života, zapitajmo se što nam onda ostaje kao kršćanskim vjernicima? Slijedeći prave putokaze nikada nećemo zaboraviti tko smo i što smo, a to i ne smijemo. Zato našu vjeru redovito moramo obnovljati i učvršćivati. „Zato moramo dolaziti na sveta mjesta poput ovog posvećenog sv. Franje kako bismo svoj život naučili graditi na kršćanskom optimizmu koji je utemeljen u vjeri, na križu i uskrsnuću, da još više zavolimo ono što je naše i s čim smo srasli, bez čega bi nam danas život bio nemoguć. Da ne zaboravimo znoj i suze naših predaka koji su hodali po ovoj zemlji u kojoj se Bog uvijek poštivao i vjera cijnila. Ovamo treba i mlade dovoditi kako bi još više zavoljeli svoje kršćansko dostojanstvo, svoj kršćanski identitet, svoj vjermički ponos“ kazao je vlč. Tomislav, te dodao da svi mi trebamo slijediti velike naše kršćanske povijesti

jer ćemo tako i dalje uzdignuta čela i čista obraza sigurnije hodati putevima ovoga svijeta jer su to naši pravi putokazi. Zato moramo biti ponosni na svoju kulturnu i vjermičku baštinu koju posjedujemo, biti u uvjerenju da je samo s Bogom i s bližnjima oko nas moguće postojati na ovoj zemlji na koju nas je Božja providnost i postavila. Neka nam sveti Franjo pomogne da naša vjera još više zahvati sve naše korake, naše obitelji, župne zajednice i živote!

Proslavi blagdana sv. Franje Asiškog je prethodila devetnica i trodnevica, a dan uoči blagdana Franjevački samostan sv. apostola Petra i Pavla Tuzla, organizirao je hodočašće sv. Franji u Šikaru. Hodočasnici zajedno s fratriba iz tuzlanskog samostana pješice su se uputili do Šikare gdje je u okviru svete mise bio i obred Preminuća sv. Franje – Transitus. Nakon večernje molitve u kojoj su moljeni psalmi iz Staroga zavjeta, započeo je obred gdje je čitano izvješće o zadnjim trenucima života sv. Franje. Katolička crkva osim preminuća Isusa Krista, jedino dopušta i ima obred preminuća sv. Franje.

Ankica Stjepić Čosić

HODOČAŠĆE SVETOM FRANJI U ŠIKARU

Skupina od tridesetak vjernika je 3. listopada, dan prije proslave blagdana Svetoga Franje Asiškog, svojim pješaćenjem do župe Šikara, gdje je ovaj svetac zaštitnik, iskazala povezanost katoličkoga puka na

tuzlanskom području. Župa Šikara je od Tuzle asfaltiranim putem udaljena deset kilometara. No, hodočasnici svake godine hodaju već poznatom stazom. Sve počinje okupljanjem pred crkvom u dva sata popodne gdje svi zajedno u molitvi traže Božji blagoslov, da bi uslijedilo kretanje kroz grad prema zapadu. Povorka iz gradske zone izlazi u naselju Irac i skreće u prigradski dio Tuzle. Potom kroz šumu ide

sve do Lipnice koja također pripada župi Šikara. Tada pješaci opet izadu na cestu koja vodi do šikaračke crkve. Cijeli je program zadnjih nekoliko godina krenuo spontano kroz prijedloge da se hodočašće Svetomu Franji, a do sada je doživio samo pohvale. Cilj je hodočašća sama večer pred „Svetog Franju šikaračkog“ kada se, što je iznimka u Katoličkoj crkvi, slavi obred preminuća čovjeka koji je proglašen osobom tisućljeća. Gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli fra Zdravko Anđić je slavio svetu Misu i preminuće s početkom u 18 sati uz sušavlje desetka svećenika. Kazao je da Franjina siromašna staza nije samo odricanje od materijalnoga, nego i put slobode kada čovjek nije rob ničemu. Baš kako su Tuzlanci koji su popevši se na vrh najvišega brijega, zakrilijeni od popodnevnih sunčevih zraka, izmolili krunicu Gospi, Majci Božjoj uvjereni u njezin zagovor kod svoga Sina, tako su i obični ljudi ispunili crkvu, naučeni od svojih majki i očeva da je tako najbolje.

Mladen Bosankić

Radosna Gospa okupila svoju djecu u Baču

Kako bi uzvratili posjetu kojom su ih počastili gosti iz bačke ravnice početkom lipnja ove godine, Tuzlaci su 5. listopada u organizaciji Franjevačkog samostana i HKD „Napredak“ iz Tuzle, otputovali u Bač, na završni skup manifestacije „Tragovima Šokaca“. Kao što je poznato, ove godine dvije zajednice, ona u Bačkoj i tuzlanska zajedno slave 320. obljetnicu doseljenja Hrvata katolika iz područja župe Soli i samostana na Gradovrhu u nizine Bača i njegove okolice.

Okrugli stol otvorio završetak proslave

Posljednje dane proslave obilježila su dva događaja. Prvi od njih je okrugli stol na temu „Migracije kroz stoljeća“ koji je održan 4. listopada i sutradan kada je Bač bio središte duhovnosti i narodnog veselja.

Okrugli je stol započeo izvedbom pjesme „Šokadija“, da bi nakon toga predsjednica Organizacijskog odbora projekta obilježavanja Stanka Čoban pozvala sve prisutne da se uz molitvu i iznimnu počast prisjete preminulog člana odbora u Tuzli, glavnog i odgovornog urednika Hrvatskoga glasnika, profesora Jurja Novosela. Također je predsjednica Čoban sve pozdravila riječima dobrodošlice, kazavši da je poseban osjećaj zajedno biti u drevnom Baču, u Franjevačkom samostanu u kojemu su zastali i osjetili se sigurnima zajednički rođaci i Solinjani i Bačani. Istaknula je da je sve moguće „kad se Šokci slože“, pa je tako i doskora nemoguća misija projekta „Tragovima Šokaca“ postala moguća i značajna.

„Vjerujem kako će poslije ovoga bitnog projekta doći i novi dogovori koji bi hrvatsku zajednicu obogatili još

Tuzlaci nazočili završnoj manifestaciji obilježavanja 320. obljetnice preseljenja predaka Sudionici i prisutni na okruglom stolu molitvom se sjetili profesora Jurja Novosela

jednim biserom tradicije i kulture i nadam se da će i naša djeca i njihovi potomci slaviti našu Gospu te na taj način snažiti bratstvo Tuzle i Bača“, rekla je Čoban.

Izlaganja je na okruglom stolu započeo fra Josip Zvonimir Bošnjaković iz Tuzle koji je predstavio rad tuzlanskoga gvardijana fra Zdravka Anđića „Migracije kroz stoljeća“. Uz fra Josipa u prvom je dijelu večeri svoje djelo prezentirao i gvardijan domaćeg Samostana fra Josip Špehar, s temom „Stanje u Baču u 16. i 17. stoljeću“. U drugome su dijelu prisutni čuli još četiri izlaganja i to „Odakle su Šokci Bačkog Monoštra“, „Leksikon podunavskih Hrvata-Bunjevaca i Šokaca“, „Šokački Hrvati u Vojvodini na prijelazu dva tisućljeća“ i „Stanje i perspektive podunavskih Hrvata Šokaca u Bačkoj“. Prije zatvaranja okrugloga stola svi su jednodušno otpjevali šokačku himnu „Faljen Isus Šokadijo“.

Procesija i sveta Misa kao u stara vremena

Drugi su dan završnice došli Tuzlaci u svojim nošnjama postaviti krunu na glavu ovogodišnje proslave tako što su

sudjelovali u procesiji srcem Bača, od župne crkve Svetog Pavla do stare Franjevačke crkve. Procesiju su sačinjavali svećenici, vjernici, diplomati, lokalni političari, kulturni djelatnici iz BiH i bačkog Podunavlja. Tako se povorka od nekoliko stotina vjernika kretala cestom s malom slikom Radosne Gospe Gradovrške na čelu prema crkvi u kojoj su se u 17. stoljeću molili prvi doseljenici iz Soli.

Misno je slavlje predvodio generalni vikar Subotičke biskupije mons. Slavko Večerin dok je više svećenika bilo u suslavlju. Iza oltara su s predvodnikom slavila bili tuzlanski fratri i gotovo svi župnici Subotičke biskupije. I pod svetom Misom i nakon nje je mons. Večerin naglašavao neprocijenjenu veličinu događaja.

„Veseli me što danas mogu vidjeti mladost u nošnji koja nas oblači kroz stoljeća. To je jamac da je hrvatski narod, da su Šokci ovdje i da će uz Božju pomoć tu i biti“, kazao je mons. Slavko Večerin.

Jedan od glavnih oslonaca cjelogodišnje proslave gvardijan Franjevačkog samostana Svetih Petra i Pavla u Tuzli fra Zdravko Anđić, na svoj je način doživio taj dan.

„Što sam danas vidio i doživio silno me obradovalo. Snažno me dotaklo kad su moji sunarodnjaci iz Podunavlja došavši nama u Tuzlu pokazali kako se zdušno bore za svoj vjerski i nacionalni identitet. Sve to rade kroz pjesmu, ples, starogovor svojih predaka, kroz starinski nošnje. To sve pridonosi da se moji vjernici, župljani i ja osjećamo kao kod kuće, svoji među svojima. Neki su nas nesretni povijesni događaji razdvojili, ali mi osjećamo povezanost i odnose po kojima pripadamo istome narodu“, istaknuo je fra Zdravko.

Kada se sveta Misa završila domaćini su sve koji su se zatekli u crkvi i oko nje pozvali na večeru u hotelski restoran. Uz roštilj su svi uživali i još se bolje upoznali. Događila su se nova poznanstva, prijateljstva. Poslije su Tuzlaci zahvalili svojim rođacima i krenuli prema autobusima. No, ni to nije bio kraj.

Nastavili su oni tu sa šargijom i violinom, odmah uz rijeku Mostongu. Možda su tako i naši stari kad su došli u Bač zaigrali kolo sa pomiješanim osjećajem tuge i radosti. Jedino što smo mi pjevali na odlasku.

M. Bosankić

SVETOST JE ŽIVOT S BOGOM

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan vrijeme je kada se groblja posjećuju više nego bilo koji drugi dan u godini. Vjernici se za te dane počnu pripremati i ranije uređujući grobove svojih pokojnih. Dolazeći na gradsko rimokatoličko groblje Borić u Tuzli zapazili smo uistinu lijepo uređene grobove pokojnika, puno cvijeća i zapaljenih svijeća i što je najbitnije, veliki broj posjetitelja koji su došli da se kroz molitvu prisjete svojih najmilijih. Došao je i veliki broj onih koji žive u inozemstvu što dovoljno govori o tome koliko su ovi blagdani važni vjernicima.

Svetu Misu na blagdan Svih svetih na groblju Borić predvodio je fra Marko Lovrić, župni vikar u Tuzli. Govoreći o ovoj svetkovini, fra Marko je kazao da je ovaj dan jedan od najposebnijih u katoličkoj vjeri jer jednom svetkovinom slavimo sve svete ito ne smo one koji se nalaze u katoličkim kalendarima nego i one anonimne koji nisu nigdje zapisani osim

na nebesima. Trebamo sebi, kako je kazao posvijestiti jednu činjenicu a to je da ono što su naši sveci postigli, pred nama još stoji kao životna zadaća. „Bitna oznaka Svih svetih je da su oni bili kristonoše u svome životu, u svakom trenutku svoga postojanja nosili su Krista da bi se sa svetima družili u slavi.“ Kazao je da svaki čovjek može biti svet samo treba slijediti Isusove upute. „Držeći se njegovog proglasa svetosti, svaki čovjek može postati njemu sličan. Očeva ljubav prema čovječanstvu srž je naše vjere i naše nade dok hodočastimo prema sve dubljem suobličenju s Kristom i samo će se tako ostvariti prebivanje Boga s ljudima i duše će pravednih biti u Božjim rukama jer spasenje pripada Bogu. Tako će jednom u Bogu čitavo čovječanstvo biti ujedinjeno i izmireno. Postojat će samo vjernost i konačno ostvarenje spašenoga čovječanstva u Bogu. Da je to moguće ostvariti dokazuju nam Svi sveti. Samo trebamo realno, stvarno gledati njihov životni razvoj i njihovo duhovno dozrijevanje pa ćemo shvatiti da je svetost jednostavno život s Bogom i život za Boga. Tako ćemo shvatiti i da je svetost život koji se uspješno razvija na zemlji a svoju puninu postiže na nebu.“

U ovom današnjem vremenu koje ne možemo ni definirati, potrebno je da pročistimo svoje navike, vlastite pogreške i uvjerenja a često i svoju lažnu vjeru, lažno ponašanje koje pravi krivovjerje od svetosti. Svako od nas je pozvan na savršenstvo, na puninu u Kristu, da bude pravi Božji čovjek. Trebamo živjeti u ljubavi Božjoj. Svoju prošlost ma kakva ona bila trebamo prepustiti milosrđu Božjem a svoju budućnost, providnosti Božjoj. Tako ćemo uistinu postati sveti. U svemu tome neka nas ojača vjera i zagovor Svih svetih.

Ankica Stjepić Ćosić

MOLITVA ZA DUŠE POKOJNIH JE KRŠĆANSKA TRADICIJA

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan prigoda su da se prisjetimo i svih poginulih i umrlih hrvatskih branitelja. Oni su svoje živote položili na oltaru Domovine za dobro svih nas te je moralna dužnost i obveza svijui nas da ih ne zaboravimo i da se molimo za njih.

Mise za poginule branitelje tradicionalno i ove godine na svetkovinu Svih svetih i na Dušni dan služene su u svim župama Tuzlanskog dekanata. Udruga obitelji hrvatskih branitelja poginulih i nestalih u Domovinskom ratu HVO Soli, Tuzla upriličila je i polaganje vijenaca na spomen obilježja poginulim braniteljima na Husinu, u Driječu i Lugu kod Živinica. Pored članova obitelji, vijence su položili i predstavnici udruga proisteklih iz domovinskog rata, predstavnici općine Tuzla i Tuzlanske županije, političkih stranaka i drugi. Svi zajedno okupili su se ispred centralnog spomen obilježja na Husinu kako bi se pomolili za duše pokojnih branitelja. Molitvu je predvodio župnik sa Husina, vlč. Marinko Mrkonjić. „Molitva za duše pokojnih je kršćanska tradicija. Oduvijek se vjerovalo kako čovječje tijelo nestaje, pretvara se u prah i pepeo ali ostaje besmrtna i vječna duša. Mi koji smo još uvijek na ovom zemaljskom putovanju, možemo svojim molitvama utjecati da oni koju su otišli od nas, ono što su na sebe navukli za svog ovozemaljskog života, slabosti i grijeha, da im Bog oprost“, kazao je vlč. Marinko. Istaknuo je jednu žalosnu činjenicu a to je da ljudi danas nemaju dovoljno pieteteta prema pokojnima što se uočava na mnogim mjestima, počevši od grobalja koja su često zapuštena, grobova koje niko dugo godina ne obilazi. „To je na žalost posljedica i ovog našeg načina života, ali mislim da bi svi trebali malo više sebi posvijestiti tu ljudsku i vjerničku obvezu da grobove svojih najmilijih redovito obilazimo a pogotovu u ove blagdane kada se njih posebno spominjemo i prisjećamo.“

Trajna zadaća svih vjernika je sjetiti se svojih pokojnih i moliti za njih. Ne bi bilo dobro ako bi to sjećanje i molitva bili ograničeni samo na jedan dan.

Ankica S. Ć.

Na Josipovcu slavljen sveta misa

MOLITVA – VEZA IZMEĐU NAS ŽIVIH I NAŠIH POKOJNIKA

Već po tradiciji na Dušni dan, 2. studenoga, Tuzlaci idu na Josipovac gdje se slavi sveta misa na groblju časnih sestara Kćeri božje ljubavi. Tako je bilo i ove godine. Velik broj vjernika se okupio na Josipovcu, među bijelim križevima koji tako dostojanstveno stoje gore na brdu i koji su svjedočanstvo dugogodišnje prisutnosti sestara na ovim prostorima. Vjernici uvijek rado dolaze na Josipovac. Prigoda je to svima nama da se zahvalimo za sve ono što su sestre dale za ovaj naš grad i njegove stanovnike, a dale su jako mnogo.

Misno je slavlje ove godine predvodio tuzlanski gvardijan fra Zdravko Anđić. Okupljenim vjernicima fra Zdravko je želio ukazati na značaj molitve koja je jedina veza između nas i naših pokojnika te ih je pozvao da se mole za časne sestre, ali i za sve pokojnike naglasivši pri tome: „Pokojnici su oni koji su nam ostavili u zajam i vjeru i naciju i dobro koje uživamo. Uzmimo od njih sve što je dobro, a što je bilo loše neka nam bude na opomenu i pouku da mi ne činimo tako. Sve što netko radi, sebi na kraju radi. Zato neka nas tuđa smrt i grob upozoravaju na život kakav treba proživljavati, jer je i nama prijeći preko rijeke koja vodi u vječnost.“

I. K.

PAR SELO

ZAVRŠENI RADOVI NA CRKVI ČIJA JE IZGRADNJA POČELA PRIJE DVADESETAK GODINA

Na raskrižju putova za Tuzlu, Živinice i Kalesiju uzdigla se prekrasna crkva sv. Ane koja iako smještena na vrlo maloj parceli pripada jednom dijelom općini Tuzla, a drugim općini Živinice. Župa Par-Selo kojoj pripada crkva spada u red mlađih u Tuzlanskom dekanatu. Osnovana je 1986. godine odvajanjem od župe Morančani, a nedugo zatim počela je i gradnja crkve. Iako je od tada proteklo dvadesetak godina, završni radovi na uređenju crkve tek se ovih dana privode kraju. Bio je to razlog da se malo pobliže upoznamo s ovdašnjim narodom, njihovim životom i običajima.

Dvadesetih godina prošloga stoljeća na prostoru Par-Sela osnovana je Starokatolička župa koja danas nosi naziv Sv. Marija Dubrave. Tih godina sagrađena je i crkva koja je bila jedina na ovim prostorima. Rimokatolici s ovih prostora pripadali su župi Morančani koja je udaljena dvadesetak kilometara. Iz tog razloga mnogi su se osjećali građanima drugog reda. U glavama mnogih Par-Selo je čak i osamdesetih godina prošloga stoljeća bilo jedino interesantno kao projekt hrvatske katoličke crkve koja nema nikakve veze sa Svetim Ocem te je bilo vrlo teško pribaviti bilo kakve dozvole za gradnju. Situacija se uz veliki trud postupno počela mijenjati na bolje te je tako uz veliku pomoć dobrih ljudi prvi župnik ove župe **vlč. Bartol Lukić** uspio nadikti brojne probleme i dobiti dozvolu za gradnju rimokatoličke crkve. Tadašnji župnik živio je u jednoj staroj kući u kojoj je držao misu i činio prve korake izgradnje ove župne zajednice. Kako je vrijeme prolazilo župnici su se mije-

dovoljavajućim tijekom", kaže vlč. Ivan Jukić, pri tom malim dijelom zamjerajući svojim župljanima koji se kako kaže ne odlučuju pomoći ukoliko nisu spremni izdvojiti znatna sredstva. "Uvijek sam ljudima govorio da mali novci grade objekte, no ovdje su ljudi malo drukčiji. Većinom čekaju vrijeme kada mogu dati nešto više, jer smatraju sramotnim davanje male svote novaca."

Preko 200 starokatolika prešlo u rimokatoličku zajednicu

U župi živi 480 obitelji. Uglavnom je riječ o starijim, a vrlo rijetke su mlađe obitelji tako da je broj vjernika oko 1100. Oko 15% su praktični kršćani, a polovica od njih su bivši starokatolici koji su prešli u rimokatoličku crkvu. Ti prelasci su u zadnje vrijeme učestali tako da je tijekom prethodne dvije godine zabilježeno preko 200 takvih slučajeva. Jedini uvjet koji moraju ispuniti je da svojeručno napišu zamolbu za prelazak kako bi se izbjegle moguće optužbe o nasilnom prevođenju vjernika. "Većinom su ponukani sklapanjem braka s rimokatolicima, ali ima i drugih razloga čak ponekad i vrlo neobičnih okolnosti. Zamolbu uz popunjeni formular i krsni list iz bivše zajednice šaljem u nadbiskupiju koja odobrava prelazak vjernika u Rimokatoličku crkvu", kaže vlč. Ivan, te dodaje da je to jedinstven slučaj u cijeloj biskupiji. Rimokatolička crkva ne priznaje sakrament krizme obavljen u Starokatoličkoj crkvi tako da kako pojašnjava župnik Jukić, takvih krizmanika godišnje bude oko dvadesetak što je dva puta više nego redovitih u djece rimokatolika. "To je jako značajan podatak jer je do sada bilo preko 200 novih vjernika, a to nije za zanemariti. To je jedna omanja župa u našoj biskupiji." Župljani Par-Sela ranije su uglavnom živjeli od plaća koje su zarađivali u velikim magnatima. U blizini župe se nalazi Međunarodni aerodrom, vojarna koja je tijekom zadnjih godina pretvorena u Bazu Orao, Rudnik ugljena Dubrave i mnogi drugi veliki pogoni koji su omogućavali zaposlenje za sve. Poljoprivredom se ovdašnje stanovništvo nije bavilo. Velikim dijelom dugi niz godina većina je bila zahvaćena komunističkim sustavom što se po određenim ponašanjima pojedinaca i dan danas očituje. Mnogi ovdje svećenika i danas smatraju činovnikom kojemu za određenu uslugu trebaju platiti određenu sumu novaca. Sve je to za župnika Jukića čudno i kako kaže još uvijek se baš dobro ne snalazi, ali pomaci postoje, i to veliki, i to je ono što ohrabruje. "Kada je osnovana ova župa ovdje je živjelo dvaput više ljudi nego danas, a na misu je dolazilo desetak ljudi. Većinu ovdašnjeg stanovništva je činila starokatolička zajednica, a veliki udio u odvajanju stanovništva od crkve u ovom kraju imao je i komunizam. Sad je situacija puno drukčija, a vjerujem da će dobrim pristupom biti i još bolja."

Suradnja svećenika i laika

Kako kaže Biblija – ne mogu stvari u jednoj zajednici kretati na bolje ako ne postoje svećenik i laik koji će međusobno surađivati. Tek tada obnova hrama teče kako treba. Prije četrdesetak godina na Drugom vatikanskom koncilu Crkva je dala malo veća prava laicima nego što su ih do tada imali i tada su na velika vrata ušli u Crkvu.

Ova metoda na neki način tek se počinje primjenjivati u ovoj župi. Za sada je mali broj onih koji se odazivaju, no treba vjerovati da će vremenom njihov primjer slijediti i drugi. Tako je ovih dana u vrijeme izvođenja radova uistinu lijepo bilo vidjeti nekolicinu župljana koji su nastojali pomoći kako urediti crkvu tako i crkveno dvorište. Jedni glede drugih javljali su se dragovoljno darovatelji drvene građe tako da bi i dvorište u skorije vrijeme moglo biti ograđeno i lijepo uređeno. Govoreći o onima koji su voljni pomagati neizostavno je ime poznatog arhitekta **Jure Pranjića** koji je rođen u ovom kraju. Naime, gospodin Pranjić je izradio projekte vanjskog i unutarnjeg uređenja crkve kao i župne kuće potpuno besplatno. "Ja držim da sam dio te zajednice. Bog mi je dao neke darove koje trebam podijeliti s drugima. Dao mi je dar da znam projektirati i graditi i naravno da to treba iskoristiti na dobrobit i moju, ali i drugih jer pomažući drugima pomažem i sebi, osjećam se bolje. Nikada se neću odreći svojih korijena, ljudi i svoje zajednice i sve što mogu učiniti u cilju da ta zajednica bude bolja i prosperitetnija, ja ću i učiniti", kaže Pranjić koji je nesebično radio i na mnogim drugim projektima. "Još sam mlad pa ih nisam zbranjao, ali mislim da sam radio na oko dvadesetak objekata. Krenuo sam od mjesnog groblja i kapele na mjesnom groblju a onda dalje. Sve ono što sam mogao učiniti, učinio sam. Ti objekti su od Sarajeva do Save".

Gospodin Juro i njegova supruga Evica imaju četvero djece što je skoro pa jedinstven slučaj među mladim obiteljima u ovom kraju. "Kažu da su djeca Božji blagoslov i to je tako. Međutim, imati mnogočlanu obitelj traži i veliku žrtvu, traži svakodnevno odricanje i prilagodbu cijeloga života. Mnogi ljudi nisu naprosto spremni na tu žrtvu, nisu spremni na odricanje i normalno da oni imaju jedno ili nijedno dijete. Mnogi se i plaše života. U ovim okolnostima u kojima mi živimo to je i razumljivo i to ne treba nikome uzeti za zlo, a oni hrabri zaslužuju u najmanju ruku poštovanje", kaže Pranjić, te dodaje da je za to presudan odgoj u obiteljima. "Sigurno da naši korijeni utječu na nas. Skromnost, dostojanstvo i jedan rad s puno odricanja, sigurno su utjecali i na moju osobnost." Govoreći u kontekstu pripadnosti određenom kraju, čuvanju i njegovanju tradicije i običaja, Pranjić poručuje da se nitko i ni po koju cijenu ne treba odreći svoga kraja i svojih ljudi. "Onaj tko se odrekne svoga kraja, svojih ljudi i svojih korijena, odrekao je se i sam sebe. Onaj tko ne poštuje svoje roditelje i sve one koji su tako mnogo učinili za njih, trebaju znati da svijet ne počinje i ne završava samo s nama. Mi smo samo dio toga svijeta i tih kolektivnih napora ka boljem".

Ankica Stjepić Ćosić

Niz svečanosti povodom Dana fra Didaka Buntića u Mostaru

Fra Didak Buntić je bio znak nade za Hrvate

Bandić je istaknuo kako je fra Didak Buntić bio "svjetlost Hercegovine", znak nade za Hrvate da se i u najtežim uvjetima može preživjeti

DANI FRA DIDAKA BUNTIĆA

Peti po redu "Dani fra Didaka Buntića" koje je pokrenuo župnik župe Gradnići fra Marinko Šakota, obilježena je nizom manifestacija u Gradničima i Mostaru. Dani su svečano otvoreni u Hrvatskom domu herceg Stjepan Kosača gdje su dodijeljena i priznanja "Didak". Manifestaciju je svečano otvorio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić. "Znao je kako biti čovjek i kršćanin, bio je Božji čovjek na zemlji", istaknuo je Bandić govoreći o značaju i djelu fra Didaka. Dodao je kako je fra Didak Buntić bio "svjetlost Hercegovine", znak nade za Hrvate da se i u najtežim uvjetima može preživjeti, ali i znak opomene koji upozorava na to da li ga svi dostojno nasljedujemo.

Neraskidive veze

Ljubo Bešlić, gradonačelnik Mostara istaknuo je važnost promicanja lika i djela fra Didaka te izrazio zadovoljstvo što se manifestacija održava u Mostaru.

Tko je bio fra Didak?

Fra Didak Buntić rođen je na Paoči kod Čitluka 9. listopada 1871. Godine 1888. na Humcu postaje franjevac, a za svećenika je zaređen 1894. Godinu dana nakon toga dolazi u Široki Brijeg gdje uz dužnost profesora obnaša dužnost propovijedanja, ispovijedanja i poučavatelja puka. Za ravnatelja širokobriješke Gimnazije postavljen je 1911., a 1919. osnovano je u Zagrebu konvikt za srednjoškolce i studente rodom iz Hercegovine. Fra Didak je 1919. izabran za provincijala hercegovačkih franjevaca i sa Širokog Brijega preselio u franjevački samostan u Mostaru. Umro je 3. veljače 1922. u Čitluku u 51. godini života.

Koncert odabranih župna crkva sv. Blaža – Gradnići

U okviru Dana fra Didaka Buntića već pet godina se održavaju i glazbeni susreti odabranih mladih instrumentalista Osnovnih i Srednjih glazbenih škola s podržja BiH i Republike Hrvatske.

Ozbiljan kulturni događaj

Župnik župe Gradnići fra Marinko Šakota koji je i pokrenuo održavanje "Dana fra Didaka Buntića" je naglasio kako manifestacija prerasta u jedan ozbiljni kulturni događaj koji bi trebao obuhvatiti cijelu Hercegovinu. "Proširenjem događanja krenuli bismo i mi stazama fra Didaka Buntića koji je djelovao u cijeloj Hercegovini", kazao je fra Marinko.

"Fra Didak nikada nije dopustio da se hrvatsko pitanje potisne i zaboravi. Danas imamo sličnu situaciju, kada se hrvatski narod mora svim snagama izboriti za svoju poziciju", rekao je Bešlić. Obraćanje župana Vukovarsko-srijemske županije Bože Galića dirnulo je mnogobrojne na manifestaciji. Galić je naveo kako je jedan

od najzaslužnijih ljudi za neraskidive veze između Slavonije i Hercegovine upravo fra Didak. "Veseli me jaka suradnja i prijateljski odnos Slavonije i Hercegovine, a nadam se da će se to nastaviti i u budućnosti", kazao je Galić.

Himna u slavu fra Didaka Buntića

Završni dio večeri bio je rezerviran za prikazivanje dokumentarnog filma "Didak", koji se bavi životom ovog velikog franjevca. Redatelj filma je Ante Marić, a rađen je u produkciji HTV-a. "Ideja o filmu rodila se još prije dvije godine, ali se u realizaciju krenulo tek ove godine. Film je dobra podloga da se napravi još nekoliko dokumentaraca o životu i radu fra Didaka", istaknuo je Marić. Premijerno je izvedena i himna u slavu fra Didaka Buntića koju je po tekstu pjesme Dragutina Domjanića otpjevao mješoviti zbor glazbene škole "Pavla Markovca" iz Zagreba.

Arijana Beus

njali, a svaki od njih je nastavljao tamo gdje je stao njegov prethodnik, iako možda presporo i preteško poslovi se ovih dana privode kraju, te sadašnji župnik **vlč. Ivan Jukić** finalizira davno započete poslove. Koliko god neki smatrali kako je današnje vrijeme teško i kako se rijetki ljudi odlučuju pomoći, činjenice pokazuju da nije baš sve tako crno i da i danas ima ljudi koji žele pomagati gradnji vjerskih objekata. Tako su ove projekte pored Vlade Republike Hrvatske financijski potpomogle općine Tuzla i Živinice, Tuzlanska županija, te brojni gospodarstvenici. "U zadnjih godinu i pol završili smo vanjsko uređenje crkve i župne kuće, uredili smo crkvu iznutra i ostalo je još nekoliko sitnica. Zbog provala koje smo imali tijekom protekle godine bili smo prisiljeni ugraditi video-nadzor. Kako uspijemo namaknuti sredstva, tako se upuštamo u nove projekte. Sve to teče jednim za-

Ove godine iz Zagreba, Splita i Omiša. Tuzlanskoj Srednjoj školi, već po drugi put pripala je čast sudjelovati među odabranima. Prošle godine sudjelovali su: Ena Ovcina, tada učenica III. razreda Srednje muzičke škole odsjek klavir u klasi prof. Zrinke Andrejaš i Emir Okanović, tada učenik II. razreda odsjek gitara u klasi prof. Predraga Stankovića.

Ove godine, točnije, 11. listopada tu čast je imala Gabrijela Andrejaš, učenica II. razreda Opće gimnazije KSC „Sv. Franjo“ iz Tuzle i II. razred Srednje muzičke škole odsjek klavir u klasi prof. Zrinke Andrejaš. Svirala je koncert za glasovir i gudački orkestar u f molu od J. S. Bucha. Gudački orkestar je došao iz Zagreba iz Glazbene škole „Pavao Marković“. Dirigirao je gospodin prof. Slavko Vinčeković. Pohvale nisu izostale. Ovaj nadasve lijep i dojmljiv susret je ostvaren zahvaljujući, prije svega fra Marinku Šakoti, idejnom tvorcu i predsjedniku organizacionog odbora ove kulturne manifestacije, koji je izdao i knjigu –

FRA DIDAK BUNTIĆ – PROSVJETITELJ HERCEGOVAČKOGA PUKA, te vrlo poduzetne koordinatorice i članice toga odbora, gospođe profesorice Mihaele Pavlović. Mihaela je „uvezala“ ravnateljicu tuzlanske Srednje muzičke škole gospođu prof. Nedžmiju Omerčehajić i ravnatelja Glazbene škole iz Zagreba, gospodina prof. Josipa Vrbanca vezano ta Gabrijelin nastup kao i ostale sudionike manifestacije. Bilo bi lijepo i nadasve korisno našu suradnju produbiti. O tomu svjedoči druženje naše mladeži koje se pokazalo korisnim i poučnim.

Čitlučani kao domaćini, opet su pokazali svoj izvanredan smisao za organizaciju i gostoprimstvo pa smo se u njihovoj sredini osjećali kao kod kuće. Velika hvala svima koji su pripomogli da ovaj lijepi susret dobije poseban obol. Hvala i gospodinu prof. Jasminku Šetka iz Omiša što je sve naveliko fotografski pratio i ovekovečio.

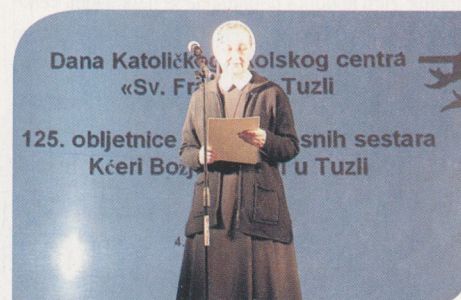
Zrinka Andrejaš

KŠC "Sv. Franjo" Tuzla

Dan škole

u znaku 125 obljetnice zavoda Kraljice sv. Krunice u Tuzli

Krajem 19. stoljeća, daleke 1883. godine pet je djevojaka u Tuzlu donijelo Ljubav. Bile su to Kćeri Božje Ljubavi koje su u skromnim uvjetima u unajmljenim prostorijama započele svoju misiju. Donijele su poruku mira, dobrote, strpljivosti, pravednosti, istine, vjere i nade. Nakon pet je godina u Tuzli izgrađeno čuveno monumentalno zdanje Zavoda Kraljice sv. Krunice, svima poznatije kao Kloster gdje je u narednih 67 godina svjedočena Ljubav. Zatim dolaze zla vremena u kojima je ugašen rad ovog Zavoda. Sve što je tih godina postignuto, nestalo je kao zlom rukom iščupano. Da su tragovi ostali pokazalo se kad su se sestre vratile potkraj dvadesetoga stoljeća. Bivši đaci i njihova djeca s ljubavlju su ih susretali i ohrabivali u plemenitim nastojanjima. I onda, 1995. godine Vrhbosanska nadbiskupija u Tuzli osniva Opću gimnaziju KŠC-a. Ponovno su podstanari, kako bijaše na početku, ali samo do 2001. godine kada se kao iz

pepela, na istom mjestu gdje je bio Kloster, pojavila nova lijepa zgrada KŠC-a. Centar nosi ime "Sv. Franjo" te je na njegov blagdan, 4. listopada upriličena proslava Dana škole. Ovogodišnja proslava u potpunosti je bila posvećena ovoj značajnoj obljetnici, 125 godina od dolaska sestara na područje Tuzle. Osim sestara koje djeluju u Tuzli, đaka, roditelja i djelatnika Centra, bio je nazočan i veliki broj sestara Kćeri Božje Ljubavi koje su došle iz svih krajeva BiH i Republike Hrvatske.

Neopoziva odlučnost Isusu Kristu

Kao i svaka proslava u katoličkim školskim centrima tako i ova u Tuzli, započela je Sv. Misom koju je predvodio promicatelj Katoličkih "Škola za Europu" pomoćni biskup Vrhbosanske nadbiskupije, **monsinjor dr. Pero Sudar**. U svojoj propovijedi podsjetio je da Isus Krist poziva sve ljude, a napose one izmorene i opte-

rećene da dođu k njemu jer je to jedini put kojim čovjek dolazi do onog stanja kada biva oslobođen svega, apsolutno slobodan. To stanje predviđa neopozivu odlučnost za Isusa Krista a samim tim donosi o osjećaj jednog novog potpunog čovjeka koji zna kojim putem

ide i što mu je cilj. "U ljudskoj povijesti samo ljudi koji su ovo znali, koji su ovo uistinu neopozivo prihvatili, ostavili su neizbrisiv trag", kazao je dr. Sudar te dodao da se upravo jedan takav trag vidi i u KŠC-u. U prvom redu taj trag se vidi u velikom svecu koji se slavi, sv. Franji koji je aktualan za sva vremena, pomiren s Bogom a onda pomiren sa sobom i sa svim što u životu susreće, s prirodom, s životinjama. Prepoznajemo ga i u utemeljiteljici ovih časnih sestara, majci Franciski. "Samo oni koji znaju zašto su ovdje, imaju odgovor na pitanje zašto tada iz kraljevskog i carskog Beča dolaze sestre u zaboravljenu Tuzlu i ovdje udaraju temelje nečemu zašto se čvrsto vjerovalo da će pomoći mladim generacijama naći odgovor na ta temeljna ljudska pitanja. Tko na njih nađe odgovor, on lako nađe snagu i za terete i križeve života. Vjerujem da je i tada prije 125 godina kao i danas bilo najteže u ovim školskim klupama najprije sebi dati odgovor a onda ga dati onima koji to od nas očekuju", kazao je dr. Sudar.

Ljubav gradi školu, škola gradi ljubav

Nakon Sv. Mise, himnom katoličkih "Škola za Europu" u izvedbi združenog zbora Centra pod ravnanjem prof. Evice Cerić započela je svečana Akademija. Đaci i nastavnici pripremili su nekoliko glazbeno-scenskih točaka pod nazivom "Ljubav gradi školu, škola gradi ljubav" u kojima su govorili o životu i djelu časnih sestara Kćeri Božje Ljubavi u Tuzli koje su naišle na dobar prijem kod publike. U sklopu Akademije uručena je i godišnja nagrada "Petar Barbarić", najveće priznanje

koje se dodjeljuje na razini Katoličkih "Škola za Europu". Ove godine nagrada je pripala učenicu **Ljiljani Lukić** iz Tuzle a uručio ju je dr. Sudar. Pozdravnim riječima obratio se ravnatelj centra, vlač. Vlatko Rosić koji je na poseban način pozdravio sestre Kćeri Božje Ljubavi na čelu s provincijalkom, sestrom Elvirom Tadić i čestitao 125 obljetnicu od dolaska u Tuzlu. Kako je kazao, ovo je na svoj način i obljetnica postojanja katoličkog školstva u Tuzli koje je prekinuto nakon Drugog svjetskog rata te ponovno podignuto u liku i djelu KŠC-a. Ovaj Centar je napravljen na temeljima nekadašnjeg Zavoda Kraljice sv. Krunice koji su izgradile časne sestre Kćeri Božje Ljubavi. "Ovi temelji nisu samo građevina, oni su simbol prisutnosti katoličkog školstva na ovim prostorima. Ovu prisutnost nije moglo narušiti ni 50 godina zabrane djelovanja jer su temelji bili dublje i jače položeni tako da ih nitko nije mogao maknuti s lica zemlje. U tim temeljima su također i sve vrednote koje su se nalazile u glavama i srcima ljudi koji su nekada išli u tu školu i onima kojima je ta škola nešto značila" kazao je r. te dodao da je sadašnja škola nastavila i nastavlja slijed katoličkog školstva u gradu Tuzli te se stoga može reći da je KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli punopravni nasljednik nekadašnjeg Klostersa. "Danas mi postavljamo neke nove temelje koji donose i koji će ako Bog da donositi plod. Pred nas danas koji djelujemo u katoličkim školama stavljaju se neke nove zadaće i novi izazovi za razliku od nekadašnjih. Na njih moramo odgovoriti istim žarom kao naši prethodnici. Oni su nas svojim radom i žrtvom zadužili da jednakom zauzetošću nastavimo prevažnu zadaću oko odgoja i obrazovanja mladih ljudi", kazao je ravnatelj Rosić te uputio čestitke sestrama za obljetnicu a učenicima, roditeljima i djelatnicima poželio je sretan Dan škole.

Centar bi trebao nositi naziv "Sv. Franjo i Franciska"

"Prošlošću se imaju pravo dičiti oni koji imaju snage pretvarati njezinu slavu u sadašnjost kao zalog budućnosti. Moja molba vama je da date i danas BiH ono što joj je najpotrebnije a to je ljubav. Zato neka vaša karizma bude ono što je vaša utemeljiteljica ovdje pokazala – voljeti

malog, ostavljenog čovjeka. Onda se ne bojite budućnosti", kazao je u svojoj čestitci sestrama dr. Sudar te dodao da je njegova želja da Centar u Tuzli što prije nosi naziv "Sv. Franjo i Franciska". Djelatnicima na čelu s ravnateljem Rosićem poželio je puno Božjeg blagoslova, da nastave ono što su generacije prije njih činile i da s ljubavi djeluju u ovom Centru i na ovim prostorima. "Ovaj lijepi i značajni jubilej dolaska majke utemeljiteljice, danas službenice Božje Franciske Lechner u Tuzlu prilika je za nas i poziv da se zahvalno spomenemo naše 125-togodišnje prošlosti, da širimo gorljivo sadašnjost i da se s povjerenjem otvorimo budućnosti" kazala je u svom obraćanju provincijalna glavarica sestara Kćeri Božje Ljubavi, sestra **Elvira Tadić**.

Prva je na ovo tlo stupila utemeljiteljica Družbe, danas Službenica Božja, majka Franciska Lechner i to 11. listopada 1883. na poziv sluga Božjega dr. Josipa Stadlera vrhbosanskog nadbiskupa. Majka Franciska nakon Sarajeva svoje drugo veliko misijsko i prosvjetno djelo odlučila je započeti u Tuzli jer je u Tuzli bila samo jedna škola za čak pravoslavne vjere. Tako je 5. prosinca iste godine prvih pet sestara došlo u Tuzlu. Iznajmile su malu kuću za stanovanje a općina im je ustupila prostor za otvaranje škole. Već

17. prosinca sestre su otvorile osnovnu školu s hrvatskim i njemačkim odjelima za svu djecu bez razlika na vjeru. No, kako je sve više đaka pridolazilo, sestre su odlučile sagraditi vlastitu školsku zgradu. Velika, lijepa i funkcionalna zgrada, koja je prozvana Zavod Kraljice svete Krunice bila je gotova 1888. godina. Tuzlaci su je jednostavno zvali Kloster – Samostan. U Zavodu je osnovano dječje zabavište, osnovna škola te kasnije Viša djevojačka škola. Majka Franciska je osnovala i samostan Josipovac, ekonomiju kraj Tuzle, gdje i danas brojni grobovi sestara svjedoče o tom vremenu, te godinu dana kasnije, samostan i školu u Breškama. Od samog početka Zavoda Kraljice sv. Krunice, sestre su se uključile i u pastoralno djelova-

nje u župi sv. Petra i Pavla. Župna crkva i Zavod bili su dva usko povezana centra u punoj suradnji. Posebno su tu pridonijela djeca u raznim svečanostima i tjelovskim procesijama. U Zavodu su postojale tri Marijine kongregacije. Djevojke su se sastajale u Zavodu i provodile svoj molitveni i apostolski život, imale su razna predavanja duhovnog karaktera. Njihovo dobrotvorno djelovanje očitovalo se ne samo u pomaganju siromašne djece, nego i u svim drugim zgodama koje su tražile kršćansku ljubav, poglavito u dvorenju bolesnika i ranjenika. Tomu u prilog ide i činjenica da su tri sestre oboljele od tifusa i umrle dvoreći ranjenike Prvog svjetskog rata. Sestre su u Tuzli ostale sve do 1949. god. kad su morale napustiti samostane. No jedna sestra je ostala. Bila je to s. Blanka Kralj. Ona je gotovo 40 godina svirala u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla, pomagala je siromašnima i majčinski se za njih brinula. Rad s. Blanke u župi trajao je do 1988. kada su na poziv fra Joze Bošnjakovića sestre ponovo došle na župu u Tuzlu gdje još i danas rade. Otvaranjem KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli 1995. godine, prihvatile su i svoj udio u školstvu, ne napuštajući onaj prvotni pastoralni rad na župi. Danas je u Tuzli pet sestara iz družbe Kćeri Božje Ljubavi: s. Elizabeta Čosić, s. Anita Čutura, s. Dijana Martić, s. Nedeljka Zeko i s. Mirela Iličić.

Ankica Stjepić Čosić

Kruh je zajednički plod Boga i čovjeka

Tradicionalno, mjesec listopada je vrijeme kada Katolički školski centar "Sveti Franjo" obilježava Dane kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Tako je i ove subote, 18. listopada športska dvorana ovog Centra bila pravi izložbeni prostor gdje se uglavnom našla domaća i zdrava hrana spremljena po receptima naših baka.

Svi razredi kako iz osnovne škole tako i gimnazije imali su svoj štand na kome su izlagali proizvode koje su zajedno sa svojim nastavnicima, mamama i bakama napravili i s puno mašte aranžirali. Osim krušnih proizvoda, na stolovima se našlo i brojno sjemenje, bundeve i drugi plodovi jeseni koji su poslužili kao odlična dekoracija. Cilj manifestacije je upoznavanje učenika s nastajanjem kruha, približavanje blagovanja kruha i narodnih običaja, te poučavanje mladih o kruhu kao izrazu životne i duhovne snage. Osim izložbe kruha i drugih plodova zemlje, učenicima su pripremili i prigodan program gdje su kroz recitacije izrazili zahvalnost Bogu za plodove zemlje. Uslijedio je i obraćanje ravnatelja Centra **vlač. Vlatka Rosića** koji je govoreći o istinskim životnim vrijednostima kazao da se čovjek često njima poželi vratiti. Povratak prirodi i njezinim plodovima koje je iznjedrila majka zemlja, jedan je od njih. "Živeći u gradu okruženi betonom i sivilom nemamo vremena diviti se ljepotama koje je stvorio Bog. Zahvaljujući Bogu za kruh i plodove zemlje željeli smo si osvijestiti da je jako važno vratiti se prirodi i brizi za njezino očuvanje", kazao je vlač. Rosić te dodao da najveću zahvalnost trebamo uputiti Bogu jer nam je dao te plodove koje uživamo i što se svakodnevno brine za nas. Kruh je zajednički plod Boga i čovjeka, Božjeg stvaranja i čovjekovog sudjelovanja u stvaranju. Priroda je dala materijal za oblikovanje, a čovjek je umjetnik koji oblikuje i daje završnu nijansu. Kruh je tako postao simbol jesenje zahvale za plodove zemlje jer je nešto najdragocjenije što je zemlja dala, mnogo dragocjenije od zlata i nafte jer je simbol života, obitelji, sklada, dobrote, ljubavi... "Slaveći dane kruha slavimo život i sve one pozitivne vrednote koje čovjek posjeduje ali i zahvaljujemo na daru života i mogućnosti da učinimo nešto dobro", kazao je vlač. Rosić.

Obilježavanje Dana kruha u KŠC-u "Sveti Franjo" ima i socijalnu dimenziju. Kruh, peciva i kolači su ovaj put nakon izložbe darovani štitenicima Doma za djecu bez roditeljske skrbi u Slavinovićima.

Ankica Stjepić Čosić

DANI SILVIJA STRAHIMIRA KRANJČEVIĆA

U organizaciji Hrvatskog kulturnog društva Napredak, Hrvatskog društva za znanost i umjetnost, Matice hrvatske u Sarajevu i Muzeja književnosti i pozorišne umjetnosti BiH, a pod visokim pokroviteljstvom predsjedatelja Predsjedništva BiH dr. Harisa Silajdžića, u Sarajevu su se od 29. listopada do 1. studenog održali *Dani Silvija Strahimira Kranjčevića*, povodom stote obljetnice smrti ovog vrsnog hrvatskog pjesnika.

Manifestacija je započela otvaranjem izložbe *Naš Silvije* u Galeriji MAK na sam dan pjesnikove smrti 29. listopada, a simbolično je otvorena u 12.15 sati upravo u vrijeme kada je pjesnik preminuo. Izložbu je otvorio veleposlanik Republike Hrvatske prof. dr. Josip Vrbošić. Ovom je prigodom predstavljena i obnovljena pjesnikova spomen soba.

Istog dana u 19 sati u Franjevačkom medijskom centru predstavljene su dvije knjige izabranih djela Silvija Strahimira Kranjčevića iz edicije *Hrvatska književnost Bosne i Hercegovine u 100 knjiga*. Knjige su predstavili: prof. dr. Josip Baotić, prof. dr. Enver Kazaz i Mirko Marijanović.

U četvrtak, 30. listopada na kući u kojoj je Kranjčević živio u ulici Telali 12 otkrivena je nova spomen ploča. Spomen ploču, rad autora akademskog kipara Stijepa Gavrića, otkrili su predsjednik Hrvatskog kulturnog društva „Napredak“ prof. dr. Franjo Topić i za-

mjenik gradonačelnice Grada Sarajeva Predrag Mitrović.

Na svečanosti je nazočio i veleposlanik Republike Hrvatske prof. dr. Josip Vrbošić, savjetnik za kulturu u hrvatskom veleposlanstvu Krunoslav Cigoj, akademik Dubravko Jelčić kao i predstavnici učenika Osnovne škole *Silvije Strahimira Kranjčevića* u Sarajevu.

U petak, 31. listopada Glumačka skupina Napretkove glavne podružnice iz Zagreba je u Napretkovom klubu Lira priredila glazbeno-pjesničku večer *Pabirci iz života*. Članovi glumačke skupine HKD „Napredak“ Glavna podružnica Zagreb Irena Cvitkušić, Tihana Čuljak, Ksenija Marković, Andrej Štefan i Anita Bošnjak dočarali su isječke iz pjesnikova života i podsjetili nas na neke od njegovih pjesama. Inače, ovu glumačku družinu vodi i uvježbava istaknuti glumac Zagrebačkog kazališta Komedije Vinko Kraljević.

U drugom glazbenom dijelu nastupili su Antonela Malis, sopran i Zlatko Jelinčić, tenor uz klavirsku pratnju Darjane Blaće – Šojat. Izveli su skladbe Ivana pl. Zajca *Prvi grijeh*, Josipa Hatza *Rob* i Ivana Matetića Ronjgova *Pjesma moje sreće*, a koje su pisane na temelju istoimenih Kranjčevićevih pjesama.

Ovaj će program biti izveden i u Zagrebu kao i Senju, rodnom gradu velikog pjesnika.

Na blagdan Svih svetih, 1. studenoga položeno je cvijeće na Kranjčevićev grob, nakon čega je slavljena Sveta misa na groblju Sv. Josip. Kao i svake godine tako je i ove nakon Mise održan i prigodni *hommage* na pjesnikovom grobu.

Svakako središnji događaj cijele manifestacije bila je Svečana akademija održana u Narodnom kazalištu u Sarajevu. Na Svečanoj akademiji prigodno slovo o Kranjčeviću, njegovom životu i pjesništvu kazao je akademik Zdenko Lešić, dok je izabrane Kranjčevićeve pjesme čitao glumac Drame Narodnog kazališta Slaven Vidak.

Potom je slijedila izvedba oratorija *Mojsije*, skladatelja velečasnog Dragana Filipovića, svećenika Mo-

u Sarajevu

starsko-duvanjske biskupije, koji je sav svoj život posvetio glazbi, pridonoseći time i samoj Crkvi, ali i kulturi uopće. Ovo djelo napisao je na temelju jedno od po-najljepših Kranjčevićevih pjesama *Mojsije*.

Pored Simfonijskog orkestra Sarajevske filharmonije i Zbora Opere Narodnog kazališta nastupili su solisti Saša Jakelić (tenor), inače član Hrvatskog narodnog kazališta iz Splita i mladi glazbenik iz Mostara Mario Zovko (bas), a pod ravnanjem Julija Marića.

Izvedba oratorija pokazala je kako se na temelju kvalitetnog predloška, u ovom slučaju pjesme, može skladati vrhunsko djelo. Također je zorno kako naša kulturna stvarnost ima vrhunske glazbenike i skladatelje, koje možda ponekad dovoljno ne prepoznajemo.

Na Svečanoj akademiji nazočio je veliki broj gostiju, a među njima i predsjedatelj Predsjedništva BiH dr. Haris Silajdžić, nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Mijo Džolan, zamjenik gradonačelnice Sarajeva dr. Josip Jurišić, veleposlanik Republike Hrvatske prof. dr. Josip Vrbošić, tajnik Apostolske nuncijature mons. dr. Stanislav Waldemar Sommertag, predsjednik HKD „Napredak“ prof. dr. Franjo Topić, predsjednik Židovske zajednice u BiH Jakob Finci i mnogi drugi.

Partneri u organizaciji ovog projekta bili su: Ministarstvo civilnih poslova BiH, Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture i sporta Federacije BiH, Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo, Narodno kazalište Sarajevo i Sarajevska filharmonija.

Generalni medijski pokrovitelj je Federalna radio-televizija, glavni radijski pokrovitelj je Radio M, a ostali medijski pokrovitelji su Radio Vrhbosna, Radio Hercegovine, Oslobođenje, Dnevni list i Nezavisne novine.

Vanja Gavran

U SARAJEVU ODRŽANA 57. SKUPŠTINA HKD „NAPREDAK“

Za predsjednika Hrvatskog kulturnog društva „Napredak“ ponovno je izabran **prof. dr. Franjo Topić**. Novi četverogodišnji mandat dobio je jednoglasno budući je drugi kandidat, Ivo Miro Jović, predsjednik kiselijske podružnice, povukao svoju kandidaturu. Zahvalivši na ukazanom povjerenju Topić je kazao kako je Napredak bio i ostao sjecište kulturnog života Hrvata svugdje gdje postoje podružnice te kako je glavna zadaća u idućem razdoblju otvaranje novih podružnica i realizacija još boljih projekata.

Izabrani su i dopredsjednici: **Dražen Rebić** (Sarajevo), **Nikola Čiča** (Tuzla), **Vlado Luburić** (Zagreb) i **Filip Zloušić** (Beč). Izborom g. Nikole Čiče za dopredsjednika Društva još je jednom ukazana velika čast tuzlanskoj podružnici. Pokazalo se da tuzlanski Napredak uistinu radi dobro i da nije slučajno imenovan Glavnom podružnicom.

U iduće četiri godine Središnju upravu čine: dr. **Vesna Jurišić** (Sarajevo), dr. **Vera Katz** (Sarajevo), **Blago Mikulić** (Sarajevo), **mr. Krunoslav Šetka** (Mostar), **Antun Mrkonjić** (Žepče), **Robert Čabraja** (Bosanski Brod), **Ljubo Begić** (Posušje), **mr. Stipe Prlić** (Grude), **Ljubo Lovrić** (Jajce), **Tomislav Vrdoljak** (Knin), **Mladen Rudež** (Sarajevo), **Gradimir Gojer** (Sarajevo), **Lidija Korać** (Sarajevo) i **Ante Zirdum** (Vitez).

U Nadzorni odbor izabrani su: **Jakov Gavran** (Fojnica), **prof. dr. Stipe Andrijić** (Sarajevo), **Ljubo Pavlović** (Vitez), **Zdenko Antunović** (Bugojno), **Ankica Rosandić** (Gračac).

Članovi Stegovnog suda u iduće četiri godine su: **mr. Luka Brković**, **Branko Ekerti** i **prof. dr. fra Velimir Valjan**. Zastupnici su usvojili sva izvješća o radu, a na Skupštini je bilo riječi i o pravcima rada Napretka u idućem razdoblju.

Na svečanom prijednovnom dijelu Skupštine zaslužnim pojedincima i institucijama uručena su najviša Napretkova priznanja.

Na Skupštini je nazočio i veliki broj gostiju, a među njima su bili: **dr. Nedžad Branković**, predsjednik Vlade Federacije BiH; **dr. Boris Tihi**, izaslanik člana Predsjedništva BiH Željka Komšića, **prof. dr. Marko Josipović**,

izaslanik vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kardinala Puljića, **mr. Jasen Mesić**, državni tajnik u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske i izaslanik Vlade Republike Hrvatske, **Davor Čordaš**, potpredsjednik Republike Srbije, **Slavko Marin**, zamjenik ministra ljudskih prava i izbjeglica u Vijeću ministara BiH, **prof. dr. Dražen Vikić** - **Topić**, državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, **prof. dr. Josip Vrbošić**, veleposlanik Republike Hrvatske u BiH, **mons.**

U Sarajevu je

11. listopada održana skupština HKD

„Napredak“. Bila je to prigoda da se na

jednome mjestu okupe predstavnici Napretkovih podružnica razasutih

široj svijeta. U radu Skupštine su sudjelovala i

tri izaslanika iz Tuzle i to dopredsjednici

Nikola Čiča i

fra Martin Antunović te tajnik **Ivica Kovačević**.

U Tuzli promoviran Zbornik "Stoljeće HKD Napredak Tuzla"

Tuzlanski Napredak nezabildazni zapisnik povijesti

"Iako Zbornik nosi naziv Stoljeće Napretka u Tuzli, ipak ne možemo reći da je Napredak u Tuzli djelovao punih stotinu godina, jer je poznato da je Napredak kao i sva kulturna društva s nacionalnim predznakom imao prekid od 1949. do 1991. godine. Ipak on je živio u mislima brojnih građana," ističe profesor Nikola Čiča

ovim zbornikom pokazati Tuzli i cijeloj BiH što je to HKD Napredak učinio za grad Tuzlu. *CNapredak u Tuzli davao je oduvijek potporu eminentnim ljudima koji su širom svijeta osvijetlali obraz ove institucije i Tuzle i smatram da ovaj Zbornik to može i pokazati*", dodao je Nikola Čiča. Provukao je i jednu bitnu odrednicu kada je u pitanju budućnost HKD "Napredak", a to je da će ova institucija u budućnosti svoje djelovanje trebati usmjeriti u jednom modernom pravcu, te tako postati spoj tradicionalnog i modernog.

Ugarske, preko I. i II. svjetskog rata, nastajanja Jugoslavije, pa sve do ulaska u 21. stoljeće. *"Značaj je u tome i što se ovdje opisuju pojave i tome se sačuvaju od zaborava. Naravno da će ovo ostati za buduće generacije vrijedna građa kada budu radile i pisale o dva stoljeća HKD Napredak Tuzla"*, rekao je Čurković. Iako Zbornik nosi devetnaest radova, Čurković ih je klasificirao u tri kategorije. Prva govori o opisima povijesnih uvjeta i okoline u kojima je Napredak radio druge dvije kategorije bave se radom tuzlanskog Napretka i to prva od

Hrvatsko kulturno društvo Napredak iz Tuzle već 103. godine piše svoju povijest. Njegovo djelovanje u Tuzli uvijek je ohrabralo, iako je bilo godina kada je bio ugašen. Prije tri godine ova institucija doživljava stotu obljetnicu postojanja u Tuzli, a ove godine tim povodom krajem listopada u Galeriji portreta Tuzla promoviran je značajan zbornik *Stoljeće HKD „Napredak“ Tuzla*.

Napredak stjecište kulturnog i intelektualnog života

Promotori Zbornika bili su **Boris Čurković**, šef kabineta rektora Univerziteta u Tuzli, **Vera Katz** ispred središnje Uprave HKD „Napredak“, **Izet Šabotić**, direktor Arhiva Tuzla i domaćin **Nikola Čiča**, dopredsjednik HKD Napredak Tuzla. Moderator promocije Zbornika bio je profesor povijesti **Ivica Kovačević**. Uvodnu riječ u zbornik imao je predsjednik središnjice HKD „Napredak“ **Franjo Topić**. Ukazao je na vrijednost Napretka kao stjecišta kulturnog i intelektualnog života Hrvata i drugih naroda u BiH s posebnim naglaskom na uspješan rad Napretka u teškim ratnim uvjetima oblikujući vlastiti identitet na pozitivnom, a ne na neprijateljskom odnosu prema drukčijima. Topić ukazuje na potrebu čuvanja i razvijanja kulture kao nezaobilaznog preduvjeta razvoja cjelokupnog društva.

Napredak u budućnosti treba ići u modernom pravcu

Dopredsjednik Nikola Čiča posebno se osvrnuo na 2005. godinu kada je HKD „Napredak“ povodom stote obljetnice organizirao Simpozij na kojem je sudjelovalo devetnaest eminentnih znanstvenika i kulturnih djelatnika. Na tom simpoziju prikazan je rad Napretka kroz različite aspekte. *"Iako ovaj Zbornik nosi naziv Stoljeće Napretka u Tuzli, ipak ne možemo reći da je Napredak u Tuzli djelovao punih stotinu godina, jer je poznato da je Napredak kao i sva kulturna društva s nacionalnim predznakom imao prekid od 1949. do 1991. godine. Ipak on je živio u mislima brojnih građana"*, ističe profesor Čiča i dodaje da je cilj

Zbornik ima vrijedan povijesni diskontinuitet

Boris Čurković, šef kabineta rektora Univerziteta u Tuzli govorio je o zborniku kao znanstveno relevantnom biću koji u sebi nosi proučavanje znanstvene i povijesne građe. *"Tko bude čitao ovaj zbornik shvatit će da u Napretku postoji jako dobra arhivska građa u državnom Arhivu BiH koja je tamo već od 1949. godine"*, rekao je Čurković i nastavio govoriti o svojim subjektivnim dojmovima. Govoriti o stoljeću djelovanja jednog kulturnog društva je veoma značajno, samim tim što se to stoljeće odvijalo u jedno veoma burno vrijeme, što zbornik veoma jasno pojašnjava. Zbornik govori i o vlastima koji su se na ovim prostorima smjenjivale, od odlazeće turske do dolazeće Austro-

1905. do 1949. godine, a druga naravno od 1991. godine do danas koja posebno opisuju suvremenu epohu djelovanja Napretka u Tuzli. *"Ovo je veoma zanimljivo za usporediti kako je Napredak djelovao u svom prvom dijelu i svom drugom dijelu. Vrlo rijetko takve pojave imaju taj diskontinuitet. To nam dokazuje onu prastaru činjenicu da je povijest učiteljica života i da proučavanjem povijesti možemo izvući korisne zaključke za sadašnjost i budućnost"*, ističe Čurković. U svom izlaganju Čurković izdvađa tekst o financiranju Napretka od 1919. do 1926. godine autora Seada Selimovića. Značaj tog teksta on vidi u upravo u usporedbi vremena nekada i danas. Naime, to je financiranje Napretka u prvih petnaest godina. Napredak je uglavnom živio od organiziranja zabava, od članarina i potpora bogatih

građana, dok u posljednjih petnaest godina Napredak donacije prima uglavnom od države. Čurković je govorio i o misiji Napretka, njegovom daljnjem djelovanju osvrćući se posebno na njegovu dimenziju stipendiranja štaka, što jasno pokazuje da je njegova misija bila obrazovanje, dok je misija novog Napretka ipak drukčija.

Zbornik nastao na osnovu vrijedne arhivske građe

Kao svjedok brojnih sadržaja koji su se povodom stote obljetnice Napretka u Tuzli događali 2005. godine, Izet Šabotić, direktor Arhiva Tuzla, posebno se osvrnuo na

tini hrvatskog naroda izuzetnu vrijednost ima bogata, raznovrsna arhivska građa koja se nalazi u tom arhivu", podsjeća Izet Šabotić. Kao arhivista Šabotić podsjeća i na daljnje radove Zbornika, posebice se osvrće na onaj o djelatnosti Napretka od 1905. do 1949. godine, profesora Nikole Čiče koji na osnovu prikupljene arhivske građe ističe osnovne aspekte rada društva u tom razdoblju kada je Napredak bio prisiljen raditi u teškim društveno političkim okolnostima, što je znatno utjecalo na oblike i ukupne rezultate društva. *"Uopćeno o osnivanju i djelovanju kulturno prosvjetnih i drugih društava u Tuzli i okolici u vrijeme Austro-Ugarske, govori profesor Azem Kožar koji se dotiče različitih aspekata sukoba tradicije i modernog,*

simpozij koji je održan te godine i koji je pobudio njegovu pažnju. U svom izlaganju dao je jedan rezime strukturalno sadržajnog teksta koji je predstavljen u Zborniku autora predsjednika HKD "Napredak" Tuzla Miroslava Petrovića. Šabotić podsjeća da je u tom tekstu Petrović poseban akcent stavio na djelovanje društva u posljednjih petnaest godina, kada su i pored iznimnih poteškoća u radu Napretka postignuti iznimni rezultati, zahvaljujući uzajamnom radu i ljubavi prema narodu i široj društvenoj zajednici, što za Petrovića predstavlja osnovu za izgradnju društva i države BiH. Šabotić ne zaobilazi ni tekst dr. Andrije Nikića koji u svom radu *"Povijesne okolnosti i vrijeme osnivanja Napretka"* govori o okolnostima koje su dovele do osnivanja HKD Napredak ističući dalekovidnost osnivača društva i prisutno nadahnuće pri radu i stvaranju hrvatske inteligencije koja je bila u stanju preuzeti važne društvene odgovornosti u obrazovanju, kulturi i državnim institucijama. *"O arhivskoj građi u Arhivu BiH kao relevantnom povijesnom izvoru za izučavanje Napretkove povijesti u Tuzli govori Matko Kovačević, dugogodišnji direktor državnog Arhiva. Kovačević nas tako podsjeća da u sveukupnoj kulturno prosvjetnoj baš-*

Profesor Juraj Novosel ne zaobilazi razvoj nacionalne svijesti Hrvata u Tuzli

U Zborniku *"Stoljeće HKD Napredak Tuzla"* ističe se i rad pokojnog profesora Jurja Novosela, koji također govori o jednoj veoma značajnoj dimenziji djelovanja Napretka. Naime, on u svom prilogu prikazuje rad i ustrojstvo različitih društva tuzlanskih Hrvata, Hrvatskog pjevačkog društva Majevica, HKD "Napredak", Društva "Hrvatski dom", Matice Hrvatske i drugih koja su nastala početkom XX. stoljeća u vrijeme razvoja nacionalne svijesti Hrvata u Tuzli.

Zbornik priča o ljubavi, životu i požrtvornosti

Promociju Zbornika završila je profesorica Vera Kactz, članica središnje Uprave HKD "Napredak". Ona se također osvrće na 2005. godinu i manifestacije koje su tada održane. *"Na prvi pogled različito tematizirani članci ne odaju izravni povezanost s naslovom skupa "Stoljeće HKD Napredak Tuzla". Međutim, kada se zbornik iščita onda je zaključak sasvim drukčiji. Fascinantno je koliko je događaja, ljubavi, života, pregalaštva, požrtvornosti za drugoga ispričano na glatkim stranicama zbornika"*, rekla je profesorica Kac. Ona je podsjetila na sve tekstove koji u sebi nose vrijednu dimenziju zapisa, ali i, kako je sama naglasila, života.

S razlogom promocija u Međunarodnoj galeriji portreta

Nije slučajno da je promocija Zbornika bila baš u Međunarodnoj galeriji portreta, jer je čuveni tuzlanski umjetnik Ismet Mujezinović bio stipendist upravo HKD "Napredak". Svakako valja naglasiti da su promociju Zbornika uveličali zbor luventus Salinarum pod ravnanjem Zlatka Špoljarevića i Tamburaški orkestar HKD "Napredak" i KSC-a "Sveti Franjo" Tuzla.

Maja Nikolić

U SARAJEVU PREDSTAVLJENA KNJIGA

RADOVAN I LJUDMILA, BERTA KREŠIMIRA BALABANIĆA

U Napretkovom klubu Lira u Sarajevu 23. listopada 2008. održano predstavljanje knjige *Radovan i Ljudmila* autora Berta Krešimira Balabanića, a koju je priredila dr. Vanda Babić, profesorica Sveučilišta u Zadru.

Ovu vrijednu izdanje pored dr. Babić predstavili su i književnici Anto Zirdum i mr. Krunoslav Šetka, inače novi članovi Središnje uprave HKD-a Napredak. Ulomke iz knjige čitali su mladi Napretkovci Mladen Vuković i Andrea Čorić.

Posebno je zadovoljstvo što je na predstavljanju nazočio i zamjenik župana Zadarske županije Josip Miletić.

„Dr. Babić je prepoznala važnost ovog pučkog djela i izvukla ga je iz zaborava. Pučko pjevanje i usmeno pripovijedanje održalo je, ne samo kod nas, kolektivno pamćenje koje se danas prenosi u knjige. Knjiga donosi povijesni pregled vremena hrvatskog kralja Zvonimira. U njoj je glavni lik princ Radovan, sin kralja Zvonimira, a središnja je tema ljubav princa i pastirice Ljudmile. No, pored ljubavi, koja ne završava

stereotipno već tragično, čime je ova knjiga neki vid hrvatskog *Romea i Julije*, knjiga pred nas postavlja pitanje što bi bilo da Zvonimirov jedinac nije umro mlad. Kakav bi bio put hrvatske državnosti da nije nakon Zvonimirove smrti na hrvatsko prijestolje sjeo vladar mađarske dinastije Arpadovića?“, kazao je Zirdum.

Mr. Šetka je naglasio kako je prednost pučkog pjevanja, a tako i ove knjige, što je bliže ljudima, od onih *učenih* pjesama i tekstova. „Pučko bi pjevanje trebali na neki

način zaštititi od zaborava. I ovaj uradak kojeg je priredila dr. Babić veliki je doprinos misiji očuvanja pučkog stvaralaštva. Ona je ovu poemu učinila pristupačnom, prilagodila je i širem krugu čitatelja, ali i stručnim krugovima“, riječi su Šetke.

Sama priređivačica prije svega je zahvalila Napretku što joj je omogućio da predstavi ovu knjigu i u Sarajevu. „Od dvije poeme načinila sam jednu. Moram priznati kako sam materijale koje sam dobila dugo držala po strani i nisam ih ni taknula niti sam slutila koliku snagu ima ovaj tekst. Nije se u ovoj knjizi dogodila samo ljubav Radovana i Ljudmile već i mene i pjesnika, upravo kroz tekst. Berto je bistro razmišljao te je opjevao i druge teme dok je radio paške vinograde i čuvao ovce potkraj prošlog stoljeća. Taj mali paški pastir impresionira kao veliki pučki pjesnik. On nije doživio modernu i samostalnu Hrvatsku, koju je toliko sanjao, ali je znao koliko je važno zajedništvo svih Hrvata te nikada nije zaboravljao ni Hrvate Boke Kotorske ni Bosne i Hercegovine“, kazala je dr. Babić.

Dr. Vanda Babić rođena je u Boki. Bavi se starijom hrvatskom književnošću te kulturnom baštinom Hrvata na autohtonim područjima, posebno hrvatskom književnošću Boke Kotorske. Autorica je više knjiga te dobitnica više nagrada, među kojima je i godišnja nagrada za znanost i književnost Zadarske županije. Matica hrvatska joj je za ovu knjigu dodijelila *srebrnu povelju*. Inače je sveučilišna profesorica na Odjelu za kroatistiku i slavistiku te na Odjelu za informatologiju i komunikologiju Sveučilišta u Zadru. Aktivna je u Napretkovoj podružnici u Zadru izdajući nekoliko knjiga u nakladi podružnice.

Vanja Gavran

ZADARSKI ŽUPAN POSJETIO SREDIŠNJICU NAPRETKA

Župan Zadarske županije Stipe Zrilić posjetio je danas Središnjicu Hrvatskog kulturnog društva Napredak zajedno sa zamjenikom Josipom Miletićem, te tajnikom Županijske komore Zadar Denisom Ikićem.

U jednosatnom razgovoru predsjednik Napretka prof. dr. Franjo Topić upoznao je goste o aktivnostima Napretka, kao i o projektima koji su pred Napretkom u idućem razdoblju.

Bilo je riječi i o radu Napretkove podružnice u Zadru. Topić je kazao kako se upravo priprema Skupština podružnice u tom gradu, te da očekuje potporu i Zadarske županije radu podružnice.

Župan Zrilić, zahvalivši na gostoprimstvu, kazao je kako će Županija rado podržati i projekte podružnice, ali i unaprijediti suradnju na području kulture između Sarajeva i Zadra, kao i drugih gradova Bosne i Hercegovine u čemu kao poveznicu vidi Napredak.

Već su dogovoreni i konkretni projekti, a u prvom tromjesečju iduće godine u Sarajevu će biti organizirana izložba zadarskih umjetnika.

Vanja Gavran

NASTUP ZBORA DJEČAKA AACHENSKE KATEDRALE U SARAJEVU

U sarajevskoj katedrali, 3. listopada 2008. godine održan je koncert Zbora dječaka Aachenske katedrale s kojima su nastupili i njihove starije kolege. Zbor je prvotno pjevao na misi u 18 sati koju je predvodio pomoćni biskup vrhbosanski mons. dr. Pero Sudar, a potom su pred mnogobrojnom publikom održali jednosatni koncert. Aachenski katedralni zbor je najstariji zbor dječaka u Njemačkoj sa svojom 1200-godišnjom poviješću, a danas je nedvojbeno jedan od ponajboljih zborova takve vrste.

Koncert u Sarajevu organiziran je u sklopu turneje zbora u Hrvatskoj i BiH.

Vanja Gavran

POČELI DANI MATICE HRVATSKE TUZLA

Knjiga „Burića štala“ otvorila manifestaciju

Djelo govori o zločinu nad hrvatskim stanovništvom u bosanskoj Posavini

IZLOŽBA SLIKA
AKADEMSKE SLIKARICE

MARINE TROGRLIĆ

U okviru Dana Matice hrvatske u Tuzli je u petak, 31. listopada u holu NLB Tuzlanske banke, održana izložba slika akademske slikarice Marine Trogrlić.

Predsjednica Matice hrvatske u Tuzli dr. Marica Petrović je kazala kako se kroz umjetnost čovjek približava Bogu, oponašajući ga kao Stvoritelja. „Čovjek, stvarajući djela, opisujući i oslikavajući doživljeno, divi se svemu stvorenome i tako spaja ljude bez obzira na njihove razlike. Želim da se svi osjećamo ugodno u ovome ambijentu i doživimo nešto posebno“, pozdravila je predsjednica Petrović.

Nakon toga je u pravoj večeri umjetnosti, mlada pijanistica Monika Andrejaš odsvirala Beethovenovu Mjesečevu sonatu. Iz noćnog glazbenog ugođaja preselila se pozornost na književni dio u kojemu su Tamara Božić i Jurica Šuster pročitali pregršt ljubavnih stihova hrvatskoga književnika Ivana Slamniga.

Sve je to trebalo pridonijeti spoju umjetničkih dojmova budući da je sama izložba bila sastavljena od slika na kojima su polunaga ženska i muška tijela, s naglaskom na žensko tijelo koje autorica svakako bolje poznaje.

Izložbu je ispred NLB Tuzlanske banke otvorio direktor Centra Retail, g. Ademir Salkić te je pri tome naglasio: „Nastojat ćemo da i ubuduće, u skladu s vlastitim mogućnostima, pružimo podršku ovakvim projektima i damo mali doprinos afirmaciji različitih kulturnih i društvenih vrijednosti, koje se njeguju u našoj zemlji.“

Dobra je posjećenost izložbe pokazala kvalitetu ponude, kada je riječ o Matici hrvatskoj u Tuzli.

M. B.

M. B.

U Ateljeu Ismet Mujezinović je u petak, 24. listopada s početkom u 19 sati Matica hrvatska Tuzla, promocijom knjige *Burića štala*, autora vlč. Vlade Jagustina, započela svoje dane. Ovi 7. po redu Dani Matice hrvatske u Tuzli trajat će do 26. studenoga, kada će na završnoj večeri biti predstavljen *Gradovrh*, časopis Matice hrvatske Tuzla. Djelo *Burića štala*, s kojim je započelo mjesečno druženje s kulturom, govori o zločinu počinjenom nad hrvatskim narodom na razmeđu Općina Odžak, Modriča i Bosanski Šamac, na samom kraju Drugoga svjetskog rata. U tome je zločinu poslije pada Odžaka u jednoj štali bilo zatočeno 628 osoba, od kojih je njih 567 ubijeno, bez ikakva suda i prava na obranu. Promotori su bili **Romeo Knežević**, povjesničar i **Marinko Mrkonjić**, svećenik sa Husina. Na početku su djevojke iz zbora KŠC-a „Sveti Franjo“ Tuzla, pod ravnanjem profesorice Evice Cerić, Beethovenovom Odom radosti pozdravile promociju knjige i okupljene. Uslijedilo je obraćanje predsjednice Matice hrvatske Tuzla dr. sc. Marice Petrović.

„Oda radosti nam je utrla put. Večeras je tema knjige odlazak ljudi s ovoga svijeta koji nisu doživjeli da „svi ljudi budu braća. I pored toga je lijepo zajedno raditi za opće dobro, za čovjeka pored sebe. Burića štala je rana Bosne i Hercegovine, Posavine i posavskih Hrvata. Jedna stara rana koju su sustigle mnoge rane drugih naroda u BiH i onda je ona postala u trenutku neaktualna. Ne smiju se praviti razlike među ranama. Mnogo je lakše kad se o ranama govori, o Burića štali se dugo šutjelo. Dok su velika zvona zvonila, malo posavsko je šutjelo. Sad je i ono zazvonilo i vjerujemo da će naći svoje mjesto u bosanskoj i posavskoj povijesti, pozdravne su riječi predsjednice Petrović.

Romeo Knežević je istaknuo kako se u knjizi, što je pohvalno i dobro, hrvatski čovjek u tome mikrosvijetu opisuje kao pojedinač koji je dočekao hrvatsku državu poslije mnogo stotina godina.

„Takav čovjek, na kraju rata za kojega je mikrosvijet u tome trenutku bio makrosvijet, nije znao što mu se događa. Mnogi ubijeni u Burića štali su bili pripadnici redovne vojske Kraljevine Jugoslavije, Domobrana, ali i obični nedužni civili“, kazao je profesor Knežević

Velečasni Marinko Mrkonjić je naglasio važnost otkrivanja prešućivane istine. Citirao je Isusove riječi da samo istina čovjeka oslobađa.

„Otkrivanje svih stratišta gdje su ubijeni hrvatski civili, ali i vojnici bez suđenja, potrebno je ponajviše zbog izmirenja među ljudima. Ova bi knjiga trebala pridonijeti miru, jer istina uvijek stvara mir“, rekao je velečasni Mrkonjić.

Na kraju je i autor izjavio da je ovom knjigom želi reći poruka mira i pomirenja i pružiti ruka svakome čovjeku. Jasmin Imamović, načelnik Općine Tuzla, je bio prisutan na događaju i proglasio je Dane Matice hrvatske otvorenim. Naglasio je bitnost da se otkriju svi zločini iz svih razdoblja naše povijesti.

TOPOGRAFIJA DUŠE I MAPA OŽILJAKA

Zvonko Tarle: *Sazvorja*. Pjesme. Bosanska riječ. Tuzla, 2008.

Poezijom se oduvijek zvalo to što jest esencija i emanacija duha i tako ukupnosti ljudske pojave. Pristajanje na ispoljavanje u pjesničkoj formi – pristajanje je na bit i istinu kao vrhovni zahtjev i neprijeoporan kriterijum odnosa prema ljudima, sebi i svijetu. Tako su, nesumnjivo, od svoga postanka, pjesnik i poezija uvijek u punom ne/suglasju s vremenom koje žive i označavaju sobom. Pjesnik nosi, a njegova poetika sinkretično integrira i pjesma ispoljava ukupnost u porukama humanističkog smisla i sadržaja o čovjekovom prisustvu i svekolikom iskustvu.

Razumljivo, vrijeme umnožava pjesničke opcije i viđenja, forme oblikovanja i saopćavanja misaonih procesa. Pjesnik, ako to želi biti, mora sve više znati o svemu, pa tako i o poeziji. Žanrovsko razmišljanje u književnosti, postalo je nasrtljivo i prema pjesmi i prema pjesniku. Posebno prema pjesničkom jeziku. A pjesnik je uvijek najizloženija osoba u svome okruženju i Kozmosu. Postaje teško i iznimno komplicirano dati pjesnički odgovor svome vremenu i pitanjima koja ono postavlja čovjeku.

Tako su i pjesnik i poezija iz čiste nužde, *in continuo*, mijenjali sebe, nastojeći ostati Pjesnikom i Poezijom. Tako i poezija, mimo drugih književnih i umjetničkih rodova opstaje zauvijek produktom ljudskog samo/žrtvovanja, ljudske odanosti čovjeku, Istini i Svjedoku. Razredištenost Svijeta nasrće na Poeziju i Pjesnika, jednako kao na čovjeka.

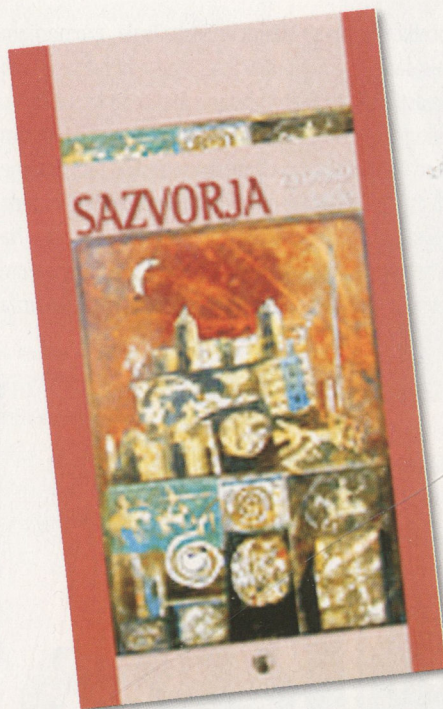
Zvonko Tarle je pjesnik koji baštini i nosi značajno ljudsko i spisateljsko, a tako i uistinu kulturalno iskustvo. Uz pisanje poezije, u tridesetogodišnjem razdoblju, radio je kao novinar printanih i elektronskih medija, priređivač je i urednik brojnih knjiga proze, poezije, publicistike, ali i poezije Nikole Šopa, Tina Ujevića, Antuna Branka Šimića, etc.

Tarle se dokazao kao talentiran autor brojnih dramatizacija, scenarija i dramskih tekstova. Uspješan osnivač, redatelj i rukovodilac teataru i kulturnih institucija općenito, redatelj predstava i ravnatelj dramskih grupa i ansambala. Tarleovo angažiranje u tom prostoru, vjerojatno, kao i u novinarstvu i publicistici, donosi mu nezamjenjivo humanističko iskustvo i, uistinu, plodnu zrelost. Posebno mjesto u tome ima rad u dnevnom listu *Borba* i *Hrvatskom kulturnom centru* Banja Luka.

Tarleova odanost pjesničkoj mogućnosti ostvarivanja, poeziji kao opciji iskazivanja krajnje osobnosti, jednako dobro govori o njemu kao čovjeku i pjesniku i njegovoj poeziji kao jedinstvenoj mogućnosti za oslobađanje njegove izuzetne, višestruko i snažno talentirane osobe, njegovih intelektualnih kognitivnih procesa, ali i iskustvenih tegoba i frustracija.

Pišući novu knjigu i nastojeći saopćiti poticaj ne/spoznatog sebe, autor nužno, dobrim dijelom prepisuje svoje prethodne knjige i pokazuje sebe poznatog. Neki autori, cijeloga svoga vijeka, u nove knjige prenose pjesme objavljene u svojoj prvoj knjizi. Razumljivo, ista stvar događa se i ispisivanjem svake nove pjesme. Čovjek

koji vjeruje svome razumu i radu, naslanja se sam na sebe, jer boljeg oslonca nema. Tako, artikulira nedvojben praktični i teorijski odnos prema sebi i svijetu ili – prema svome mjestu u svijetu – tj., izgrađuje sopstvenu filozofiju primjerenu svome doživljaju svijeta.

U prilazu Tarleovom rukopisu *Sazvorja*, naprijed rečeno jest, neke vrste apriorizam, opće mjesto, uvjerenje koje podrazumijeva, promatračka optika, shvatanje kako jesmo različiti, ali i svjesni da nam se događaju iste stvari različitostima suprotstavljene, kako bi nas svele u tok vremena, kao kišnicu u oluk.

Osim svega, pjesme obuhvaćene knjigom *Sazvorja*, kako sam autor kaže, jesu ostvarenja iz tridesetogodišnjeg razdoblja. Očigledno je kako su to pjesme nastale u brižljivom interakcijskom odnosu autora, njegove unutarnje stvarnosti i medija jezika koji je prihvatila pjesnička forma – pjesma. Taj odnos, formalno i stilski manifestira se na jednoj strani kao racionalan postupak i visoko este-

tiziran slobodni stih, pjesnički iskaz ujednačenog metra i ritma i karakteristične eufonije, a na drugoj strani kao pjesničko nastojanje da se rekapituliraju: jedno opako i za ljudski vijek poprilično dugo vrijeme, te osobno iskustvo i život. Pjesnika cijeloga vijeka prate takve nesvodivosti.

S obzirom na vremensko rastojanje i poetičko opkoračenje koje mosti, a Tarleovo iskustvo podrazumijeva, isto ga ljudski bitno uvjetuje i artikulira i jednako pripada pjesmama u ovoj knjizi. Tu, razaznajemo Zvonka Tarlea kao pjesnika suvremenosti koji baštini sve što ga čini, a što je, možda, tek neznatno više *zapad*, nego li *istok*. Razumljivo, Tarle je tako baštini, čovjek i pjesnik s teretom naslijeđa *moderne*, kao *mjesta* sažimanja svekolikog dotadašnjeg humanističkog iskustva.

Postmoderna, koja je pored ovih prostora, uglavnom, prošla ostavljajući tragove u vidu najrazličitijih nesuvislosti i banalnosti, u nivou *dekonstrukcije* svega i svačega i svekolikih simplifikacija, *stvarnosne proze* i *crnog talasa* – kao nipodaštavanja evidentnih vrijednosti svake vrste, odnosno eskalacije i euforije nacional-šovinizma i neofašizma, a na koju pisci ovoga prostora reagiraju s znatnim zakašnjenjem, valjda – kako bi posvjedočili svoje *postmodernističko prisustvo* (!) – u poeziji Zvonka Tarlea javlja se u refleksijama koje su povod njegovoj pjesničkoj/humanističkoj začuđenosti, čak frustraciji, zapitanosti i pjesničkom reagiranju. Mada, sve je realno moguće i kao takvo, sasvim, *zakonomjerno*.

Naime, iako je vremenski svjedočila *Španskom građanskom ratu*, *Drugom svjetskom ratu*, *moderna* kao *integrirana stilka formacija* s kraja XIX i u toku XX stoljeća, nije imala odgovore na ubojstvo/strijeljavanje Frederika Garsije Lorke, koncetracione logore, ubojstvo Pabla Neruda, etc., etc. Gerog Orwel i njegova djela, posebno: *Zašto pišem* i *drugi eseji* – došli su kasnije, film: *Sindlerova lista* i Stiven Spielberg došli su nakon pola stoljeća, itd.

Odana humanizmu i njime odijeljena od raščovječenosti vremena i njegovih *bitnih sudionika*, umjetnost nikad nije imala naročite izgleda biti suvremenikom i davati brze i tačne odgovore. Svakako, dijelom i zbog toga, jer anticipira novo vrijeme i ide ispred. No, uglavnom zato jer je riječ o paralelnim svijetovima koji se, najčešće i ne dotiču, a komuniciraju tek u nivou *gluhih telefona*. Ili: *post festum*.

Zvonko Tarle, Šibenik, 1951. Dvadeset godina dopisnik *Borbe* iz Splita i Rijeke. Glodur *Odgovra* i *Danice*. Osnivač nezavisnih radio stanica *Kontakt* Banja Luka, *Kontakt* Zemun, *Kontakt* Priština. Osnivač, scenarist i redatelj alternativnih kazališnih grupa *Epicentar Split*, *Palach* Rijeka, *Kamov* Rijeka. Objavio knjige: *Lov*, 1973., *Kad ponestane vazduha*, 1977., *Biljno mlijeko*, 1984., *Fluminensia*, 1993., *Pero i grob*, 1995., *Jezik pod jastukom*, 1996., *Put cimeta*, 2004., *Cv: misija*, 2004., *Osmijeh balzimirane djevojčice*, 2007. godine. Priredio za tisak pjesme Nikole Šopa: *Kuda bih vodio Isusa*, Tina Ujevića: *Izabrane pjesme* i A. B. Šimića: *Pazi da ne hodaš malen ispod zvijezda*. Predsjednik je Uprave Hrvatskog kulturnog centra Banja Luka. Urednik biblioteka *Pečat* i *Hod*.

Zvonko Tarle je, dakle, sklopio knjigu od pjesničkih uradaka koji se iz nekih razloga nisu uklapali u njegove ranije poglede i osnovne zamisli o organiziranju prethodnih knjiga. Nije to prvi primjer, niti prvi put, pa se u sličnim prilikama dogodi, kao npr. knjiga pjesama Ibrahima Kajana: *Druga bajka* (Vrijeme, Zenica, 2003. godine), da dobijemo i većim dijelom cjelovitiju sliku o pjesniku kakvoga ranije nismo znali, a na taj način i knjigu, kakvu bi bilo šteta ne imati u korpusu jedne književnosti – jer svjedoči o vremenu skrajnutih humanističkih vrijednosti, a, na neponovljiv način. Dakako, tako sugerira: povratak *sazvorjima*. Kako se sve već dogodilo, izgleda, kako se to dogodilo još jedanput. Ovaj put, autor knjige je pjesnik Zvonko Tarle.

Nesvodivo gruba i beščutna društvena stvarnost, izmjenjena društveno-ekonomske formacije i društveno-političkog sistema odnosa, osamostalivanje država koje su činile ex-YU, rat i počinjeni zločini, etičko urušavanje, činioci su od neusporedivog utjecaja i na pjesničko biće, posebno: postajući tako očitim i neizbježnim, uvjetom njegovoga sinkretičnog ostvarivanja, funkcioniranja, inventivno-kreativnog postvarivanja i ispoljavanja. Fakticitet i njegova apokrifnost nasrću: *pjesnik je u vihorima* – koji se njime poigravaju.

Ustvari, tako viđenu, predstavljenu i, u osnovnoj zamisli shvaćenu knjigu Zvonka Tarlea, doživljamo kao nastojanje i evidentan pokušaj rekonstruiranja sopstvene osjećajnosti, provjeru spoznaje o sebi i okruženju, naspram svega minulog i nestalog i tako: uspostavljanje ljudskog, kulturalnog i inventivno-kreativnog kontinuiteta bez kojega pjesnik ne umije udahnuti zrak. Sasvim jednako, kao provjeru svoje osobnosti i identiteta, to je i *de facto* – čin inicijacije za koji, pjesnik nalazi uporište u samome sebi ili sopstvenim *preživjelim ostacima*.

Zvonko Tarle je lirik po svome osnovnom glasu. Ta liriska crta/odlika, kao dominantna njegove pjesničke pojave i prinudila ga je na okupljanje ovih pjesama u knjigu, jednako, kao što je njegova životna filozofija bila neporecivim dokazom stvarnosti njegove pjesničke pojave. Istodobno, to je mjesto koje Zvonka Tarlea *pjesnički odaje* kao dominantno humanističku, ljudsku pojavu koja ne pristaje odreći se sebe, ni pod kakvim uvjetima. Dakako, to je i prostor u kojem Zvonko Tarle opstaje, ljudski i pjesnički, humanistički: neporecivo – jer vjeruje svome iskustvu.

Razumljivo, to je i razlogom, pa ga kao takvog smatramo neprijeopornom vrijednošću na razmeđu mučnih vremena i ružnih tragova, koje su ostavili ljudi i događaji.

Bez namjere, da predupriječujemo događaje, *inventura* i *pospremanje* – kakvo je, priređujući knjigu *Sazvorja* izvršio pjesnik Zvonko Tarle, nisu samo odgovornost za sopstveno djelo, već i slutnja o drugačijem i budućem koje treba i svojim doprinosom donijeti – ne zanemarujući prijedeni put. Dakle, ova knjiga jeste čin istinoljublja i intime ljudskog poštenja.

Takav postupak, sadržava i karakterističan znak – dokaz, prema kojem, postoji organska veza i dijalektički slijed, pa tako i nedvosmislena potreba, da se primjereno životu, sve postavi u odgovarajući poredak. Život je, po svemu, čista nemogućnost. Nekonzistentno zasnovan trenutak i misao, ne mogu rezultirati poezijom, jer predstavljaju gubitak tla pod nogama, a pjesnik ne prihvata takvu

opciju, mada je svjestan, kako je osobno tek: izvrnuta slika i žrtvovanje, gubljenje datog mu vremena.

I, mada, objektivno, Tarleova knjiga poezije *Sazvorja* daje mnoga uporišta za razumijevanje i Zvonka Tarlea kao autora, ona je, razumljivo i nesumnjivo, nedovoljna za opservaciju njegove pojave, kao i nivoa njegove ljudske i autorske zrelosti. Naime, trebalo bi jednako imati u vidu njegovo publicističko, dramsko, redateljsko, rukovodno i pjesničko biće, njegovo kulturalno prisustvo i kulturološku funkciju širom prostora kojim se kreativno pomijerao tokom tridesetpet godina.

Međutim, ni ovlašnoj recepciji, ne može izmaći fakat, da se kretao dominantno *pjesnički* i *estetski zanesen*. Takva pozicija, moguća je samo kao ishod stvarne vjere u najviše ideale o mjestu i mogućnostima čovjeka i pjesme, o ulozi i snazi pjesničke pojave.

Tako se, svjedočeći sobom i svojim djelom, Zvonko Tarle, uspravlja kao čovjek visokih ljudskih ideala, stvarne etičke i umjetničke odgovornosti za svoje ovosvjetsko prisustvo, za jezik u kojem opstaje, za svjedočenje prema kojem ima ljudsku obvezu, za djelatan odnos prema okruženju, za sličnost samome sebi i svojoj unutrašnjosti, a kao pjesnik – formalno i suštinski, prije i poslije svega u pjesmi.

Zahvaljujući visokoj humanističkoj etici svoje, izvanredne, svestrano i cjelovito izgrađene osobe i svojoj, nesumnjivoj, zaista neupitnoj ljudskosti, Zvonko Tarle doseže univerzalije koje nas prate kao prokletstvo *toposa*, opća mjesta koja ne možemo izbjeći, niti ih razjasniti. Tarle i doslovce: razara opća mjesta s kojima nismo znali što činiti u našim životima. Pjesnički zrelo, sinkretično i eklektično, vispreno i nadahnuto, estetski neupitno. Zvonko Tarle izvodi čovjeka od nivoa njegove potpune odgovornosti za *status quo* koji ga muči.

Kad se čovjek vraća kući, vraća se Bog u njegov dom – ako je, uopće, dopustivo prafrazirati Pjesnika. Čovjek je put drevnih misterija. Zvonko Tarle, zna sve o mastilu, kao neporecivom svjedoku čovjekovog intelektualnog prisustva. Da. *Mastilo*, *Bog*, *jezik*, *štap* i *put*, *more*, *vjetar*, *dom*, *radost*...

U čovjeku, kao na odlagalištu – gomila se i raste prošlost kao mjesto nužne inicijacije i identifikiranja, a dom je sve veća potreba. O tome valja brinuti – jer, *uskoro ćemo biti slijepi od tišine* – kaže Tarle. Tada, sudbina bi nam definitivno postala *ogledalo povijesti*, *smijeh samo sasušena kora*, *more naborano* zauvijek, a *mladost* u *mu-drost pretvorena* u *potragu za Bogom*. Pjesme su *ostale kao mrtve oči* – koje čuvaju slike, *riječi su šarene krpe*. Tek, *more se isto glasa* dok *korijen čovjeka oko srca steže*. Vez *čovjekove duše* je *šara sedefa*. A u snu, nebo će biti tako blizu, da se *svaka zvijezda može dohvatiti*. Ostatak daleko zlo koje se valja i zemlja bez imena. Dug je i težak *Put iz Pakla*.

Pjesnik je pouzdan Svjedok. Tarleova knjiga je svojevrsna topografija njegovoga života i mapa bolnih mjesta i ožiljaka u njegovoj duši, ljudskom i pjesničkom iskustvu. Pjesma se, opet, još jedanput pokazuje najboljim oblikom izjednačavanja u značaju, značenju, smislu i nesmilu, te – kao stvaran korak prema drugim ljudima i njihovoj samoci.

Atif Kujundžić

PROF. DR. FRANJO TOPIĆ ODUSTAO OD KANDIDATURE ZA GRADONAČELNIKA GRADA SARAJEVA

Posljednjih su se dana u medijima pojavile špekulacije o prof. dr. Franji Topiću kao novom gradonačelniku Sarajeva. Sam Topić se nije želio izjašnjavati po tom pitanju dok kandidatura nije postala službena. Nakon što je ta vijest potvrđena predsjednik HKD „Napredak“ je izašao u javnost sa priopćenjem koje prenosimo u cjelosti.

Poštovani građani grada Sarajeva,
Nisam se izjašnjavao od sada po pitanju moje kandidature za gradonačelnik jer nisam imao službenu potvrdu kandidiranja, iako ju je gospodin Tihć iznio.

Da se olakša rješavanje pitanja oko kandidature za gradonačelnika glavnog grada Bosne i Hercegovine ovim putem se izjašnjavam po pitanju istog.

Čim sam dobio službenu kandidaturu ja sam je odbio, jer to ne bih mogao prihvatiti. Bez obzira što mi kao svećeniku to nije kompatibilno, i da nije toga crkvenog propisa, nikad to ne bih prihvatio iako visoko cijenim funkciju prvog čovjeka glavnog grada. Naravno da sam počašćen što je stranka SDA izabrala za kandidata moju malenkost.

Zahvaljujem g. Tihću i svima onima koji su mi htjeli povjeriti ovu visoku i značajnu funkciju u gradu Sarajevu. Ova kandidatura je ujedno priznanje Crkvi i svećenicima, Napretku i svima koji mi pomažu u radu i koji podržavaju moju orijentaciju.

Bez obzira na mene i ako ovo može biti krivo shvaćeno, najvažnija je činjenica da osim drugih 90% anketiranih bošnjačkih građana Sarajeva podržava moju kandidaturu za gradonačelnika. Tu je posebno bila glasna „udruga taksista“ što je novinare HTV iznenadilo.

Zavaljujem kard. Vinku Puljiću koji je bio u toku, ali nikada nije vršio nikakav pritisak, a bilo mu je drago da je jedan svećenik dobio čast biti na čelu glavnog grada. Naravno postoje crkveni propisi koji iz vrlo razumnih i praktičnih razloga ne dozvoljavaju da crkveno lice vrši takvu jednu službu, naprotiv, ne umanjujući njezinu vrijednost.

Ne ulazeći ni u kakve stranačke igre koje su uvijek prisutne u ovakvim slučajevima, želim reći da je SDP iako naravno vrlo zainteresiran za mjesto gradonačelnika, ipak je prema meni bio vrlo korektan.

prof. dr. Franjo Topić

Bosna i Hercegovina nema nikakve ekonomske politike za mlade poduzetnike

NAŠ NAJČUVENIJI DOMAĆI PROIZVOD ŠLJIVOVICA, KOŠTA TEK SEDAM MARAKA

U čemu je problem, zašto BiH nema nikakve ekonomske politike i zašto nema projekata koji bi poticali mlade ljude da ostanu ovdje, a ne da postanu poznati i prepoznatljivi tek kada odu iz BiH.

Bogata Bosna i Hercegovina već stoljećima se diči svojim najčuvenijim domaćim proizvodom - šljivovicom.

Rakija šljivovica ima posebnu čar

Rakija šljivovica peče se upravo u ovo doba godine i to pečenje pruža posebnu draž. Prilikom pečenja rakije obično se za stolom okuplja cijela obitelj, navraćaju susjedi, okrene se ražanj i šljivovica je ta koja očuva i onu bosanskohercegovačku tradiciju, a to je druženje uz mezu, rakijicu i pjesmu kako samo Bosanci i Hercegovci znaju. Ali bez pravog recepta nema ni prave šljivovice. Jesu li se ikada naše vlasti koje se diče kojekakvim projektima i vrhunskim zakonima zapitale koji čuveni brand ima BiH da ga je zaštitila i da ga promovira na zapadu, kao što primjerice građani ove zemlje za litru francuskog vina izdvajaju i po nekoliko stotina maraka. Što je s našom šljivovicom koju tako rado piju i Kinezi i Japanci i Amerikanci i Afrikanci, ali i Francuzi.

Djed Božo Tomić ima najbolju šljivovicu

U razgovoru s jednom obitelji koju sam zatekla pored kazana, kažu mi da su ove godine ubrali čak dvije tone šljiva i da uglavnom dobar dio rakije prodaju u Njemačkoj kada odu djeci. Pitam ih kolika je cijena njihove šljivovice koja tako lijepo prostruji žilama, kažu mi 10 eura. Sva začuđena zašto tako jeftino, kažu mi da je to odlično i da su pre-zadovoljni. U Bosni je ne mogu prodati više od 7 KM. Toliko se pažnje tih dana posvećuje šljivi i šljivovici da ne smije ništa faliti, o receptu se posebno vodi računa, a djed **Božo Tomić** s Husina nam otkriva kako on zna koja je rakija prava, koja je iz prve, a ne druge ruke. „Ja jako dobro osjetim valja li rakija ili ne, zato što pušim cigarete. Ja uzmem čašicu odmah poslije cigarete i popijem je, ako je slatka, to nije dobra rakija i to je ona šećeruška. Inače radim kao majstor s bijelom tehnikom i kada negdje odem kad mi ljudi iznesu ja njima otvoreno kažem je li prva ili šesta ruka rakije“, priča nam kroz smijeh djed Božo.

Pitamo ga za njegov recept, ali neće da nam otkrije. Kaže nam, to ide u javnost i zato što misli da on ima jedinstven recept, radije ga čuva za sebe.

Šljivovica se nikada nije i neće modernizirati

U našem razgovoru pitam djeda Božu u šali, pa nije valjda ova šljivovica bolja od hercegovačke. Kaže nam ljutito da se to ne može usporediti. „Pa kako može biti bolja njihova šljiva od naše, pa zna se da je na ovim područjima šljiva najbolja. Pa to je isto da ja sad proizvodim vino i sadim grožđe u Tuzli gdje sunca bude ili ne bude i kažem da je moje vino bolje od Hercegovačkog. Pa što vam je“, kaže nam djed Božo.

Šljivovica se pekla i stoljećima ranije, ali se njezin ukus poput svega drugog nikada nije modernizirao. Djed Božo Tomić vodi računa da njegova rakija bude što starinskija i tradicionalnija. „Ja pečem i jabukovaču i to posebno čuvam. Nosim djeci i Njemačku i čuvam za prijatelje, nju ne prodajem. Ona nema cijene“, kaže nam on.

Šljivovica ima i ljekovita svojstva

Ipak, nije ovo priča samo o šljivovici kao alkoholnom piću. Ovo je priča o bosanskohercegovačkom proizvodu od kojeg bi svi mogli dobro živjeti, kako radi toga što je jedinstvena i cijelom svijetu draga, tako što je i ljekovita. „Meni moj Božo poseban kazan isteče i ja to čuvam

samo sebi za masažu. Ona je dobra i za reumu i za rane. Svako jutro je dobro popiti po jednu čašicu. Ja je na primjer ne pijem, ne znam zašto, ali imala sam svekrvu koja je stalno pila i živjela je 95 godina i nikada nije tražila lijekova. Ja već tražim i teško bih mogla bez lijekova“, priča nam teta Slavka.

Mladi sportista vidi budućnost u proizvodnji šljivovice

Ipak, šljivovica bi jednog dana mogla možda postati pravi domaći brand, jer smo se uvjerali da na tom planu ima pokušaja i to od strane mladih ljudi koji su imali priliku otići u svijet i napraviti karijeru. Naš su-govornik kaže da je upravo u proizvodnji šljivovice i otvaranjem male tvornice našao razlog zašto ostati. „I prije je na ovim područjima postojala jedna tvornica koja se bavila proizvodnjom šljivovice i zato sam se odlučio na ovaj posao. Mislim da bi jednog dana šljivovica zaista mogla biti čuveni domaći brand. Ne gubim nadu i dat ću sve od sebe da uspijem. Priznajem, bilo je i teških trenutaka kada čovjeku dođe da se preda, ali ne mislim ipak odustati. Vjerujem da će doći neko bolje vrijeme“, rekao nam je mladi poduzetnik i direktor tvornice Edo Nurkanović. Ova tvornica trenutno nema uposlenih, ali postoje ambicije. Edo nam kaže da se nada da ćemo navratiti za desetak godina i zateći u njegovoj tvornici preko 2000 uposlenih što izravnih što neizravnih djelatnika. Ako bi biznis krenuo velik broj poljoprivrednika bi onda znao gdje usmjeriti svoju šljivu i kako je prodati, tako bi svi imali dobru zaradu, i poduzetnici i poljoprivrednici.

Problemi oni standardni – bosanskohercegovački

Veoma ambiciozan Edo za svoju „Merakliju“ posebno vodi računa o kvaliteti šljive. „Nama je kvaliteta šljivovice veoma važan i mi o tome posebno vodimo računa. Pratimo šljivu od drveta, pa sve do njezinog uroda. Ne proizvodimo zato neke velike količine šljivovice da bismo očuvali njezin kvalitet“, kaže nam Edo.

Problem kao problem je očit i pravi bosanskohercegovački, Nurkanović ne mogu ni na domaće tržište, a san o izlasku iz BiH je još uvijek samo san. Politika takva kakva jest, nema adekvatnih projekata koji podržavaju poduzetnike. „Čujte situacija je takva u cijeloj Bosni i Hercegovini i zato nas takav odnos države ne treba čuditi. Vidite i sami kakva je financijska situacija svima, zato se ja ne predajem. Mislim da će ovo jednog dana ipak prerasti u veliku tvornicu i da će naša „Meraklija“ biti prepoznatljiva.

Hoće li nam šljivovicu oteti stranci

Ova priča daje nam još jedan poziv na razmišljanje. U čemu je problem, zašto BiH nema nikakve ekonomske politike i zašto nema projekata koji bi poticali mlade ljude da ostanu ovdje, a ne da postanu poznati i prepoznatljivi tek kada odu iz BiH. Edo Nurkanović, budući ekonomist ima i viziju kako stupiti na tržište, kao stupiti u kontakte s veletrgovinama i hotelijerima i kako od šljivovice napraviti prepoznatljivi i skupi domaći proizvod. Ne podrži li ga bh politika u neko skorije vrijeme, ne treba onda čuditi ako Edu pod svoju zaštitu uzmu strane kompanije i iskoriste naš domaći proizvod za neko tamošnje daleko tržište.

Maja Nikolić

Iako bi mogla biti najbogatija zemlja u regiji, BiH je među najsiromašnijima

PRIRODNA BOGATSTVA TRPE ZBOG NEAMBICIOZNOSTI BOSANSKOHERCEGOVAČKE POLITIKE

BiH je zajedno s južnom Crnom Gorom najperspektivnija naftna provincija od Urala do Sjevernog mora.

BiH raspolaže brojnim prirodnim resursima, međutim niti jedan nije dovoljno iskoristila, iako, kada bi se krenulo u istraživanja mogla biti jedna od najbogatijih zemalja u regiji.

Ipak, BiH nema definiran geološki sadržaj i samo je 3% geološki definiranog, odnosno ispitanog prostora. Ostalih 97 posto su samo indikativni podaci po kojima je ova zemlja veoma bogata raznim mineralnim sirovinama, od metala, nemetala, nafte ugljena ali i vode. „Jedan od najznačajnijih resursa koji se nalazi na prostoru BiH je voda, a znamo da je voda sada u svijetu jedan deficitarni resurs. Zbog vode se na nekim područjima već vode ratovi, što će u budućnosti biti sve

izraženija pojava, a da ne govorimo o činjenicama kolike su migracije stanovništva na područja gdje ima vode“, ističe dekan Rudarsko građevinskog geološkog fakulteta dr. **Abdulah Bašić**.

U BiH više vode nego u cijeloj Srednjoj Europi

BiH ima sreću da ima ogromne podzemne i površinske rezerve pitke vode. Taj resurs je zapravo druga nafta koja će se eksploatirati u svijet. „Neke prognoze govore da BiH trenutno sadrži više vode nego cjelokupna Srednja Europa“, ističe dr. Bašić. Kada bi bilo ambiciozne politike u BiH ova bi zemlja imala ogromna ekonomska sredstva, ali umjesto toga u BiH se gotovo svakodnevno uvozi na desetine milijuna flaširane vode, umjesto da ova zemlja sama izvozi toliku količinu vode. „Međutim, ipak postoje futuristički projekti da se prave cjevovodi prema Srednjoj Europi, Njemačkoj i lukama da umjesto velikih brodova za prijevoz nafte budu veliki brodovi za prijevoz vode prema Saudijskoj Arabiji i afričkim zemljama“, rekao je Bašić. Ipak kada bi ovakvi projekti mogli zaživjeti teško je reći, ali za sada to je još uvijek daleka budućnost.

BiH bi dnevno na vodi mogla zarađivati i nekoliko milijardi KM

Na samom području Tuzle nalazi se u jednom podnom ležištu pet milijardi kubika stajaće vode i oko 200 milijuna kubika priliva vode. „Samo kada bi ovih 200 milijuna kubika vode pretvorili u novac, da ne diramo ovu stajaću vodu to je koristi od par milijardi KM kada bi vodu prodavali samo po 1 fening“, pojašnjava Bašić. BiH tako s aspekta vode može imati veliku komercijalnu korist kroz pitku vodu, također kroz mineralne vode kojih ima dosta, a koje su tražene. Ne smije se zaboraviti činjenica da se ima dosta mogućnosti za korištenje termalnih voda kroz banje i ljčilišta, a da ne govorimo da bi s termalnim vodama mogli dodatno zagrijavati gradove u BiH. „Ima slučajeva u BiH da su ljudi sami kod svojih kuća iskopali termalnu vodu i na taj način griju kuću i stali, te besplatno koriste ovaj prirodni resurs koji je od društvene koristi. Međutim, dok se država dosjeti to pokriti s određenim propisima i zakonodavstvom, ljudi će se možda na ovome i obogatiti“, kaže dr. Bašić.

Zbog BiH bi se mogle voditi žestoke borbe

Ono što je najzanimljivije, a o čemu se u posljednjih godinu dana najviše priča jest nafta, jer bi se velike zemlje u svijetu mogle žestoko boriti za prostor BiH. Naime, prema zaključku firme Amoco koja je istraživala ovaj prostor prije rata navodi se da je BiH zajedno s južnom Crnom Gorom najperspektivnija naftna provincija od Urala do Sjevernog mora, naravno misleći kao neotvoreni prostor.

Maja Nikolić

Tuzla - dvije godine bez redukcije vode

Koncem rujna mjeseca napunile su se dvije godine od kada su završeni radovi na postrojenju za prečišćavanje pitke vode Cerik i od kada su došli bolji dani za sve Tuzlake, dani bez redukcije.

Kako je poznato, redukcije su u Tuzli trajale desetljećima, od 1931. do 2006. godine. Razlog tomu kako je navedeno je u činjenici da se od otvaranja tuzlanskog vodovoda 1910. godine ništa nije radilo na obnovi, rekonstrukciji i prilagođavanju kapaciteta broju korisnika. „Prije dvije godine završili smo radove na postrojenju Cerik i pustili ga u probni rad. Time je ispunjena strateška zadaća na kojoj smo radili s predstavnicima Općine Tuzla, a to je prestanak redukcija pitke vode. Naš optimizam se pokazao opravdanim jer je ubrzo nakon puštanja postrojenja u probni rad, dokazan projektom predviđeni kapacitet i kvaliteta vode“, kazao je na svečanosti obilježavanja ovog značajnog datuma **Sead Džambić**, direktor Javnog komunalnog poduzeća „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla. Po pitanju kvaliteta rađene su po zakonu sve predviđene analize koje su potvrdile traženu kvalitetu. Otvaranje postrojenja na Ceriku otvorilo je i potrebe proširenja kapaciteta postojeće vodovodne mreže kao i sanaciju iste na čemu su u prethodne dvije godine što započeli, što dovršeni značajni projekti. „U posljednje dvije godine izgrađeno je više od 6 km nove mreže, rekonstruirano preko 7 km postojeće mreže, priključeno 1200 novih potrošača na vodovodnu mrežu, 262 na kanalizaciju, 700 novih stanova priključeno na vodovod i kanalizaciju, otklonjeno preko 7000 kvarova, te urađeno preko 5000 laboratorijskih analiza“, kazao je direktor Džambić, te dodao da su ovih dana završeni značajni projekti između ostalog, novi cjevovod u Čaklovićima, cjevovod u ulici Pavla Goranina dok je projekt rekonstrukcije cjevovoda u Moluhama pri kraju. „Općinska služba za komunalne poslove i Vodovod rade na novim sustavima vodoopskrbe u Mandićima i Brđanima, a brzi i kvalitetni završetak ovih radova je jedan od naših prioriteta“, kazao je Džambić.

Na proširenju vodovodne i kanalizacijske mreže će se raditi i u narednom periodu, a planovi su usklađeni između JKP „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla i općinske službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica Općine Tuzla. Svečanosti je nazočio i načelnik Tuzle Jasmin Imamović koji je kazao da je ovaj datum od velikog značaja za sve Tuzlake, te da bi isti trebao biti redovito obilježavan. Izrazio je zahvalnost svim ljudima koji su sudjelovali na Projektu tvornice pitke vode Cerik u prvom redu uposlenima u vodovodu i općinskim službama. Načelnik Imamović se prisjetio i bivšeg direktora tuzlanskog Vodovoda, pokojnog Pere Tomića.

Ankica Stjepić Čosić

CRNOGORCI ODUŠEVLJENI ZDRAVSTVENIM DOSTIGNUĆIMA TUZLE

Tijekom dvodnevne posjete Bosni i Hercegovini, izaslanstvo Crne Gore koje je predvodio veleposlanik Crne Gore u BiH **Ramiz Bašić** i ministar zdravstva **Mio-drag Radunović** boravilo je i u Tuzli. Izaslanstvo je posjetilo načelnika općine Tuzla **Jasmina Imamovića**, Univerzitetski klinički centar, Centar za srce i Dija-gnostički centar.

Prilikom posjeta načelniku općine Tuzla **Radunović** je istaknuo bitnost regionalne suradnje u svim oblastima. „Cilj naše posjete je prije svega uspostava kontakata između eminentnih ljudi prije svega na polju zdravstva, ali i u drugim oblastima. Tuzlu u medicinskom smislu doživljavam najbitnijim centrom u regionu. Kao kirurg kroz moje iskustvo i kontakte s ljudima mogu da kažem da ovdje rade stručnjaci koji su dobro utkali sebe u medicinu, a istovremeno i napravili jedan kvalitetan transfer znanja na mlađe generacije“, kazao je **Radunović**. Zajedno sa suradnicima nastoji kako kaže da tijekom posjete Tuzli postignu što veći broj dogovora glede razmjene kadrova. „Želja nam je da naši mladi kadrovi dolaze ovdje na edukaciju, a istovremeno da ono što se ovdje radi, dakle izvanredni tretmani i zahvati, mogu da koriste građani Crne Gore. Kroz razmjenu i kontakte koje ćemo produbiti želio bi da građani Crne Gore nađu svoje mjesto u terapijskom tretmanu u Tuzli jer sam siguran da će imati vrhunski tretman.“

Posjet je inicirao veleposlanik **Bašić** jer kako kaže smatra da je Tuzla grad koji ima što pružiti svima onima koji dođu. „Ono što je mene posebno impresioniralo ovdje je to što je Tuzla primjer multietničnosti. Zato ja svuda ističem da Tuzla na najpozitivniji način pokazuje u kom pravcu treba da ide BiH. Moj zadatak je da unapređujem odnose između dviju susjednih zemalja i ti naši odnosi se odnose na mnoge oblasti. Međutim, mislim da je mogućnost za suradnju u oblasti zdravstva uistinu velika i zato sam inicirao ovu ideju o posjeti. Nadam se da će ova izvidnička misija uroditi plodom i da će u skorije vrijeme doći do značajne suradnje“, kazao je veleposlanik **Bašić** te kao najizglednije pravce dalje suradnje spomenuo nedavno pokrenutu inicijativu o suradnji između grada Bara i Tuzle. S tim u svezi već su urađeni određeni kontakti i u skorije vrijeme se očekuje posjet načelnika **Imamovića** Baru. Mogućnosti za suradnju kako ističe veleposlanik **Bašić** su izvanredne. „Luka Bar je potencijalni partner Tuzli za suradnju i projekti koji su vezani za promet upućuju na činjenicu da bi Luka Bar mogla biti mjesto odakle bi Tuzla radila uvoz i izvoz proizvoda. Osim toga, tu je i mogućnost suradnje u oblasti zdravstva i kulture.“

Načelnik **Jasmin Imamović** izrazio je zadovoljstvo posjetom te najavio dobru suradnju koja će se temeljiti na razmjeni iskustava i znanja. Što se tiče inicijative grada Bara, načelnik je izrazio spremnost na suradnju u prvom redu iz razloga što je Bar jedan od najmultikulturalnijih gradova u Crnoj Gori, a također i iz razloga što Tuzla i Bar imaju slične idejne pravce razvoja.

U sklopu protokolarnog posjeta izaslanstvo iz Crne Gore je obišlo i naš grad.

Ankica Stjepić Ćosić

USUDI SE I NAZOVU KRIMOLOVCE

Policijska misija Evropske unije (EUPM) i policijske agencije BiH pokrenule su četvrtu zajedničku informativnu kampanju „Usudi se i nazovi krimolovce“, čiji je cilj da motivira građane da se uključe u borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije te ih upozna o sredstvima koja mogu iskoristiti kao što su telefonska linija krimolovci 080 020 505 ili 122.

Nakon što je kampanja na razini BiH otvorena 19. rujna, promotivno zvanično otvaranje kampanje protiv kriminala i korupcije u Tuzlanskoj županiji upriličeno je 24. rujna 2008. godine. Za građane je pripremljen promidžbeni materijal čiji bi sadržaji trebali da utječu na podizanje svijesti javnosti o kriminalu i načinima na koje on utječe na obične građane kako bi se relativno kompleksan problem učinio osobnim, relevantnim i opipljivim. Također, jedan od ciljeva jeste i uvjeriti ciljne grupe građana da kriminalci ne zaslužuju da ih se percipira kao idole i osobe predodređene za uspjeh, već osobe imune na etičke i pravne norme. Ministar MUP-a **Sead Omerbegović** je kazao da je riječ o izrazito značajnom projektu koji se realizira ne samo za Tuzlanskoj županiji nego cijeloj BiH. Kako je kazao, u pitanju je organizirana kampanja svih policijskih struktura u BiH i EUPM-a protiv kriminala i korupcije. „Iz izvješća nevladinih organizacija koje se bave između ostalog analizama u pogledu kriminala i korupcije vidno je da je BiH na vrlo niskom mjestu. To je točno izvješće jer uistinu u BiH ima jako puno kriminala i korupcije i to organiziranog koji je zahvatio određene institucije sustava. Zato smo se mi u Tuzli i TŽ uhvatili u koštac sa ovakvim slučajevima i namjera nam je da očistimo prvo policijske a onda i druge organe od ovakvih pojava“, kazao je **Omerbegović** te dodao da je sačinjena Strategija borbe protiv kriminala i korupcije u policiji gdje se na suzbijanju ovakvih pojava radi već dug period. U protekloj godini policija MUP-a TŽ nije imala dobru naklonost medija, kazao je ministar **Omerbegović** te dodao da je slična situacija i po pitanju odnosa grada i policije. Policija je prema njegovim riječima nailazila na otpor pružanju informacija od strane građana što je onemogućavalo da krene s oštrijom kampanjom.

„Mi u MUP-u TŽ u zadnjih dvije godine smo prvo ozakonili sve ono što radi policija. Donijeli smo određene upute i zakone i od prije otprilike mjesec dana konačno smo uspostavili policiju TŽ u skladu s uredbama, pravilnicima i zakonu. No, policija ne može raditi sama, njoj treba i pomoć građana“, kazao je te uputio poziv medijima i građanima na zajedničku borbu protiv kriminala i korupcije jer policija bez građana ne može uraditi sama ovaj posao. „Građani bi trebali shvatiti da je danas policija u njihovoj službi i da je prošlo vrijeme kada je policija tj. milicija bila u zaštiti sistema. To je jedan sasvim drugi oblik rada policije. U glavama naših građana na žalost još uvijek vlada mišljenje da je policija u zaštiti sistema a ne građana. Policija služi građanima i policija i građani moraju biti partneri u borbi protiv kriminala i korupcije, jer jedino tako možemo se organizirati boriti protiv ovakvih pojava u društvu, institucijama i svim drugim segmentima sistema“, rekao je ministar **Omerbegović**. Prema riječima **Nedima Mutapčića**, policijskog komesara u MUP-u TŽ, policija je sposobna i spremna da se bavi protiv svih vrsta kriminala. „Ona je tehnički suvremena, kadrovski je ojačana i nema tog vida kriminala protiv kojeg se mi ne možemo boriti. Mi smo spremni, ali nam je potrebna i suradnja građana. U pitanju je borba protiv svih vrsta kriminala i korupcije, od prostitucije, trgovine ljudima, narkomanije, prijevare i drugih oblika. Svaka korisna informacija policiji će dobro doći“, kazao je **Mutapčić**. On je naglasio da će policija u vrijeme trajanja kampanje baviti se posebnim akcijama koje bi trebale spriječiti kriminal na području čitave TŽ ali i BiH.

Kampanja će trajati dva mjeseca s tim da će aktivnosti MUP-a glede suzbijanja kriminala i korupcije biti nastavljene i nakon zvanične kampanje. Simbol ove akcije je pješani sat koji je postavljen na vidnim mjestima u našem gradu kao i na promidžbenom materijalu a koji simbolizira da vrijeme istječe i da građani ne treba da se ustručavaju nego kontaktiraju besplatnu liniju krimolovac 080-020-505. Prijave se mogu odvijati na broj policije 122 ili putem brojeva policijskih postaja. Sve prijave su anonimne.

Ankica Stjepić Ćosić

U TUZLI SVEČANO PUŠTEN U RAD BESPLATNI BEŽIČNI INTERNET

Tuzla se pridružila gradovima širom svijeta koji nude svojim građanima, studentima, poslovnim ljudima i turistima besplatni bežični internet. Rezultat je to projekta „Tuzla Wireless City - faza 1“, čiju realizaciju su omogućili Općina Tuzla i Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške, a koji implementira BIT Centar Tuzla. Projekt Tuzla Wireless City“ je zamišljen kao besplatna usluga svim ljudima, u prvom redu mladima, đacima i studentima.

U sojenicama Arheološkog parka u Tuzli u petak, 26. rujna 2008. godine upriličena je prva zvanična besplatna internet konekcija. Kako je istaknuto, u gradu postoji devet pristupnih točaka i one se kreću od BIT Centra, Solnog trga, Elektrotehničkog fakulteta, Korzoa, Narodnog pozorišta i Panonskih jezera. „Početna brzina je dva megabita, a u isto vrijeme ne bi voljeli da imamo više od 50 korisnika. Kako se bude taj broj povećavao, tako ćemo i mi povećavati brzinu. Na sustavu ne postoje nikakvi username ili password, što znači da je linija potpuno otvorena za konekciju“, kazao je **Robert Martić**, direktor BIT Centra Tuzla koji je i realizirao ovaj projekt. download je djelomice ograničen a to se u prvom redu odnosi na skidanje glazbe i filmova. Ova prva testna faza trajat će do kraja ove godine do kada će biti sve učinjeno kako bi se sustav u potpunosti stabilizirao i osposobio za servise koji će se kasnije uvoditi. Ovaj projekt će od naredne godine preuzeti Javno komunalno poduzeće za promet i komunikacije koje će vremenom raditi i na širenju sustava bežičnog interneta na čitav grad.

Zanimljivo je to da je Tuzla jedini grad u BiH koji ima besplatni internet, a od gradova u zemljama regiona, još je jedino grad Rijeka spojen na ovakav sustav. „Mi smo znali da ovakvo nešto ima u Rijeci i htjeli smo to napraviti i kod nas. Otišli smo tamo i sagledali mogućnosti uvođenja besplatnog interneta u Tuzli. Ovaj potez u prvom redu će dobro doći mladim ljudima, đacima, studentima radi informacija, pregleda e-maila itd. Ovo je prava stvar i veliki značaj u pogledu razvoja gospodarstva, turizma, za mlade ljude, jer ovo je trend koji se primjenjuje svugdje u razvijenom svijetu. Evo i mi smo se s ovim projektom priključili tom razvijenom svijetu“, kazao je **Bahtu Mehtić**, pomoćnik načelnika za ekonomski razvoj općine Tuzla. Najzadovoljniji što je projekt zaživio bio je tuzlanski načelnik **Jasmin Imamović** koji je kazao da za svoj grad i sugrađane želi isključivo sve najbolje, suvremene principe i sustave koji će im biti od koristi. Jedan od njih je svakako i besplatni internet koji će između ostalog dobro doći i turistima. „Mi hoćemo da najveći dio povijesne jezgre bude inkubator novih tehnologija i kreativne industrije. To je odnos prema ljudima. Mi želimo omasoviti pristup internetu iz razloga što danas ima i onih koji ga ne mogu da plate. Mišljenja smo da iz kvantiteta ide kvalitet. To je naša ambicija da budemo glavni centar novih tehnologija na zapadnom balkanu“, kazao je načelnik **Imamović**. Nakon prve faze, načelnik **Imamović** je za narednu godinu najavio i početak druge faze koja će omogućiti besplatan internet na području cijelog grada. „Kada budemo raspravljali lokaciju za gradnju npr. naselja Grabov potok, investitora ćemo uvjetovati da u tom naselju uvede bežični internet. Nakana nam je da ubuduće naviknemo investitore i na to, da napravimo jednu opću korist. Ovaj puta od inicijative i novaca grada Tuzle i Vlade Kraljevine Norveške a sljedeći puta će to morati financirati i uvoditi drugi“, dodao je načelnik **Imamović**. Na svečanosti puštanja u rad bežičnog interneta bio je nazočan i **Mirza Kušljugić** jedan od inicijatora realiziranja ovog projekta. „Da biste razvijali informacione tehnologije i sektor informacionih tehnologija, nije dovoljno raditi samo s inženjerima i firmama. Treba širiti znanje i među onima koji trebaju da koriste informacione tehnologije. Dakle, između ostalog treba povećavati i funkcionalnu pismenost, a internet danas predstavlja funkcionalnu pismenost“, kazao je **Kušljugić**. Ideja ovog projekta je kako je kazao višestruka jer omogućava pristup i onima koji nemaju takvu mogućnost kod kuće. Upućen je poziv školama, kaficima i drugim objektima da sada omoguće pristup za jednu ovakvu platformu. Ovaj projekt ima i svoj drugi značaj a to je da omogući međunarodnim partnerima koji dolaze u Tuzlu radi poslovnih aktivnosti, pristup internetu. „Ovdje dolazi veliki broj stranaca pa ovaj projekt ide i njima u prilog ali ponajviše utječe na promociju Tuzle“, dodao je **Kušljugić**.

Krajnja ideja ovog projekta je informatizacija Tuzle koja će omogućiti da pristup internetu imaju svi Tuzlaci kao i oni koji dođu u Tuzlu. Pristup bežičnom internetu je sasvim jednostavan a upute se mogu pronaći na portalu <http://www.tuzlawireless.ba/>.

Ankica Stjepić Ćosić

U Tuzli

Međunarodno savjetovanje Arhivska praksa 2008

U organizaciji Arhiva Tuzlanskog kantona u Hotelu „Tuzla“ u Tuzli je upriličeno je 21. savjetovanje pod nazivom „Arhivska praksa 2008“. Na dvodnevnom Međunarodnom savjetovanju sudjelovali su arhivski stručnjaci iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Srbije.

Ovom prilikom prezentirani su referati koji tretiraju pitanja od velike važnosti za ukupan razvoj arhivske struke, te su upriličene promocije publikacije, zatim, časopisa, „Arhivska praksa“, br. 11, promocija proizvoda i usluga kuća koje se bave prodajom arhivske i informatičke opreme...

Pokrovitelji Savjetovanja su Federalno ministarstvo kulture i sporta i Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanske županije.

A. D. S.

Zatvoreni Dani pozorišta mladih Tuzle 2008.

Dani pozorišta mladih Tuzle 2008. koji su se održavali u prostorijama Bosansko kulturnog centra (koji je ujedno i koproducent manifestacije zatvoreni) su premijerom predstave *Pišem ti iz 2070.* godine koju sufinansira Federalno ministarstvo turizma i okoliša. Riječ je o predstavi koja govori o ekologiji i zaštiti životne sredine, a u kojoj je igralo devet mladih ljudi, članova Pozorišta mladih Tuzle.

Na ovogodišnjim Danima pozorišta mladih Tuzle 2008. učestvovali su: Poetski teatar JUVENTA Sarajevo, Mostarski teatar mladih, Bosansko narodno Pozorište Zenica, Gradsko pozorište Bečej, Kulturni centar Zrenjanin, Akademija umjetnosti Banja Luka, Akademija dramskih umjetnosti Tuzla, Teatar Kabare Tuzla, Teatar TOTAL Visoko, Pozorište NERETVA Konjic i Pozorište mladih Tuzle.

Organizatori manifestacije Dani pozorišta mladih Tuzla koja je upriličena od 5-11. listopada ove godine su Pozorište mladih Tuzla u partnerstvu sa Udruženjem „Mladi Tuzle“ Tuzla u koprodukciji sa BKC-om Tuzla.

A. D. S.

U Tuzli je boravilo 150 gostiju koji su sudeći po povratnim pismima izuzetno zadovoljni organizacijom, programom, popratnim događajima, domaćinima, druženjima i turističkom ponudom grada Tuzla.

U NUB-u „Derviš Sušić“, Tuzla

Dokumentarni film o Simone de Beauvoir

Francuski kulturni centar „Sophie Chifflet“ i Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla u prostorijama biblioteke organizirali su prezentaciju dokumentarca o spisateljici i filozofu, Simone de Beauvoir, poznatoj suputnici Jean-Paul Sartrea.

Manifestacija je upriličena u okviru Mjeseca knjige i povodom sto godina od rođenja Simone de Beauvoir.

A. D. S.

ZLATNI STUDENTI IPAK PRIMLJENI U RADNI ODNOS

Predstavnici zlatnih studenata tuzlanskog Univerziteta upriličili su press konferenciju povodom njihovog prijema u radni odnos na tuzlanskom Univerzitetu.

Podsjetimo, studenti su svoja prava koja iako su im bila zagwarantirana zakonom, morali tražiti putem prosvjeda i štrajka. Rektor prof. dr. **Džemo Tufekčić** je izrazio žaljenje što je ova kategorija studenata na ovakav način ostvarila svoja prava te poručio da se ovakvo što ne smije ponoviti. „Imamo zakon onakav kakav jest, nažalost na njega nismo mogli utjecati. Zato imamo Statut koji će u ovim prijelaznim odredbama definirati sve elemente koji nisu zakonom definirani. Mislim da je ovo kraj nekim pokušajima da se obezvrijede i ljudi na Univerzitetu i ti mladi ljudi“, kazao je rektor Tufekčić te pojasnio da bi u svakoj normalnoj zemlji kada dolazi do određenih izmjena zakona, bilo potrebno educirati administraciju. „To je elementarni algoritam u svim procesima. Međutim, kod nas nažalost takvo što se nije dogodilo i proizvelo je ovu sramotu da su naši zlatni studenti svoja prava morali tražiti na način na koji su tražili“, kazao je rektor Tufekčić te dodao da će Uprava Univerziteta nastojati sinergijskim djelovanjem ukazati gdje su ti propusti jer se ne smije dogoditi da inspektor, tajnik u ministarstvu i mnogi drugi ne znaju za ovo pravo. Rektor je iznio uvjerenje da će svi oni koji su radili u ministarstvu na pitanjima uposlenja zlatnih studenata a koji su širili krive algoritme, snositi konsekvence i da se nešto ovako više nikada neće dogoditi. Nezadovoljstvo ovakvim načinom ostvarivanja prava iznijeli su i sami studenti. „Proteklih četrdesetak dana smo se borili za ove ugovore koje smo danas dobili i ovo potpisivanje pokazatelj je da smo bili u pravu. Nažalost, ovaj slučaj je pokazao da je BiH jedina zemlja u Europi koja istupa iz svih normalnih parametara odnosa prema mladim ljudima jer u svakoj normalnoj zemlji država jedva dočeka najbolje studente. Samo u BiH mladi ljudi moraju štrajkati i boriti se pred Vladom da bi dobili ugovore koje su svojim zalaganjem tijekom studija zaslužili“, kazao je **Mirza Mehmedović**, te izrazio žaljenje zbog načina na koji su zlatni studenti

mogli doći do ostvarenja svojih prava. „U svakom slučaju mi je drago da smo ispunili svoja nastojanja i ovo je prilika da poručim mladim ljudima da se isplati boriti za svoju budućnost u ovoj zemlji i da im se isplati učiti i truditi se na fakultetima kako bi došli do ovog stadija do kojeg smo mi došli. Nažalost, mislim da ovim slučajem ovakva praksa odnosa vlasti spram

mladih ljudi neće završiti“, kazao je Mehmedović izražavajući nadu da buduće generacije ne dođu u istu poziciju kao ovi zlatni studenti. „U Europi ne postoji ni jedan privredni sistem koji je primio pedeset jednog akademski obrazovanog čovjeka. Ukoliko se uzme da je Univerzitet u Tuzli u posljednjih pet godina enormno porastao s aspekta broja studenata, a da nije dobio ni jedan metar četvorni prostora, da mu proračun nije povećan, mislim da je ovo jedan vrlo kvalitetan iskorak za Univerzitet u Tuzli pri čemu će biti ispunjeni normativi s aspekta kadrova i mladih asistenata uzimajući u obzir da predstoji još značajnije borbe“, kaže rektor Tufekčić naglašavajući potrebu Univerziteta za ovim kadrovima. „U vrijeme kada govorimo o ekonomiji baziranoj na znanju, kada govorimo o inovaciji, inventivnosti i produkciji i kada govorimo konkretno o sposobnosti naše izvozno orijentirane privrede, kada govorimo o ispunjenju uvjeta BiH u pridruživanju europskim akademskim prostorima ili pridruživanju paktu stabilnosti, mi imamo mlade ljude u kojima tako malo vodi računa zajednica u kojoj se nalaze“. Tufekčić je naglasio da je reforma visokog obrazovanja jedina reforma u BiH koja se sprovodi bez ijedne konvertibilne marke. Kao primjer naveo je nedavnu reformu pravosuđa koja je koštala jako puno, a za rezultat ima samo povećane plaće sucima što je dobro i nagomilan broj predmeta što nije dobro. „Mislim da je ovo jedina kvalitetna investicija, a što stoji i u smjernicama strategije visokog obrazovanja koju u zemljama u razvoju treba koristiti. Mislim da smo mi na pravom putu da ispunimo uvjete i normative kod akreditacije, a zadaća mladih naraštaja tih naših novih asistenata je u tome da se oda predanom radu na reformi visokog obrazovanja jer od ove godine nema više ocjenjivanja na klasičan način, nema više kolovoskih i rujanskih rokova, nema socijalnog i dekanskog roka itd. Zlatni studenti su pokazali da znaju što traže i što hoće“, kazao je Tufekčić, te uputio čestitke svim novim uposlenicima.

Ankica Stjepić-Čosić

RASPRAVA O KORUPCIJI NA TUZLANSKOM UNIVERZITETU

Nakon što su na vidjelo izašli slučajevi mita, korupcije na tuzlanskom Univerzitetu, Helsinški parlament građana/Omladinski resursni centar Tuzla upriličio je dvije javne tribine. Prva je zbog loše organizacije propala, a druga čije je održavanje inicirao rektor tuzlanskog Univerziteta, **prof. dr. Džemo Tufekčić**, imala je fantastičan odziv ali ne i rezultate. Javna tribina je održana prostoru Kuće Plamena mira gdje se okupio značajan broj profesora, studenata, predstavnika nevladinih organizacija i medija.

U svom uvodu rektor Džemo Tufekčić je kazao da se ovakvim devijantnim pojavama kao što su mito i korupcija svi moraju oštro suprotstaviti. Najavio je oštre mjere koje bi trebale odstraniti sve ono što je suprotno etici i moralu jednog nastavnika i što može ostaviti mrlju na diplomu diplomanata na Univerzitetu u Tuzli te poljuljati ugled na putu približavanju europskom akademskom prostoru. „Naslijeđe prošlosti, nedostatak kadrova i zakonske regulative koja se stalno mijenja, svakako su razlozi pojave devijantnih slučajeva“, kazao je Tufekčić te dodao da se često neke stvari stavljaju u krivi kontekst te zloupotrebljavaju. Opaska se odnosila na medije u kojima se ponekad ne radi na afirmaciji vrijednosti nego na populaciji negativnosti te se kako je kazao, laž interpretira kao istina. Tufekčić je pozvao sve medije i uputio im apel za pomoć u rasvjetljavanju ovakvih slučajeva. Oni koji otkriju slučajeve mita i korupcije, koji nešto znaju o tome, trebali bi da imenuju nositelje takvih pojava kako poštene profesori ne bi nosili breme odgovornosti onih kojima je svedjedno. „Mi smatramo da na Univerzitetu u Tuzli ima mjesta samo za moralnu i etičku čistoću“, kazao je rektor Tufekčić te dodao da će se učiniti sve kako bi se odstranio kukolj. Do sada je na rektoru adresu kako je kazao pristiglo niz anonimnih predstavi koje je on po primitku uputio nadležnim institucijama. Sve one koji znaju za takve devijantne pojave zamolio je da imenom i prezimenom bez ikakve bojazni prijave jer Univerzitet ima načina da riješi takve slučajeve a zaštiti one koji ih prijavljuju. Glede suzbijanja dosadašnjih pojava koje su ponajprije otkrivene na Pravnom fakultetu, Senat Univerziteta je poduzeo prve korake te donio mjere protiv korupcije. Njima se predviđa zabrana prodaje knjiga putem izravne distribucije nastavnika prema studentima Univerziteta te zabrana organiziranja ispita u kabinetima nastavnika. Također, studentima se zabranjuje davanje bilo kakvih poklona nastavnicima i drugom univerzitetskom osoblju, uključujući i poklone prigodom obrane diplomskih, magistarskih i doktorskih radnji. Također se zabranjuje održavanje koktela u prostorijama Univerziteta nakon javnih obrana diplomskih, magistarskih i doktorskih radnji. Mjere nalažu dekanima, prodekanima i pomoćnicima generalnog sektora da dobro izuče propise kako bi se poštivala procedure stvorile pretpostavke za eliminiranje devijantnih pojava koje vode korupciji. Roditelji i studenti su pozvani da sve devijantne pojave prijave a nadležne institucije da pomognu u razotkrivanju i procesuiranju

je 16.000 studenata u BiH a tri su profesora rimskog prava. Bolonja kaže 40 a naši standardi 120 studenata na jednog profesora. Svaki komentar je suvišan. S druge strane, sve anonimne predstave koje su dolazile meni kao rektoru, proslijedene su dekanima, tužiteljstvu i MUP-u uz propratni akt a odnose se na Filozofski, Ekonomski i Fakultet za sport. Predstavki na ostalim fakultetima nema. U opciji je nekoliko imena za koja sam tražio da se preispitaju“, kazao je Tufekčić te pozvao sve nazočne da mu pomognu u rješavanju ovim slučajevima. „Budimo generatori razvoja ovoga društva i postavimo Univerzitet na mjesto koje mu pripada“.

Zaključci sa javnih tribina usmjereni su na nastavak ovakvih ili sličnih aktivnostima sve dok se ne uključe i nadležne institucije, proširivanje kruga nevladinih i drugih organizacija da se uključe u ovu akciju. Studenti i studentske organizacije su pozvani da sačine popis profesora tuzlanskog Univerziteta osumnjičenih za korupciju a organi vlasti da ovom problemu daju više mjesto i aktivniju uključenost u rješavanje istog.

Ankica Stjepić-Čosić

5. LISTOPAD – SVJETSKI DAN UČITELJA

U organizaciji Ministarstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport u Vladi Tuzlanske županije, Pedagoškog zavoda i županijskog sindikata odgoja i obrazovanja, prigodnim sadržajima obilježen je ovogodišnji Dan učitelja.

Organizatori su tijekom mjeseca rujna vodili niz aktivnosti kako bi značaj ovoga datuma, odnosno profesije podigli na jednu višu razinu. Između ostalog upriličena je izložba skulptura i likovnih radova, a nedavno je raspisan i natječaj za najbolji literarni rad na temu „Moj poziv, učitelj“. U BKC-eu je upriličena svečana Akademija tijekom koje su uručene i prigodne nagrade učenicima, nastavnicima i školama koji su tijekom prethodne godine ostvarili zapažene rezultate. Prigodnom nagradom i odgovarajućim priznanjem nagrađena su 24 nastavnika za svoj rad i doprinos odgoju i obrazovanju. Komplete knjiga za lektiru kao nagrade dobilo je 20 osnovnih škola dok je 12 srednjih škola za dobre rezultate ostvarene tijekom protekle školske godine nagrađeno prigodnim nagradama u vidu tehničke opreme. „Najrentabilnije je ulaganje u obrazovanje jer je obrazovanje odlučni faktor našeg razvoja, progressa i emancipacije. Stoga Vlada TŽ i Ministarstvo obrazovanja to i potvrđuju današnjim sudjelovanjem i doprinosom ovoj manifestaciji. Na jedan prigodan način želimo da damo značaj obrazovanju nagrađujući one koji daju najviše. Odgoj i obrazovanje je jedan težak i odgovoran posao koji mogu raditi ljudi koji vole da rade s djecom, koji uopće vole ljude i koji znaju da se raduju i koji život vide lijepim a to su svojim rezultatima pokazali svi oni koji danas dobivaju priznanja“, kazala je ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i sporta TŽ **Mirzeta Hadžić Suljkić**. Kako je istaknula, na satima je potrebno pored podučavanja nastavnim sadržajima i razvijati ljubav prema učenju, pomoći u motivaciji i postavljanju ciljeva, utjecati na povećanje samopouzdanja, poticati toleranciju i pomoć drugima. „Jednostavno rečeno, mi moramo sudjelovati u formiranju kompletnog djeteta, njegovih tjelesnih, intelektualnih i emocionalnih osobina ali i društvenih vještina. Odgoj uključuje naše vlastito sudjelovanje, naš vlastiti napor. Zato škole moraju odgajati dobre ljude a ne samo dobre stručnjake“ kazala je te napomenula da je također jedna od obveza nastavnog osoblja da potiču djecu na zajednicu i zajedničko djelovanje. Suvremeno obrazovanje od nastavnika zahtijeva široko opće obrazovanje, dobro poznavanje struke i pedagoško-psihološko obrazovanje. U nastavničkom pozivu je važno da umije postupati s učenicima i da ima razumijevanje za čovjeka koji se obrazuje i odgaja. „Zato Ministarstvo obrazovanja daje značajan doprinos stručnom usavršavanju nastavnika“ kazala je te uputila čestitke svim odgojnim obrazovnim djelatnicima. Predsjednik županijskog sindikata obrazovanja i odgoja, **Mirzet Pozderović** nazočne u BKC-u je podsjetio na početke obilježavanja Svjetskog dana učitelja. Kako je kazao, Sa namjerom da se doprinos i postignuća onih koji obrazuju nađe u fokusu svjetske pozornosti, UNESCO je 1994. godine inicirao obilježavanje ovog datuma. „Od 1999. godine dan prosvjetnih djelatnika se obilježava i u BiH. Od tada u kontinuitetu na ovaj datum stariji ali i mladi učitelji s ljubavlju govore o ovom pozivu. Ovaj dan prilika je da se prosvjetni dje-

latnici u BiH susreću i razgovaraju o aktualnim problemima ali i da se ovim prilikom naglasi uloga odgoja i obrazovanja u izgradnji bosanskohercegovačkog društva.“ Govoreći o važnosti obavljanja posla učitelja i o posljedicama koje mogu nastati, upućeno je i na segment iz učiteljske Dotranove zakletve koji glasi: *Nikada neću zaboraviti da snosim dio odgovornosti za sudbinu mojih učenika*. Pozderović je uz posebne izraze poštovanja i zahvalnosti na neprocjenjivo važnom poslu koji učitelji i nastavnici obavljaju, uz nadu da će ostati vjerni svom pozivu i da će i dalje širiti toleranciju i demokraciju na ovim prostorima, uputio iskrene čestitke svim obrazovnim i odgojnim djelatnicima u povodu 5. listopada – Svjetskog dana učitelja. Jedna od prosvjetnih djelatnica koja je primila priznanje za svoj rad je i profesorica glazbe **Evica Cerić**. Kako je navedeno, prof. Cerić svojom kreativnošću i ambicijama podržavala je i sudjelovala u svim glazbeno-kulturnim događanjima našega grada kao i na Festivalu dječje pjesme „Majski cvijet“ koji ni jednom nije prošao bez sudjelovanja njenih malih pjevača, njezinih tekstova i melodija. U listopadu 1995. godine prof. Cerić je svoje dugogodišnje metodičko iskustvo udružila s Katoli-

čkim školskim centrom „Sveti Franjo“. „Prosvjetni djelatnici odgajajući i obrazujući mlade ne samo da ih educiraju, ne samo da ih nude i u njih ulijevaju nova znanja, nego ih i nadasve upućuju da svoja znanja u životu i praksi primjenjuju. To je ono što je najvažnije“, kazala nam je prof. Cerić koja je u odgojno obrazovnom procesu skoro 40 godina. Kako kaže, ponosna je na svoj dosadašnji rad. „Predanost, briga i kreativnost nas prosvjetnih djelatnika duboko se urezuju u živote tisuća mladih i to je prava satisfakcija i za mene a mislim i da će se svi prosvjetari složiti sa mnom“, kazala je Cerić. Posao prosvjetnih djelatnika se kako kaže ne može raditi bez uvažavanja osobnosti svakog djeteta i velike ljubavi prema mladom i prema čovjeku uopće. Kada bi mogla birati, ponovno bi odabrala isto zanimanje, kaže profesorica Cerić.

Za svoj rad i rezultate nagrade su dobile obadje škole pri KŠC „Sveti Franjo“ kao i nekoliko učenika, a pored prof. Cerić, za ostvarene rezultate u odgoju i obrazovanju nagrađen je još jedan profesor iz ovoga Centra, prof. povijesti i filozofije **Romeo Knežević**. Prof. Knežević redovito objavljuje tekstove s područja povijesti, filozofije i politike u raznim listovima i časopisima. Sudjelovao je na niz seminara i osvajao značajna priznanja sa učenicima na natjecanjima koja je organizirao Debatni centar Sarajeva.

Ankica Stjepić-Čosić

ODRŽANA RADIONICA O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU UN KONVENCIJE O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

U organizaciji Informativnog centra za osobe s invaliditetom „Lotos“ Tuzla, a uz pomoć Landmine Survivors Network (Mreža preživjelih od mina) i Share – See programa, u prostorijama hotela Tuzla održana je jednodnevna Radionica o ljudskim pravima u okviru UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. U radu radionice sudjelovali su predstavnici organizacija osoba s invaliditetom i organizacija koje promoviraju i nadgledaju primjenu ljudskih prava iz Tuzle i Tuzlanske županije.

Kako je istaknuo **Suad Zahirović** predsjednik UO u informativnom centru za osobe s invaliditetom „Lotos“ iz Tuzle, Radionica ima za cilj da promovira vrijednosti Konvencije o ljudskim pravima osoba s invaliditetom, da najizravnije ukaže zainteresiranim predstavnicima organizacija osoba s invaliditetom, ali i organizacijama koje se bave pitanjem ljudskih prava, na koji način treba zagovarati ideju da Konvencija bude od strane BiH potpisana i ratificirana u najskorije vrijeme. Na radionici su dogovoreni i budućni koraci zajedničkog djelovanja kako bi aktivnosti u ovoj oblasti bile koordinirane i kako bi podigli kapacitete u organizacijama sa osobama s invaliditetom da jednom kad Konvencija bude potpisana i ratificirana bude moguće nastaviti proces priprema da Konvencija doista i zaživi u različitim zakonskim projektima u BiH i da se najizravnije odrazi na živote pojedinaca s invaliditetom. „Konvencija promovira jedan potpuno novi pristup koji je baziran na punom poštovanju ljudskih prava i stvaranju mogućnosti da osobe s invaliditetom kao ravnopravni građani uživaju sva ljudska prava koja pripadaju svim drugim građanima i koja su garantirana drugim međunarodnim dokumentima koji tretiraju pitanje prava u oblasti ekonomskih, socijalnih, političkih, kulturnih, građanskih i drugih prava“, kazao je

Zahirović. Konvencija ne uvodi neko novo dodatno pravo za osobe ili posebno pravo za takve osobe, ali praktično obvezuje države da ponište zakonodavstvo koje je diskriminirajuće prema njima, da promovira mjere za njihovo puno sudjelovanje, da ukloni barijere koje se danas kreiraju i onemogućavaju slobodan pristup i uživanje svih prava osoba s invaliditetom na jednak način kao i drugi građani. „Ključ uspjeha ili neuspjeha je između ostalog u tome da pokret osoba s invaliditetom, nažalost još uvijek nije u dovoljnoj mjeri jedinstven, da nije definirao prioritete i postigao konsenzus oko njih i da nažalost nema učinkovitog i dobrog lidera ili ga još uvijek nije prepoznao i potvrdio koji bi bio u mogućnosti efikasno predstavljati interese osoba s invaliditetom pred institucijama vlasti i drugim institucijama u društvu“. Prema Zahirovićevim riječima mnoga prava predviđena Konvencijom u našoj zemlji se ne poštuju počevši od prava na život, slobodu, pravo na rad, obrazovanje, jednak pristup, pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i dr. „Ta prava njima nisu dostupna u punoj mjeri, nažalost, nisu dostupna ni drugim građanima u BiH, no prema građanima s invaliditetom je to još drastičnije tako da imate najveći broj ljudi koji su blokirani i ovisno o obitelji, te one-mogućeni da iskažu svoje kreativne sposobnosti i da daju doprinos razvoju društva, a isto tako i da za sebe osiguraju egzistenciju.“

BiH je jedina zemlja u regionu koja još uvijek nije potpisala konvenciju o pravima osoba s invaliditetom za razliku od drugih zemalja iz okruženja poput Republike Hrvatske koja je već i ratificirala ovaj sporazum, te krenula u prilagodbu svojih zakona.

Ankica Stjepić-Čosić

ZDRAVSTVO

Od naredne godine svi pacijenti u Federaciji BiH moći će koristiti zdravstvene usluge u privatnim klinikama sa zdravstvenim knjižicama. Sve klinike primarne zdravstvene zaštite su pozvane od strane Ministarstva zdravstva prije nekoliko tjedana da se kandidiraju za suradnju s Fondom zdravstvenog osiguranja.

Osnovni uvjet za svaku kliku obiteljske medicine jest da prođe određene uvjete kako bi ušla u sam projekt. „Pacijent je dužan samo doći u određenu privatnu kliniku i registrirati se. Nakon toga trebaju dati određenu izjavu kao pismeni dokaz da pacijent se želi liječiti u privatnoj klinici. Zatim karton iz Doma zdravlja dolazi na našu kliniku ili u onu za koju se pacijent odlučio“, pojasnio je dr. **Almir Azabagić**, liječnik obiteljske medicine i vlasnik klinike „Salus“ iz Tuzle. Ipak ono što je svim pacijentima i dalje nejasno jest hoće li oni morati plaćati usluge. Međutim, ni liječnik Azabagić ne zna odgovor na to pitanje. „Ja samo što mogu reći da se sigurno neće plaćati neke usluge koje će liječnici davati pacijentima s obzirom da to nisu plaćali ni u Domu zdravlja. Mislim da će biti točno izdefinirano koje usluge pokriva fond. Mislim da su to pregledi, infuzije, injekcije, previjanja, ispiranje uha i sve ono što čini 90% usluga jedne ordinacije obiteljske medicine“, kaže dr. Azabagić.

Međutim, pretpostavlja se da će pacijenti ipak plaćati određene participacije, a u Tuzlanskoj županiji ta participacija se do sada plaćala 16 KM na godinu. Usluge koje ne pokriva fond pacijenti će konkretno u klinici „Salus“ plaćati 20 posto manje. Najvjerojatnije da će to tako riješiti i druge privatne klinike. Ono što je najbitnije jest da se ovim smanji administrativna procedura. Kronični bolesnici koji redovito uzimaju jednu terapiju ili godinama odlaze na kontrolne preglede i Klinike bi trebale od sada na sebe preuzeti obvezu obavješćavanja pacijenata o pregledu i vremenu kontroli. „Zdravstveni sustav se mijenja i više neće pacijent podsjećati liječnika da mu treba terapija, već će liječnik voditi brigu o svom pacijentu. Za to će sada postojati kompjutorska evidencija“, ističe Azabagić. Pacijent se stavlja na prvo mjesto i stoga Zdravstveni sustav želi uključiti i privatne klinike. Također, ono što je na zapadu odavno ustaljeno je prevencija pa se vjeruje da se i Federacija uključila u ovaj proces. Iako se ponekad želi reći da zdravstveni sustav u BiH zaostaje za zemljama u regiji, ipak to se ne može sa sigurnošću tvrditi, jer neki klinički centri u BiH imaju neke kapacitete koje za sada nemaju Klinike u zemljama zapadnog Balkana.

Maja Nikolić

JEZIČNI SAVJETNIK

Pedagoginja ili pedagogica

Iako su žene davno izborile ravnopravan status u društvu, nerijetko ćemo čuti kako je „ona“ psiholog, predsjednik uprave, novinar ili doktor znanosti. Često i same žene na pitanje koje su struke odgovaraju u muškome rodu. Zašto je tomu tako? Na ovo pitanje je teško odgovoriti. Vjerojatno razloge treba potražiti u prošlosti kada su se sam rijetke žene školovale, dok su druge najčešće bile kući, vodile brigu o djeci, kuhale, radile kućanske poslove i dočekivale umorne muževe. Na sreću nas žena ta su vremena prošla pa je došlo vrijeme za promjenu nekih starih navika.

Kod tvorbe većine naziva za ženska zvanja nema nedoumica, tako će žena novinar postati novinarka, doktor znanosti – doktorica znanosti, liječnik – liječnica, profesor – profesorica, odgojitelj – odgojiteljica. Slična je situacija i sa zvanjem koje dobivamo pri rođenju. Za ženu hrvatske nacionalnosti iz vojvodine najčešće se kaže da je vojvođanski Hrvat, ili iz Gradišća

gradišćanski Hrvat, a treba reći – Hrvatica iz Vojvodine, odnosno vojvođanska Hrvatica, također Hrvatica iz Gradišća ili gradišćanska Hrvatica.

Neki nazivi u ženskome rodu zvuče pomalo čudno ili im se

naziv preklapa s nazivom za nešto drugo. Tako, na primjer, novinarku koja šalje vijesti i komentare iz nekog mjesta izvan sjedišta glasila ili iz inozemstva nazivamo dopisnicom, a njezinog kolegu dopisnikom. Znamo da je dopisnica vrsta poštanske pošiljke, no to nije jedini primjer homonima (leksema koji imaju jednak izraz) pa stoga nema razloga odbaciti naziv dopisnica.

Kada je riječ o ženskim zvanjima za koja imamo dva naziva često dvojimo koji uporabiti. Je li pravilno reći pedagogica ili pedagoginja, psihologica ili psihologinja? Svi su nazivi pravilni, samo što će neki jezikoslovci dati prednost jednom, a drugi drugom nazivu. Oba naziva tvorena su po tvorbenim zakonitostima hrvatskoga jezika pa nam valja pronaći neki drugi kriterij odabira. Osobno bih se odlučila za oblike na – ica, pedagogica i psihologica, zbog melodioznosti izraza.

Mati i kći

Dvije imenice kojima imenujemo članice obitelji, mati i kći, na prvi nam pogled izgledaju posve uobičajeno i čini nam se da s njima nitko nema nikakvih problema. Te dvije, posve obične imenice, problem su za mnoge govornike hrvatskoga standardnoga jezika. Naime, ove imenice u svim gramatikama i udžbenicima jezika zauzimaju posebno mjesto jer imaju sklonidbenu posebnost. U hrvatskome jeziku razlikujemo tri vrste sklonidbe koje određujemo prema nastavku u genitivu jednine, a to su: a- sklonidba, e-sklonidba te i sklonidba. Imenica mati pripada e vrsti sklonidbe jer u genitivu jednine ima nastavak –e (mati – matere), a imenica kći pripada i vrsti sklonidbe jer u genitivu jednine ima nastavak –i (kći – kćeri.) Imenice mati i kći proširuju svoju osnovnu

infiksom –er u svim padežima, osim u N i V, stoga će sklonidba imenice imati glasiti: N mati, G matere, D materi, A mater, V mati, L o materi, I s materom.

Ukoliko nekom predstavljamo članice svoje obitelji trebamo biti oprezni.

Nije dobro reći:

Ovo je moja kćer.

Ili:

Ovo je moja mater.

Nego:

Ovo je moja kći. (Tko? – Kći.)

Ovo je moja mati. (Tko? – Mati.)

No, nije dobro reći:

Predstavljam vam svoju kći/mati.

Nego:

Predstavljam vam svoju kćer/mater. (Koga? – Kćer-mater.)

Imenica mati u svim padežima, osim N i V, zvuči poprilično grubo te ju najčešće zamjenjujemo likovima majka ili mama, no imenicu kći često rabimo, iako i za nju imamo oblik kćerka s kojim nema takvih morfoloških poteškoća.

Zašto griješimo? Najčešće griješimo zato što nismo naučili ili smo zaboravili da nominativni oblik glasi kći, a ne kćer, potom stoga što je akuzativ čestice u uporabi od nominativa pa se akuzativni oblik prenosi i u nominativ. Možda u budućnosti pobijedi praksa jer su uistinu morfološka razlika sve češće grubi pa se akuzativni oblici, mater i kćer, pojavljuju u nominativu jednine, no do tada nam valja poštovati normu i možda na taj način, uspijemo sačuvati nominativne oblike.

Opreno s prijedlogom od

Nerijetko čujem rečenicu poput ove: „Mama od Ivane mi je rekla da joj kupim kruh.“

Nije dobro umjesto posvojnoga pridjeva upotrijebiti imenicu s prijedlog od. Stoga je trebalo reći: *Ivanina mama*, umjesto: *mama od Ivane*. Ova je pogreška ukorijenjena kod velikoga broja govornika hrvatskoga jezika.

Posvojnimi pridjevima iskazujemo pripadnost, a imenicama u genitivu ispred kojih je prijedlog od izričemo građu. Ukoliko se posvojni pridjevi tvore od imenica koja su vlastita imena, pišu se velikim slovom samo ako završavaju na ov, ev, in: Marko – Markov, Hrvatica – Hrvatičin, Ena – Enin... Ostali pridjevi tvoreni od vlastitih imena pišu se malim slovom, a to su pridjevi na ski, ški, čki: Split – splitski, Omiš – omiški, Subotica – subotički...

Nije dobro reći:

- Jesi li pročitala roman „Povratak Filipa Latino-vicza“ od Miroslava Krležę?

Pitanje možemo ljepše i točnije postaviti upotrijebimo li **posvojni pridjev**:

- Jesi pročitala **Krležin** roman „Povratak Filipa Latinovicza“?

Ili **posvojni genitiv**:

- „Je li pročitala Povratak Filipa Latinovicza“ **Miroslava Krležę**?

Uz imenice (i druge imenske riječi) u genitivu možemo rabiti prijedlog od, ali samo kada izričemo građu. Nećemo pogriješiti ukoliko kažemo:

- Prvi praščić sagradio kuću od slame, drugi od drveta, a treći od cigala.

U ovome smo primjeru rekli od čega je nešto izgrađeno te smo pravilno upotrijebili prijedlog od. Ukoliko iskazujemo pripadnost, rabit ćemo posvojeni pridjev umjesto prijedloga od i imenice u genitivu. Kada govorimo o građi, možemo rabiti prijedlog od i imenicu u genitivu:

- Baka je napravila džem od šljiva.

- Kušala sam domaći sok od maline.

No često nam je uobičajeniji izraz s posvojnimi pridjevom: narančin sok, jabučni ocat, zlatni lančić, umjesto: sok od naranče, ocat od jabuke, lančić od zlata.

Ukoliko odlučimo „izbjegli“ prijedlog od, nećemo pogriješiti. Stoga ovu kratku riječ trebamo rabiti smo kada izričemo građu, a ne možemo ju izreći posvojnimi pridjevom.

Miranda Glavaš-Kul
HRVATSKA RIJEČ

Inozemne čizme, pucaljke i mafijaški obračuni

Vlast u rukama Dodika, Tihića i Čovića, glasilo je jedan od postizbornih novinskih naslova.

U Tuzli je vlast u rukama Tuzlanki i Tuzlaka, a načelnik **Jasmin IMAMOVIĆ**, kako i sam često naglašava, samo je personifikacija te vlasti ili prvi među jednakima.

Američki tajnik obrane **Robert GATES** rekao je da će američka vojska ostati na Kosovu barem do kraja 2009.

Inozemne vojničke čizme i pucaljke potrebite su na Kosovu, ali i u BiH, znatno, znatno dulje.

Hrvatskom premijeru **Ivi SANADERU** trebalo je samo šest sati da poduzme konkretan potez i smijeni dvojicu ministara i šefa policije, kojim bi donekle pokušao amortizirati loš dojam o Hrvatskoj, proizišao iz činjenice da je u centru Zagreba, usred dana, na kućnom pragu smaknuta Ivana HODAK, kćerka **Zvonimira HODAKA**, branitelja umirovljenoga generala hrvatske vojske **Vladimira ZAGORCA**, kojeg čeka suđenje za ratno profiterstvo.

Mafijaških obračuna je bilo i u BiH, ali nije bilo smijenjenih ministara. Mutna profiterstva preko leđa i džepova be-ha pučanstva i dalje traju, a trajat će neznanom do kada.

Devedeset posto odraslih ljudi pati od glavobolje. One mogu biti povremena neprijatnost, ali skoro polovina pogođenih kaže da im glavobolje narušavaju kvalitetu života. Borbu protiv njih ometaju i brojne netočne informacije, tvrde stručnjaci.

Glavobolje zbog kroničnih besparica među Bosancima i Hercegovcima također su neizlječivi karcinomi, ali stručnjaci o njima ne vode računa.

Hrvatska koalicija – HDZ BiH, HSS-NHI, HDZ 1990. osvojila je 3,26 posto glasova u Derventi, 7,18 postotaka u Pelagićevu i 5,89 posto u Vukosavlju.

Ipak se kreće na bolje, za razliku od općina u Tuzlanskoj županiji u kojoj su hrvatske stranke nastupile samostalno.

Lajčak se potužio da teško može kontrolirati Dodika. Priča da Dodik sve manje suzdržano prijeti naoružavanjem vlastitih jedinica i otcjepljenjem od BiH. Stajališta RS mogu izazvati napetosti i oružane incidentate.

Umjesto što se žali gospon Lajčak bi trebao primijeniti neka od brojnih ovlaštenja.

“Samo pustite da naraste”, glasi jedan o promidžbenih slogana NLB Tuzlanske banke. Za ovu vrsnu banku odavno nije poznato je li više tuzlanska ili NLB – pa ma što to značilo, a još veća nepoznanica je što da puste u proces rasta oni koji nemaju dovoljno novaca ni za koru kruha.

Globalno tržište automobila moglo bi da doživi potpuni kolaps naredne godine uslijed bojazni za mogućnost dobivanja kredita i općeg ekonomskog stresa, priopćila je utjecajna agencija za industrijske analize “Džej-Pi pauer”.

Baš me briga za tržište automobila. Zabrinut sam za one koji imaju problema oko nabavke kruha, mlijeka i lijeke.

Bijela kuća preuzima udjele u bankama? Paket pomoći bankama vrijedan 700 milijardi dolara omogućava Ministarstvu financija da zauzvrat dobije dionice u vlasništvo.

To mi liči na dogovornu ekonomiju iz socijalizma.

Austrija bijaše nekakva preteča današnje Europske unije, s regionalnom autonomijom, zajedničkom vanjskom politikom i vojskom.

Gavrilo Principe što ustrijeli princa Ferdinanda? Da to nisi učinio tko zna gdje bi nam danas bio kraj?

Tko prodaje knjige zlo ne misli, a tko pjeva zlo ne misli odavno su poznate poruke.

Ostaju pitanja bez odgovora što je s autorima ovih i ovakvih djela. Sigurno je kako među piscima, prodavcima, čitateljima i pjevačima ima i zloća.

“Članice Europske unije veoma su razočarane činjenicom što su političke vođe u BiH više vremena provodile u negativnoj retorici, nego što su radile na tome da zemlju vode naprijed”, izjavio je komesar za proširenje EU **Ollie REHN**.

Ništa novo! Kao što nema novosti ni glede poduzimanja kaznenih poteza spram nadobudnih i drskih političara.

Mreža ženskih nevladinih organizacija nezadovoljna je rezultatima lokalnih izbora, jer žene nisu dobile dovoljno povjerenje birača usprkos kampanji. “Ženu za promjenu” koju su provodile usporedno sa predizbornom kampanjom. Od 566 kandidata za načelnike kandidirano je 36 žena, a povjerenje birača dobile su samo njih četiri.

Biranim riječima rečeno, do žena je.

Baš nekako pred početak kraha Njujorške berze, u Velikoj Britaniji pojavila se jedna izuzetno zanimljiva knjiga – “Kako sam živjela na jednoj funti godinu dana”

Kako je neimenovana dama-spisateljica u tome uspjela nije mi poznato, ali pouzdano i provjereno

znam kako se cijelu zimu grijati jednom kantom ugljena. Podizati je i spuštati kada god nam je hladno.

Udruženje novinara Srbije predložilo je da se u Zakon o javnom informiranju unesu izmjene koje bi omogućile da se napad na novinara tretira i sankcionira kao napad na službenu osobu.

Ovo podržavam, bez obzira na to što se nisam konzultirao sa gospodinom **Mijom KREŠIĆEM**, ministrom sigurnosti BiH.

P.S. Podržavam i nastojanja onih koji zagovaraju pooštavanje kriterija za stjecanje zvanja novinara. Čak i pod cijenu da moja zvanja, umijeća i znanja budu preispitana.

Pročitao sam ovijeh dana da je u Vukovaru pronađena avio-bomba iz II. svjetskog rata.

Lako ćemo izaći na kraj sa bombama i minama iz toga davnog rata. Porblem su nam neeksplozirana ubojita sredstva iz skoro minulog rata, kao i česti bombastički napadi.

Cijene nafte pale nadomak 82 dolara po barelu, krajem prve trećine listopada, a kasnije još za dvadesetak dolara.

Na žalost, nisu pojeftinili proizvodi na be-ha tržištu čije povećanje cijena je pravdano poskupljenjem nafte.

U vojvodanskoj Skupštini donesen je novi Statut Vojvodine po kojem će ta sjeverna srbijanska pokrajina moći zaključivati međunarodne ugovore, osnivati predstavništva u inozemstvu, donositi odluke u području poljoprivrede, obrazovanja, gospodarstva i zdravstva, a pokrajinom će upravljati vlada, a ne Izvršno vijeće, kako je do sada bilo.

Stručnjaci tvrde kako je time počelo stvaranje neovisne Vojvodine? Što će na kraju od svega ispasti nezahvalno je prognozirati, a srbijanski dušmani i protivnici skloni su tvrdnjama kako bi površina ovog nam, istočnog, susjeda mogla biti svedena na Beogradske pašaluk.

Krivo (o)gledao: **Nikola J. IVANOVIĆ**

Cijenjeni čitatelji Hrvatskoga Glasnika, Dragi članovi i simpatizeri Hrvatske demokratske zajednice BiH, Želimo Vam se ovim putem zahvaliti na potpori koju ste nam iskazali na nedavno održanim lokalnim izborima. Još ste jednom pokazali da su Hrvati Tuzle uz svoj HDZ. Vaša potpora nama u proteklih osamnaest godina nikada nije bila upitna i mi u HDZ Bosne i Hercegovine smo to znali cijeniti i činiti ćemo to i ubuduće. Vaše povjerenje koje ste nam iskazali 5. listopada nećemo izigrati, jer bez Vas ne bi bilo niti Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine u Tuzli.

U naredne će četiri godine naš vijećnik u Općinskom vijeću

Tuzla biti osoba na koju ćete se moći osloniti, iznijeti joj svoje probleme, a nakon toga ćemo zajedno pokušati pronaći i osmisliti najbolja rješenja.

Općinski odbor Tuzla

HDZ
Bosne i Hercegovine

PLAĆENI OGLAS

Drugo stanje

nakon toga mislimo da je ipak najljepši onaj trenutak pred oltarom...

Vrlo brzo shvatimo da je trenutak u kojem saznate da ćete postati mama i tata zapravo onaj istinski osjećaj u kojem sreća ne splasnjava i samo traje i traje. Drugo stanje je najljepše. Bez obzira na muke i bujanje od kojeg smo prije strahovali sada svaki rast trbuha i širenje struka, ali i malo nižeg dijela tijela daje neku sigurnost da naše drago biće raste i raste. Osvane i onaj dan koji bismo najradije prespavale i bude dana kada bez imalo šale poželimo zaista pobjeći na pusti otok i biti sami u svojim mukama.

No, ne možemo pobjeći ni od onih opakih bapskih priča. Da je živjeti po tim pravilima ovih devet mjeseci vjerojatno bismo samo sjedile na jednom mjestu i gledale u jednu točku i tako valjda preživjele drugo stanje. Samo neki od primjera kažu da se ne smijemo šišati, farbati, ne smijemo preći preko kablova jer će se dijete zamotati, ne smijemo držati nogu preko noge, ne smijemo se protezati, ne smijemo navečer rezati nokte. Da ne govorim o prehrani. Kada sam rekla svojoj mami da ne smijem jesti crveno meso i grožđe, mama se zaprepastila. Ona cijelu trudnoću željezo nadoknađivala grožđem, a sada je grožđe štetno za trudnice. Pravila prehrane koje dobijemo su više nego začuđujuća. Sada se ja pitam kako su naše mame preživjele trudnoću, što su one jele kada i nije bilo niti ultrazvuka niti se znalo što se s bebom događa.

Drugo stanje je samo po sebi jako zanimljivo, žena je tada u središtu pozornosti. Svaka trudnica vjerojatno uživa u toj pažnji i tim trenucima, mada vrlo često svo-

jim zahtjevima počnemo zamarati sve oko sebe. Jednostavno nas nitko ne razumije, pune smo čudnih pitanja i potpitanja, a to što nam se u sred zime jedu lubenice, pa vjerojatno nismo mi krive. Jednostavno nas nitko ne razumije, a mi se nemamo kome požaliti. Sve je to opravdano našim strahom od poroda i trenutka kada nas postave na stol. Što će se tada zbivati? Hoće li boljeti? Netko je proživljavao muke, a netko je imao puno više sreće pa se i ne sjeća kako je to sve lako prošlo. „Ne sekiraj se, biće to sve dobro“, su riječi koje svakodnevno slušam. Iako me u prvom trenutku ohrabre, vrlo brzo opet sama sebi počnem postavljati pitanja, štipati se i zamišljati kakva bi ta bol mogla biti. Međutim nije rijetkost da razmišljam i o tome kako je vrijeme nekada bilo potpuno drugačije od ovoga danas. Svatko je imao po dva brata i dvije sestre, svatko se dičio brojnom obitelji, a sada se zaista pitam hoće li u nekoj skorijoj budućnosti djeca živjeti usamljeničkim životom samo zato što su njihovi roditelji željeli karijeru i mislili da je karijera ta koja usređuje? Hoće li dječica rasti sama prepuštena kompjutoru i zanimaciji tehnologije samo zato što nemaju s kim pogledati crtić, poigrati se pred spavanje i jer se nemaju s kim porječikati? Što se događa s današnjim obiteljima, odakle proizlazi taj njihov strah? Vjerojatno taj strah ima svoje razloge u tome što danas ako nemamo neki dobar posao, ako ne postizemo neke velike rezultate smo zapravo nigdje. Svi mladi bračni parovi razmišljaju na način da život može teći udvoje dok se ne snađemo, a kada malo bolje razmislim uvijek će postojati nešto čemu ćemo težiti. Na to me vraća razgovor s mojom prijateljicom koja je već četiri godine u braku i još ne razmišlja o djeci i razlog za to je jednostavno taj što još nisu kupili stan. Razgovaramo tako nas dvije, pita me kako sam, kako to sve prolazim. Kažem joj kako sam i trudna i uz to još pravim kuću i kako su to najljepši trenuci u kojima zaista uživam. Svaki dan uživam u osjećaju da ću postati mama, ali me svakako raduje i svaka popodnevna kava s mužem nakon posla kada zajedno kujemo planove što se sljedeće radi na kući. Da smo sa strahom ulazili u sve naše planove i da smo planirali sve pomno, vjerojatno bi kuća bila tek jedan od naših dalekih planova. Ali sve je to život, život je sam od sebe

izazov. Život nosi u sebi jednu neopisivu težinu, ali i lakoću volje i želje da kroz njega hodimo hrabro. Međutim, ono što je činjenica - život je i vjera. Što bi uopće postizali i bili da nemamo nimalo te vjere u sebi? Vjerojatno prazni i bojažljivi. Vjera daje snagu, a molitva tako ohrabruje. Zato ona svaka jutarnja molitva ima smisla, daje vjetar u leđa i motiv da i ovaj i svaki drugi dan budu uspješni i da svaki novi životni izazov, ma kako težak bio bude izazov kojem ćemo pristupiti sa slašću. Molitva daje razlog da vjerujem da je sve uredu. Stoga, vjerojatno nikada kao u drugom stanju ne razmišljam o životu i njegovoj vrijednosti. Vjerojatno nikada kao sada ne razumijemo svoje roditelje i njihovu brigu za nama. Sada mi je jasno zašto su moji roditelji pa tako i svi drugi na ovom svijetu željeli da upravo njihova djeca budu najbolja i zašto su njihova djeca zapravo najbolja. Vjerojatno ni mi za koju godinu nećemo razumjeti ako se dječici omakne koja loša ocjena. Ne smijem ni pomišljati na dane kada krenu izlaziti, tražiti simpatije, jer većina nas je imala izlaz od 23 sata, a nekada u budućnosti vjerojatno će izlaz biti tek od tih kasnih sati. Sada tek dolazi na svoje, sada tek počinjemo shvaćati one riječi: „Doživjet ćeš.“

Samo ne mogu, a da se ne dotaknem da kroz drugo stanje ne prolazi samo buduća mama. Buduće tate također imaju drugo stanje. Mi mame barem znamo što nam je i od čega nam je, a oni ne znaju. Misle da ako nemaju stomak onda nemaju ni drugo stanje. Ali, ajde koga bismo mi zamarale i kome bismo se jadle ako nećemo njima. Stoga je i bolje dok misle da to nema veze s drugim stanjem, nego da je na poslu bilo veoma teško i naporno, da je vrijeme teško, da im je tlak skočio zbog kojeg stupnja više vani. Ma ne traje ni to dugo, još koji mjesec. Ipak u ovom stanju, koje ponekad preraste i u ono treće ima još zanimljivih detalja, ali i meni ćete dopustiti reći da jednom nešto nije za javnost.

Svaku ovu potešku rečenicu koju sam napisala u ovom tekstu, svako suviše pametovanje i svaka misao koja Vam je možda malo uzdrmala jutarnju kavu su proizašle jedino iz drugog stanja. Nemojte nam ništa zamjeriti, jer mogli biste se već sljedeće jutro probuditi s jačmirom na oku, a to baš ako ste dama ne izgleda lijepo, a ako ipak pripadate onom jačem spolu mogli bi Vam zamjeriti da ste šovinist, a to baš u današnje vrijeme za jednog muškarca nije nimalo privlačno.

Maja Nikolić

GRAĐEVINARSTVO
PROIZVODNJA
TRGOVINA

LUCIANA

Adresa: Magistralni put bb, Lukavac, BiH
Tel/fax: ++387 35 553 454, 553 453

E-mail: luciana@bih.net.ba
www.luciana.ba

Ljekovita bundeva

Bundeve su ukusne, hranjive i zdrave. Liječe akne, podižu imunitet i pogoduju zdravlju mjehura, bubrega i prostate.

Jesen se poznaje po bundevama. Malim, velikim, žutim, zelenim, narančastim, okruglim, duguljastim i trbušastim. Više od 800 različitih vrsta bundeva, od onih najmanjih do onih divovskih, svoje porijeklo vuče iz Afrike i Sjeverne Amerike. Bundeve porijeklom iz Afrike, zbog svoje čvrste kore, u starom su se Egiptu te antičkoj Grčkoj i Rimu sušile na suncu i koristile kao zdjele, tanjuri i plitice. A one pak koje potječu iz Sjeverne Amerike služile su za hranu i uzgajale su se na području današnjeg Meksika još prije 9 000 godina. U Europu su, kao i mnoge druge biljke, dospjele morskim putem, zahvaljujući Kolumbu, tek nakon otkrića Amerike 1492. godine.

Bundeva čisti kožu

Prehrana temeljena na bundevi i sastojcima dobivenih od nje ima blagotvoran utjecaj na ljudski organizam i njegovo zdravlje. Bundeva se, zahvaljujući svojim sastojcima, koji utječu na regulaciju žlijezda lo-

sadrže obilje vitamina A, C, E i folne kiseline te minerala i elemenata u tragovima (primjerice, kalija, kalcija, selen i fosfora). Ulje dobiveno od koštica bundeve posebno je dragocjeno u ljekovitom smislu jer sadrži vrijedne masnoće, bjelančevine, ugljikohidrate, te vitamine A, B1, B2, B6, C i D.

može se pripremiti i kod kuće. U tu svrhu načinite pire od mesa bundeva, rasporedite ga po licu i pustite da djeluje petnaestak minuta. Ako želite, pireu od bundeve možete dodati i jušnu žlicu zobenih pahuljica. Nakon petnaestak minuta masku isperite mlakom vodom.

Bundeva podiže imunitet

Bundeva sadrži veću količinu beta-karotena, obilje ostalih antioksidansa, vitamina C i E, nekoliko važnih aminokiselina i minerala, a posebno kalij i cink, koji svi zajedno imaju presudnu ulogu u borbi protiv slobodnih radikala i u podizanju cjelokupnog imuniteta organizma. Stoga ljekoviti sastojci iz bundeve štite organizam od različitih alergija i infekcija, što je posebno važno u jesenskom i zimskom razdoblju, artritisa te oboljenja srca i krvotoka (ateroskleroze i srčanog infarkta).

Zbog spomenutih sastojaka, bundeva snižava kolesterol u krvi te štiti od različitih kancerogenih oboljenja. U borbi protiv slobodnih radikala i za podizanje imuniteta posebno je učinkovito redovito i permanentno konzumiranje hladno prešanog ulja koštica bundeve i njenih sjemenki, kao i korištenje pripravaka na bazi bundeve kao dopunu redovitoj prehrani.

Bundeva liječi

Kada je riječ o zdravlju, osim u preventivne svrhe, bundeva se u pučkoj medicini, ali i u modernoj fitoterapiji (liječenju biljem), koristi kao sredstvo za ublažavanje mnogih teškoća i kao dopunsko sredstvo u liječenju mnogih bolesti.

Sastojci koštica i njihova ulja dobro su poznati i učinkoviti u liječenju poteškoća s funkcioniranjem mokraćnog mjehura i bubrega, a posebno prostate. Ljekoviti sastojci jačaju miškulaturu mokraćnog mjehura, potiču mokrenje, smiruju upalne procese te sprječavaju poremećaje u funkcioniranju mokraćnih organa. I u slučaju poremećaja u funkcioniranju prostate, od čega pati više od polovice muškaraca iznad šezdesete godine života, sastojci bundeve dokazano daju izuzetne rezultate, pa se preporučaju čak i u slučaju početnih stadija kancerogenih promjena na prostati.

Znanstvena su istraživanja dokazala da jušna žlica drobljenih, ekološki uzgojenih koštica bundeve dnevno kroz dulje razdoblje ima preventivni učinak na funkcije mokraćnih organa i prostate, dok veća količina (otprilike 3 žlice dnevno) može bitno ublažiti poremećaje koji nastaju kao posljedica povećanja prostate.

Ulje od koštica bundeve posebno je blagotvorno jer sadrži vrijedne masnoće, bjelančevine, ugljikohidrate, te mnoge vitamine npr. A, B1, B2, B6, C i D.

Jušna žlica drobljenih, ekološki uzgojenih koštica bundeve dnevno kroz dulje razdoblje ima preventivni učinak na funkcije mokraćnih organa i prostate.

Bundeve su ukusne i dijetne, jer sadrže više od 90% vode i malo masnoća. Od njih se spremaju juhe, variva, složenci i kolači, ali i kompoti i marmelade. Koštice bundeve su kao stvorene za grickanje, ulje se koristi za spremanje salata, a izdubljena kora za serviranje jela na prastari način.

No, bundeve su, zahvaljujući svojim sastojcima, i jako ljekovite, pa se one i njihovi pripravnici odavno koriste u narodnoj medicini i kozmetici. Bundeve, naime,

nica, odavno koristi za umirenje upaljene kože lica te pri pojavi akni i mitesera. Zbog tih se svojstava, a posebno obilja vitamina A, koji se u bundevi nalazi u obliku beta-karotena, a koji, između ostalog, potiče izmjenu tvari u koži, ekstrakti bundeve nalaze u mnogim kozmetičkim linijama za njegu problematične mlade načke, te općenito nečiste i masne kože.

Maska za njegu masne kože sklone upalama i aknama, koja će očistiti i suziti proširene pore kože lica,

SJEĆANJE NA POGINULE I UMRLE ČLANOVE

Kada je bilo najpotrebnije stali ste uz svoj narod, uz svoju domovinu, sretni i ponosni na ono što ste i tko ste. Utemeljili ste stranku. Danas više niste tu, ali ste još uvijek s nama, u našim mislima, u našim riječima, u našim molitvama.

Hvala Vam na Vašem doprinosu da danas budemo ono što jesmo!

Počivajte u miru Božjem!

OO HDZ BiH Tuzla
ŽO HDZ BiH Soli

HDZ
Bosne i Hercegovine

SJEĆANJE

MARA (rođ. KOVAČEVIĆ) TOMIĆ
08. 07. 1932. – 11. 09. 2008.

S ljubavlju i poštovanjem u srcu čuvamo
tvoj dragi i plemeniti lik.

TVOJI: suprug Mato, kćerke Gordana i Vera, zetovi
Đorđe i Slavko, unučad Biljana i Robert, braća,
sestre i djeverovi s obiteljima.

SJEĆANJE

ANGELA MRKONJIĆ
13. 10. 2000. – 13. 10. 2008.

Prođe osam tužnih godina kako nisi s nama,
ali si u našem srcu i mislima.

POČIVAJ U MIRU BOŽJEM!

Tvoj otac Anto i sestra Ruža s obitelji.

SJEĆANJE

Dana, 7. studenog 2008. godine navršila se
godina od smrti našeg dragog sina i brata

VLADE (TOMO) PAVIĆA

Ovaj datum i ova godina težak život bez mo-
jega sina. Mi živimo bez ikakve nade, teško
nam je bez našega Vlade.

Zauvijek u našim srcima majka Ana, brat
Anto i sestra Kata s obiteljima.

SJEĆANJE

Dana, 22. listopada 2008. godine navršilo se
dvanaest godina od smrti

PERE TADIĆA
iz Živinica

Vrijeme prolazi, a tuga i bol za tobom ne prestaju.
S ljubavlju i poštovanjem nosimo te u našim sr-
cima.

Supruga Marija, djeca: Katika, Gordana,
Dražen i Robert.

SJEĆANJE

ŽELJKO (MARKO) MARINKOVIĆ
1999. – 2008.

Vrijeme nije lijek, nego samo nijemi
svjedok naše boli.

Živiš u svakom danu našega života i tako će
biti sve dok nas bude.

TVOJI: otac Marko i Sestre Seka i Janja.

SJEĆANJE

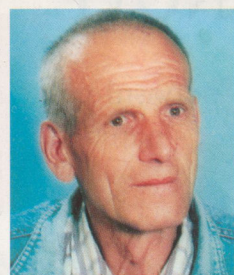
JELICA (rođ. JURIĆ) SOLDI
29. 10. 1997. – 29. 10. 2008.

Prošlo je jedanaest godina od kada nisi s nama,
ali ne postoji vrijeme koje donosi zaborav.

Pamtimo te po dobroti, a u srcima zauvi-
jek čuvamo uspomenu na tebe.

TVOJI NAJMLJIJI: Suprug Radoslav,
sin Zlatko i kćerka s obitelji.

SJEĆANJE

NIKICA (ILIJA) PEJIĆ
22.10.2006. - 22.10.2008.

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo tvoj dragi i plemeniti lik.

Vrijeme ne može umanjiti našu bol.

Tvoji najmiliji

SJEĆANJE

**JANJA (rođ. MATOŠEVIĆ)
GRABOVIČKIĆ**
27. 10. 2007. – 27. 10. 2008.

Sjećanje na tebe dio je našega života.

Brat Božo s obitelji.

SJEĆANJE

Dana 30. studenog 2008. godine navršit će se tri tužne godine otkako nije sa nama naša draga **MARIJA LUKANOVIĆ**

S ljubavlju i ponosom čuvamo uspomenu na tebe i tvoj dragi lik.

Mnogo nam nedostaješ.

POČIVALA U MIRU BOŽJEM!

TVOJI NAJMILIJU

SJEĆANJE

MARTIN PETRIČEVIĆ
20. 07. 2007. 20. 11. 2008.

Prestalo je da kuca veliko i plemenito srce, moga dragog supruga, oca i djeda.

Dragi moj Martine nikada te nitko zamijeniti ne može i neće, ti si u mom srcu neuvelo cvijeće. Tamo gore na nebu tvoja duša spava, a u mojoj nema mira, nema zaborava. Oteo te meni netko, tvoju ljubav, pažnju i dobrotu, hvala, hvala to je malo reći.

Počivaj u miru Božjem.

TVOJA supruga Marija, djeca i unuci.

SJEĆANJE

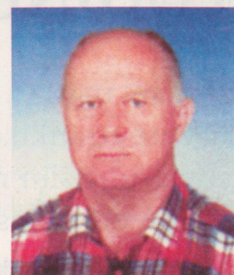
*I vrati se prah u zemlju,
kao što je iz nje i došao,
a duh se vrati Bogu
koji ga je dao.*

POČIVALA U MIRU BOŽJEM.

RUŽA (rođ. MARJANOVIĆ) LUKANOVIĆ
1944. – 2008.

OŽALOŠĆENI: majka Mara, suprug Mijo, sinovi Dragan i Dražen, kćerke Ver i Mara, snaja Meliha, zetovi Božo i Tomaž, unučad: Vesna, Sandi, Ana i Sara, braća Mijo, Marko, Ivo, Karlo i Nenad s obiteljima, sestre. Jela, Ana, Danica, Kata i Eva s obiteljima, te ostala mnogobrojna rodbina, prijatelji i susjedi.

SJEĆANJE

Dana, 22. listopada 2008. godine navršila se godina dana od ranog odlaska našega Brane

BRANIMIR (ANTO) TADIĆ

Toga dana ćemo posjetiti njegov grob i uvijek biti s njim u srcu i mislima.

OBITELJ I RODBINA

SJEĆANJE

**JANJA (rođ. MATOŠEVIĆ)
GRABOVIČKIĆ**
27. 10. 2007. – 27. 10. 2008.

Tvoj dragi i plemeniti lik pun dobrote ostat će zauvijek u nama.

Neka te prate naše misli, ljubav i sjećanje.

Sestra Jelena s obitelji.

SJEĆANJE

MUHAMED KAPIDŽIĆ

Najdraži, vrijeme prolazi i svjedoči koliko nam nedostaje tvoja plemenitost, blagost, dobrota i ljubav kojom si nesebično zračio.

TVOJI NAJMILIJU

SJEĆANJE

Dana, 20. studenog 2008. godine navršit će se četiri mjeseca od smrti dragog oca i supruga

MARTINA (ANE) PETRIČEVIĆA

Dragi tata, teško je živjeti bez tebe. Rana u našim srcima je duboka i bolna, a ljubav prema tebi vječna. S ogromnom ljubavlju i poštovanjem čuvamo i čuvat ćemo uspomenu na tebe i tvoj dragi i plemeniti lik. U nama će ostati sve dok živimo. Po dobroti ćemo te pamtiti i s ponosom spominjati.

POČIVAO U MIRU BOŽJEM!

Kćerka Ranka, unuk Vedran i zet Miro.

skandinavka

AUTOR: ROBERT STRAUS	NASAD VINOVE LOZE	ZAJED- LJIVOST	KRAT. SAD DRŽAVE NEBRASKA	"AGENCE KHMERE DE PRESSE"	OZNAKA ZA PONO- VLJENI TV SNIMAK	VRSTA VINA	MJESTO NA OTOKU PAŠMANU	DOMAĆE GOVEDO	VRSTA VINA	VRSTA VINA	PALATALNI SUGLA- SNIK	GRAD NA RI- JEČI KUNAR U AFGANI- STANU	MAĐARSKA NOVINSKA AGENCIJA	POSTAVLJA- TI PITANJE	ODLUČNO NEŠTO OD- BITI (LAT.)	DVADESETO I DESETO SLOVO ABECEDJE	STARORI- MSKO PLEME	VRSKA CIKANJE
PRERADA GROZDA (ENOLO- GIJA)											VRSTA VINA PATVORINA							
DRŽAVA U AZIJI					POGREBI TRJESKA						MALE BODEŽI KISELINE (LAT.)							
SUPROTNI VEZNIK			ALKOHOLNO PIĆE NJEMAČKI PRIJEDLOG					NARKO- TIZIRATI PRVI MI- TSKI LETAČ								IRENA KOLESAR UBODJICA IZ ZASJEDE		
OSOBNA ZAMJE- NICA				VRSTA MIRODIJE LOPOVI, KRADJIVCI								GRAD U ANTIKNJOJ FRIGIJI SPIS						
STRANO MUŠKO IME							BITI NA CIJENI EGIPATSKI BOG SUNCA											VRSTA VINA
INICIJALI ROLANDA ČAPEKA			DUGOREPA PAPIGA GL. GRAD ARMENIJE						LATINSKI PRIJEDLOG OZNAKA ZA "AMPER"		DRŽAVA KINEZA "SIMENS"						"METAR" PLEMENITI PLIN	
STARUJI FRANCUSKI PISAC CLAUDE					RVAČ U KARATEU IZVEDBA U NASTAVCIMA							GRAD U EGIPTU VRSTA VINA						
AMERIČKA FILMSKA GLUMICA DAY														POSLEDNJE SLOVO ABECEDJE		VRTLOG	AVIO KRAT. ZA IZRAEL VODIČ KAMILA	
POVRATNA ZAMJENICA					DRUGI VOKAL VRSTA VINA									ŠAHOVSKI VELEMAJSTOR BORISLAV				
SKLADAN, SUSTAVAN														TALIJANSKO ŽENSKO IME				
OSOBA, ŽIVO BIĆE														"AMATEUR RADIO MONITOR"			FILM KOSTE GAVRASA EPOLETA	
AVIO OZNAKA ZA ITALIJU			"ANTI KNOCK INDEXS" IZRAĐIVAČI IGALA											MATEM. OZNAKA ZA VISINU		OSTALI GRAD U RUSIJI		
POLU- OTOK U EGIPTU														KEMIJSKI ELEMENT, KOSITAR				
KRATICA ZA "TANGES"			POKAZNA ZAMJENICA VRSTA VINA															
GRAD U SIRIJI						PREVLAKA NA MALAKKI	STARI SI- JAMSKI BAKRENI NOVAC	VRSTA VINA	OZNAKA ZA KRALJICU U SAHU	GRAD U SLOVAČKOJ	GLAZBENI ZNAK	POLJSKO ŽENSKO IME	POKRAJINA U IRAKU LANENA TKANINA			GRUDNJAK PODMETAČ ZA ČASU		GLAZBENA KRAT. ZA "TREMOLLO"
PROKL- JALI JEČAM					VRSTA VINA STAKLENA KUGLICA												"METAR TONA" PJEVAČKI ZBOR	
OLTAR (LAT.)				LAKO LOMLJIVI BURMANSKI POLITIČAR					ŽENSKO IME PTICE SELICE							LOVAČKI PAS SLOV. M. IME		
NAZIV ZA ODREĐENI STUPANJ OB- RAZOVANJA								VRSTA VINA "POST SKRIPTUM"										
SASTAVNI VEZNIK			VRH U GRČKOJ RIJEKA U ŠVEDSKOJ			VRSTA VINA							NAJVEĆI SISAR HALCINOZ. SREDSTVO					VRSTA VINA
POKRETNOST DIO ŠVA- ČEG STROJA						DOJKA OSOBNOST ZAMJENICA					AUTO OZNA- KA IZRAELA ELEMENT MENDELJI			ERIKIN IMENJAK UPITNA RIJEČKA				
ZALOG, DEPOZIT (ARAP.)						ELEMENT NITON ELEMENT DUSIK				MLJEČNA MAST RIMSKI BROJ: "50"							OZNAKA ZA BAKAR OZNAKA ZA "GRAM"	
NEGACIJA			NAPOJNICA (GERM.)								VRSTA VINA							

Hrvatski Glasnik
GLASILO HKD "NAPREDAK" - GLAVNA PODRUŽNICA TUZLA

Glasilu
HKD "Napredak"
Glavna podružnica Tuzla
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • Glavni i odgovorni urednik: Ivica Kovačević • Lektor: Renata Jukanović • Redakcija: Zdravko Anđić, Nikola Čiča, Ivica Kovačević, Maja Nikolić, Miroslav Petrović, Ankica Stjepić - Čosić • Urednik fotografije: Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/257-038 • E-mail: hkd.napredak@bih.net.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD "Napredak", Glavna podružnica Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Apsolutno neodoljiv.

Passat. Bogato opremljen po nevjerovatno povoljnoj cijeni!

Svi raspoloživi modeli sadrže sljedeću opremu: zračni jastuk za vozača i suvozača, bočni zračni jastuci, zračni jastuci za glavu, ESP (ABS, EDS, ASR), elektronska blokada protiv otuđenja, svjetla za maglu, servo upravljač - servotronic, elektronska parkirna kočnica sa Auto-Hold funkcijom, el. podizači stakala, centralno daljinsko zaključavanje, vanjski retrovizori el. podesivi i grijani, automatski klima uređaj "Climatronic", multifunkcionalni pokazatelj, radio s CD playerom "RCD 300 Mp3", zelena termoizolacijska stakla, naslon stražnje klupe djeljiv i preklopiv, srednji naslon za ruku naprijed, aluminijski točkovi "Milwaukee" 7Jx16...

A uz prvorazredan komfor, bogatu sigurnosnu i funkcionalnu opremu poklanjamo vam i profesionalni laptop uređaj.

Isporuka odmah!

Vaš Volkswagen partner

NIPEX d.o.o.

Ljepunice bb, Tuzla
Tel: 035 384 384, www.nipex.ba

TRADICIJA I KVALITET U GRADITELJSTVU

GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKA INDUSTRIJA D.D.

48260 KRIŽEVCI, ULICA KRALJA TOMISLAVA 45 TEL : (048) 279-300 FAX : (048) 279-333

www.radnik.hr e-mail: radnik@kc.htnet.hr

AUTO SERVIS SENKOVIĆ - ODŽAK
Prodaja i servis ŠKODA vozila
ul. Titova 108
tel. 031/761-552, 762-718; fax. 031/762-552
e-mail: autoservis-senkovic@tel.net.ba

Za sva vremena

**ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO**

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja. Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

Ul. Bukinjska br 60 • Tel. ++387-35-283-330 • 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

Marketing: 250-261, 250-262, 250-263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

75000 Tuzla, Mije Keroševića 20
Tel: +387 35 282 000, 281 751
Fax: +387 35 311 210
e-mail: printcom@bih.net.ba

MOTEL ORION ORMANICA SREBRENİK
TEL. 035 650-035 061 143-337 VI. Mato Jurić

**JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG
KANTONA**

Digital foto laboratorij

FOTO ŽUNIĆ

Tuzla tel /fax 0038735254594
Tuzla 035257205
Tuzla 035251448
Gračanica 061772282
Tešanj 061251897
Doboj 053231554

Mobil 0038761135960
061142399

www.fotozunic.co.ba

e-mail zunic@inet.ba

+387 35 205 205
www.rtvslon.ba

89 MHz

PLIVA

Članica Barr grupe

PLIVA Hrvatska d.o.o. Predstavništvo u Bosni i Hercegovini
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel.: + 387 33 72 35 35, Fax.: + 387 33 65 39 86

HOLDINA

TRGOVINA NAFTNIM DERIVATIMA

ŠIROKA MREŽA MALOPRODAJNIH OBJEKATA

- Kvalitetno gorivo svih vrsta
- Bogat izbor robe široke potrošnje

VELEPRODAJA SKLADIŠTE PODLUGOVI

- Dnevna isporuka naftnih derivata bez ograničenja u količinama
- Dostava loživog ulja na Vašu adresu

ZNAM ZAŠTO.

Koktel
štednja

Probaj,
pravo dobro

NLB Tuzlanska banka

ISSN 1840-1260

9 771840 126007